Pawlicki Stefan

Filozofia mowy ludzkiej.

r. 1901/902

1

8450

Pawlicki II D.

Filozofja mowy ludzkiej

Wykłady (na wydz. filozof.) w półr. letniem r. szk. 1901/2

(Nie były litografowane)

NB Ostatnie 3 karty zdają się być skądinąd przeniesione?
[należą się tutaj. Por.: tytuł paragrafu na poprzedniej karcie;
natomiast prawdopodobnie są wyjęte z dodatków w rpsie 8449.]

Budownictwa m. Oddz. Dział „M. fabryki materyałów bu-
-ków i służby nowo zorganizować się mającego osobno administrowa-
-lanych".—

Proponowany etat

Ilość posad	Kl. rangi lub kat. i. m.	Charakter służbowy	Płaca K.	Kwater. K.	Przechł. i dod. K.	Dod. bud. K.	Razem K.	Uwaga
		Roczne pobory w koronach						
		Miejskie Fabryki materyałów budowlanych w Krakowie						
		a) Zarząd						
1	VII	Dyrektor	4800	1288		800	6.088	
1	X	Adjunkt techniczny	2200	768		400	3368	
1	VIII	Rachmistrz	3600	1104			4704	
1	X.	Kasyer	2200	768			2968	
1	X	Adjunkt rachunk.-techn.	2200	768		400	3368	
1	X	" rachunk.-techn.	2200	768		400	3368	
1	XI.	Asystent kancelar.	1600	576			2176	
1	II.	Woźny kancelar.	830	420			1250	
		b) Fabryka betonów						
1	X.	Zarządca	2200	768		400	3368	

Rozkład

Filozofia Mowy ludzkiej

Wstęp. Przyczyny i pobud. tych wykładów.

O książce Wundta i krytyce tejże przez Delbrücka.

O kółku pokrewn. publika.

O znaczen. niezwykł. mowy ludzkiej

O różn. nazwach tej nauki – czem ona się zajmuje.

Jaka będz. treść naszy. wykład. i jaki ich podz.

Część pierw: O mowie ludz. i różn. jej rodz:

§ 1. Mowa w znaczeniu najszerszem.

§ 2. Mimika i wyraz twarzy.

§ 3. Mimika uczuć przyjem. i nieprzyj.

§ 4. O pantomimie w znacz. ściślejsz.

§ 5 Mowa migowa głuchoniem.

§ 6. Inne rodz. mowy migo. i licza. ich ~~podz~~ odmian.

§ 7. Rozbiór krytyc. znaków migo.

§ 8. Składnie gramaty. i logi. mowy migo.

24-4-902 Wykł. pierw. a

Filo. Mowy

Pierw. pobud. do obecn. wykład. było dwutomo. dzie: Wundta: O psy. Die Sprache Leip. 900 Engelm. 2 Bde. Jest to pierw: część Psychologii narodów, Völkerpsychologie = która w następn. tom. wygląd. oczywiś. z wielk. niecierpl. będą. zawier: wykł. mitu, der Mythus = i wykł. obyczaju – die Sitte =

Poniew. każ. dzie: Wund: zasług. na uwag: a to ~~najnow~~ ostat: wiel. now: pomysł: przyno: ~~które~~ rozświecaj. głów. proble: nau: względ. now: a nader waż. – moż. nawet bez przesa: powiedz. że stano. zwrot nowy w badan. mowy ludzk: poddanow: choć część proble: omów, bo na wszyst. ~~nie~~ nie starczyłob. czasu. Omówien. ten potrzeb. im większ. zasłu: W. w szczegól. ustron: im ściślejsz. takż. związ: dzie: jeg. ostatn. z poprzedz: Bo W. jest filozo: któr. wykon. część syste. swe: wyłoż. w szereg. wspania. tom. któr. mają: niezaw potrzeb. do zrozum: takż. dzieła ~~[illegible]~~ osta: Ale stąd wyni. trudno. niema: jak sam się przekon: pierwsz. roku we Wied. i ~~[illegible]~~ z niejed. filolo. Niejed. z nich zdecydo. się na czytan: ale nie miał ocho. lub czasu, wyt. dzieł dokończ: a wtedy nikt czyt. pobież. tą książ. przegląd. te stron: któr. wprost odno. się

do filolo: alb. wołał nie czyt. wcal. powiest. uc jak: obrem: recenz: przekon. z góry, że Wundt uc kwest. filolo. patrzy przez okul. swej. zyt ke: a w doda: co uczyw: nie jest fechowo: badacz. języ.

To stwier. dostat: dla czyt. mało filo: - u nas mniej jeszcze niż w Niemcz. ~~zaś~~ tak bydz. czyt. dzie. W:

Moi. zestęp. je odpowied: Delbrück'a = Grundfragen der Sprachforschung mit Rücksicht auf Wundts Sprachpsycho: erörtert = Strassb. 901 = Trübner = Obrem. recen: prawkiważ: Delbrück wiel. lingwis. któr. jednak ~~jest i troch. filozo~~ dla celów polemicz musi. dużo wprowadz. do swoj. odpow. filozo: poniew. w pierw. rozdz. dał obrer. wykł: psycho. Herbar: a zwła porów. psych: Wundta = Zestaw. to było dla tej. potrzeb: że ostał. który przed Wundt. pis: z punkt. widz. psycho: o nau. mowy ludz. był Herman Paul: Prinzipien der Sprachgesch = 80 a ten wyzn. psycho: Herbert'a = stąd uwa. Delbr: ze wzgl: porówn. psycho. pierw. z psycho: Wundt: i wykaz. różni. jakie zachod. w poglądz: ~~u~~ lingwisty: według tej. czy kto wyzna: tamtą psycho. czy drugą: Delbr: ten wstęp. rozdz. o psych. Herb. i Wundt. uwa. za refer: bezstron: ale Wundt

~~miał~~ jed. ma do zarzuc: że pomię. jedn. stron: w książ. jęz. mieniu: podwój. stoz: wraz: psycho: do języko znawst: =

w swoj. odpow: Sprachgesch. u. Sprachpsycho: - mit Rücksicht auf Delbr. Grundfragen der Sprachforschg. Leip. 901 Engelm = uznawa. jego bezstronn:

#

24.4.902 4 6

Fil. Mowy

Twierd. bow. że jeśli nie dyf. zło o wydzieln. język. proble. ze pomo: psycho: lecz także o wydoby: świadł. i wszed. nowych psycho. z materyi język.

Gdy więc Delb. oświad. że dla bada: język. obojęt. jest, jaki syst. psycho. wyzn. byleb. jed. wyprow.: = Wundt. przeciw temu występ: jakob. obojęt. było z jakos psycho. się przystęp. do rozsadza: fakt. lingwisty. powtó. zwra: uwagi na swoj. dążno: by z badań filo. wydoby. nowe prawd. psycho: i że w tem różni się od dotychcz: badaczy ogół. lingwisty. którzy, jak n.p. Herm. Paul, brali psycho: jako naukę normatyw: do trakto: fakt. język: =

W każd. razie: ożyw. literatu: polemi: sprow. przez dzie: Wundta, aż nadto usprow: żeb. temat, z natu. swoj. przeważ. filozofi: choć graniczy. a niewąt. wzn. się w dziedz. filo: zwol. przedmiot. wyłącz: A także w litera: objaw. się ruch, podtrzymy. ~~prawd~~. przez auto: wcal. nie oddaj. się specyal: badan. filolo: aby krytyko: języko. ~~pod względ. jęz.~~ organiz. w swoich funk. i składzie.

Nie dług. po Wundcie, praw. równocześ. ~~Dr~~ ogłos. Fritz Mauthner dwa tomy I Sprache u. Psycholo: Stuttg. 902 Cotta = II Zur Sprachwissenschaft – ib. Okazało dwa tomy, po któr. ma się ukaz.

Z drug. tomu Wundt. niewiele jeszcze skorzystałem

jenn-tversi: Wspól. tytu. dzieła będz. – Beiträge zu einer Kritik der Sprache = – bard. wytęż. romansopis. i krytyk = pochod. z Czech a żyj. w Berl. = Nach berühmten Mustern = w r. 94 doczek. się już 27 wyd. Nowa Serya doczek. się 16 wyd. Romansa romans. jego są bard. popular: Die Sonntage des Berliner Xanthippe – der letzte Deutsche von Blatna = die Geisterseher i t. d. =

Jego grub. dzieło lingwisty. może nie będz. gustu: przez filo: ani nie zadowol. głębo. myślicie = ale zawsze. bogat. materj: do wyzysk. rob. wiade o zmian. języka: a porusz. niezliczo. proble: jak Etymolo: Individua. zmian. zaczęc. i klasyfi. języ: przenoś. w języku = powstan. i histor. ludzk. mowy: które przed. porządek: ale popier. zaw. wnosi. czek: języka: moż. filozof. uważa się, dośl. filolog na ich spoglad z góry. Bo zawsze ciekawa rzecz. dowiedz. się, co myśli pisarz bard. płodn. i ruchli; ~~ze swoi~~ o wartości rzeczy. któr. on stwarz. mój. książk. lub arty:

Warto także wspom. o niewielk. książ. nader bez pretens. Die Bedeutg. des Wortes von K. O. Erdmann – Leipz. 200 przeszło stron. dla Niem. ale daj. się łatwo przenosł. i zastos. do każ. języ.

<u>Znaczen. mowy ludzk.</u> jest tak olbrzy.: że naw. nie wyczerp. go podaw.: Byłob.
to równ. banal. jak ~~wystaw.~~ głosić pochwa.: słoń. który nie ma jej. zastęp. dobroczyn.
Bez słoń. nie byłob. nas żywot. To też wiel. lud. oddaw. mu cześć boża. A
Plat. choć go nie rob. bog.: nazw. je obraz. najwyż. idei a ta jest w jego
syst.: idee Dobrego. Wyższ. pochw. słoń. odd. nie można. Ale podob. ma się
rzecz z mową. Ona także ogrze. i oświe. Bez niej nie byłob. społeczeń.
Bez niej nie byłob. rodzi. plemie. naro. Bez niej nikt nie znałb. niczyj.
myśli, bo myśl, dopóki nie wcieli. się w słowo, jest, jak gdyb. nie było.
To też Grecy słowo i myśl ~~wy~~ oznacz. tym sam. wyr. Istoty. bo
głuchonie.: od urodz. jeśli nie zost. poddany osob. bard. trudn. wychow.
a to dopier. zdoby. nowszych czas.: pozost. kale.: duchowy.

Bez mowy nie byłob. cywiliz. i każd. religii, nau. lub
sztu. albo ich zawdzię. swój począt. albo wzros. i rozwinie.: To też
ludz. częs.: uznawa. jej boski pocz.: a zaws. uważ. ją za nieprzeby.
granic.: dziel.: ród mówiących istot od niem. zwierz. Jest to Rubikon,
któr. zwierz. nie zdoł. przekrocz. jak głosi mówi Max Müller.–
Ale ta zacno. mowy i niezliczo. ~~dobrodziej~~ dary jej. które wyle.: na tych, któr.
nią władł.: przekształ. umysł ludz.: do zbadan. jej natu.: jej pocho.
i przeznacz. Chcie. zrozum. jej począt.: i małe: odpow.: na zagad.:

równ. tajemn. jak poprzed: dla reg: pięk. każd. z ~~poczat~~ varu. zrub. i ucz-
wyrobić. pot. praca ludzk: do przędziwa. dopowied: harmon. i piękno.
pot. jak wszyst. co dorzec. traci kształty swoj. i linie i zamien.
się w ruch. rotzw: gwiazd. galer. potem:

25. 7. 902.

6

Wykł. drugi

Uwagi wstęp. o nazw. treści i znaczen. tej nauki

Fil. Mowy ludz.

Nazwa. ją filo. mowy ludzk. główn. dla teg. że ją traktu. z punkt. widze.
filozo: t. j. najogóln. jaki pomyśl. możn. Najczęś: filozo: choć nie stroni.
od jej proble: a nawet przyczy. się do ich rozwiąz. nie wymaga. jej osobn.
części samodziel. w syste: lecz przyczepi. ją do Logi. lub ter do Teor.
pozna: zwłaszcza Angli: dawniejsi i Francu: albo też pomija: jak
stypn. filozo. niemiec: zostaw. jej upra: filolo: ex professo. U
Francu. współczes: utar: się nazwa Linguistyka ogólna, aby odróż.
ją od filolo. przez któr. zwyk. rozum. badan. szczegóło. jakieg. język. i
klasycz. język. i komento. autor. grecz. łaciń.; średniej wschodu.
a wked. przez któr. wyr: oryentalis: Linguisty. zaś ogóln. każ. zajmu.
się składni. mowy ludzk. oraz form. w któr. się pojaw. zat. samogło
i spółgło. pot. syllab. i źródłosło; w dalsz. następs. morfolo. oz.
nau: o form. w któr. występu. owe pierwo. częś. składo. Także te
częś. składo. podleg. pewn. praw. ogóln. fizyolo. ~~???~~ wydaj. zjawisk.
głosu w ogól. a ludzk. w szczegól. przeto Francu. a za nim przykł.

Nien. niektó. maj. Linguisty. za nauk. przyrodn: filolo. zaś za nau. histor.. O tem zob. Abel Hovelacque, la Linguistique – Paris 87 = we wstęp. –

Jedn. po za gran. Fran: nazwa ta nie przyj: zaś powszech. od czas Max Müller swoj. wykła: o języ. miew w Oxfor. stan. się wszyst. języ pierw: „umiejętno. mowy" Die Wissensch. der Sprache. Inni przyjmo: wyra: filolo. porówn. lub etymolo. nauka lub formolo: lub glossolog. i t. d. Zjaw. się taki. wyr: Sprachforschg (Delbrück) i Sprachgesch: (Herm. Paul)

I. 24 19 większ. Wundt w przeciwstaw. do wszyst. naz. po częś. przez filolo. przyjęt. dla swoj. nau. nazw: psycho: mowy ludz: Sprachpsych. Ona u niego jest częś. psycho: narod. = Völkerpsycho: bo duch narod: zaś ich psycho: wydaj: ze sieb: ~~dzieła~~ wielk. twor: lub ~~mow~~ przejaw. się w trzech dziedz: życia: częś: Umysłowo (der Vorstellen): narod. wytwo: mowy, wyob: narod: mit i ~~relig.~~ pierwo. wola narod: obyczaj = z ~~tych~~ psycholog. narod. zmuszo. jest ~~pat. psych. : ale nie~~ ... ~~literat~~: zająć. się trzema proble: na wstęp. psychologii: które w żad. inn. nau. rozwiąz. być nie mog. bez wyjąt. z narod: nauk Probl: mowy – probl. ~~relig.~~ mitu i probl. obyczaju –

25. 4. 902 Wykł. dru.

7

6

Filo - Mowy

Z tem i tenż: zagadn: wiąż. się wedł. Wun. jako dalsz. ich ciąg. i zastoso. prakty. tegoż dziedzi. history: mian. na psycho. mowy spoczy. histo. liter.; na psycho. mitu hist. relig: kulturaln. oraz nauk i sztu; na psycho. obycz. histor: obyczaj. prawodaw. i moral. na świa. pogląd. Ale tak. z tych dziedz. jeś. nie być zbad: trzeb. tam zaczy. gdy. badan. psycho. narod. skończ. we wspraw. t. j. tam gdz. duch indywid. bierz. gór. nad dzieł. powszech. [oraz to wcześniej. zaczy. z. histo.:] I. 25 =

Z tych uwag wyni. że W. stanowis. wobec filolo: upraw. ogół. więc. mowy badz. ty nie nową wcześniej: że wszyst. więz. psycho: do tłumacz. zjawis: lingwistycz. leży z ich ściśl. takż. wydzie. nowe świad. dla psycho: narod.

W odpowied. Delbrückowi podno. W: że nie chce tył: wyjaśn. histor. język = jak dot. robi. filolo: przez psycho:

(Steinthal: Grammatik, Logik u. Psycho.) = uważ. Logi. i Psycho. za nau: samodziel. stoj: po za gram. które wedł. praw swoich samodziel. wynalezio. tłumacz: prawa gramaty. =) gdy Wundt nic tył. przygo. zwłaszcz. psycholo. więc. experym: do wyjaśn. mowy lecz oprócz tego - a uważ. to zada. za ważniejsz. z fakt. mowy ludz.

i z histor. języka wydoby. now. przepis wzdg. psycho.

Porów. Sprachgesch. u. Sprachpsycho: p. 8–9.

Ale wbrew uwag. Wun. stwier. się i dobr. określ. jeg. stano: nie uważ. jedn. raz. „psychol: mowy" za wzgl. bo zgadz. się wew. że jest jak psycholo. naro: która w następn. raz. nie będzie innem od wskazo. lub też uprzywilejow. miejsca. jedność: to wyw: ten na rzecz. niedotkn. w swojem towarzyst. bo może wedł. Wun. rzecz:

a) mowa jako produkt psycho: naro: skoro psycha naro. uważa się do tych: trzy owe utwo: mowę, mit, obyczaj:

b) psycho: narodu, wyświetlać ze zjawisk mowy pewn: rodzaj. jak z mowy pewn: myśli: wydob. obraz. pogląd. etycz. estetycz. religijn. i t. d. jako to zrob.

Weise = Charakteristik der latein. Sprache – Leip. 99 Teub. 2e Aufl =

Otóż my nie chcę: na pierw. miejs: wydob: znajom: duszy narod: lub wew. duszy człowieka: z bad. jęz. lecz pozn. mowy w sob jako utwor. żyw. który w zależn. nie tylk. od psychol: +ale także. etycz. socjal. histor: i t. d. powst. rozw. i umier. Ponieważ zaś baden. nasze pomoc ostat: jak: odkr. wew. przyczyny +

+ jest przed. badan. filozofi: zwrac. wszystko = wole tak: rozpatrz. się w zjawi. lingwist. nauk. filoz. mowy ludz:

28.4. 902. Trzeci wykł:

Filoz. mowy

8

Podz: treści dalsz będzie

Definicya

najprzód określ: mowy i oddziel. jej od inn: zjawisk myśl: z nas wspól. char: i do której należ. rodz: to wszyst. stan. udziel: myśli =

2° pot. więcej: mowa rozważ. w swoich zmian. dźwięk: Fonetyka =

3° " w formach: wyraz:

4° w swej. morfolo. część: mowy =

5° " w swej. składni = budowie zdań

6° " w metamorfozach znaczeń

7 " o róż. teor. pocz. mowy

8° " składni rozgła: w dzisiej: lingwisty: i jak: skorzyst z nich mór. wydob pocz. mowy =

Co do 2° Poniew. mowa skład. się z pewn: brzmień, nazyw. głosk: a liczb. tych w każd. języ. jest ograniczy: a te różn. się nie tylk. od języ. do języ. lecz od narodu do narodu. a nawet w tym sam języ. czy narzecz: zmieni. się z czas. a stosun. do nowych pojęć wyraż. dalsz. w róż. języ. róż. jest. Będzie rzut. ogól. fonety. bad. prawa według których głos. używ. się do oznacz. nowych, a następ. wyobraż. i pojęć słów wogól. komplet; jakie tedy związ. międ. niemi, a ich znacz. myśl.

być wywoł. w słuch. Dla oczu. te głos. zmien. się, nie trac: przyzwycz.
do nich oczy = Dla tego n.p. z grec. ἐπίσκοπος lub łaciń. episcopus
Niem. zrob: Bischof a pod wpływ. Niem. Pol. biskup = wejście
panow. w ten pew. prawo, jak. się przekon: = w obu zaś. odnosz.
pierw. zgłos. e i ost: u, ale gdy Niem. zach: samo. e i o wszyst. spółgło:
przerob: zam: p - b, zam. sc - sch, zam. p - f =

Polcy byli pierw. spółgło. p przerob. na b - a zach: sk i p,
ale za to ostat. samogł. o na u zmien.

Oczywiś. music. być pow: firyo. i prałaty = które acw.
u wmaź. bud: wynot: ich. zmia:

hiszp: obispo - portug. bispo - franc: evesc - evêque
szwed: bisp
materyj. zaś. porost: to samo =

lub w obrz: tego sam. języ. niem.
Wr. Got mówił d, dzisiej. Niem. kiedy t (hardu - hart -
„ „ „ th „ „ „ d
„ „ „ t „ „ „ s, z (tuggo - Zunge
tamjan - zähmen
Okazu się wkcd. staro. praw: które wzgl. temi odmiena.
niet. międ. got. a dzisiej. niem. lecz międ. got. grecko. zensko-

28. 4. 902. Trze. wykł.

Co do 3° Tworzen. wyraz: głów. będz. mowa, nie o twor: now. wyr. lecz o proces. psycholo: który pierw. twor. języki. Kas: zmiesz. wrażeń i bowiećń stwor: jedność wyra: któr. jako takie były przypo: (wyznaw. przez sbyszz. Spotk. się zaw. z wiaszmeżn. a ciąg. powst. na nowo kwest. źródłost.? Już najdaw. indyjs. i grec: poli i nyni. gram: sprowadz: każd. grup. podobl. do sieb. wyr. do jedn. wspól. pnie. To było wygod. dla lexikogra. i dla szkol. gram: ale dla nowo. bada. powst: niezłych. tzw. kwest. do wyraz:

Jeśl. n. p. z rod poch: rodzić, rodzić, rodowy, rodowód, pierwowód: uroda, urodziny i t. d. pot. znow. przyroda, przyrodrony, i t. d. to jako stron. nalez. przyj. międ. źródd. a owemi syllab: za pomo. któr. z źródłost. tworz. pochod: Należ. do kwesti. takż. więc. za źródłost. czy formal. gdy tam te były materyal: lub jak. Je. Curtius a orzekające – wskazuj = prädicative u. demonstrative Wurzeln.

A z tego zresz. przyd. now. wrót. kwest: co do typ: języków = izolujące (chiń) aglutynujące = polysyntetyczne – odmieniające – bez ort. typy mowa rozpad. się na jedno syllab. i wielosyllabo. źródłost.

Filo. Mowy.

Wundt I. 548

Oczywi. być może w wielu inn. kwest. np. nowsze. tworzen. wyraz: lub przyjmow: obcych wyr. z jed. język. do drug:

Co do 4° Morfologia = zapomi. się częśc. mowy = różn. kategor. słów = wsk. nowsze. przychodz. słów i zdań – deklin. koniugac.

Co do 5° Składn. czyli budowa zdań –

Co do 6° metamorfo. znaczen: = zmiana: semazyolog.

Kupfer od cyprium = cuprum = gopher – κυπάρισσος

cuivre =

πρεσβύτερος = presbyter prêtre priester

papyrus – papier papier = Kałamarz = pióro =

planety Litogr. 110–111 =

Jona = 112

captious 112

elend 113

29.4.902 Czwar. wykł.

10

a

I O mowie ludzkiej

w znaczeniu ogólnem i szczególnem.

~~jako jakiś fakt psych~~

Wundt I. 31

§1. Mowa w najszerszem znacz: jest zjawis: cieles. ducho. wywoł. na to, aby coś wyraz. Jeżeli: kto chrząk. lub kaszle, aby dać znać o swoj. obecno; jeżeli. kura wydaj. głos ostrzegaj. aby kurczę: chow. się; jeżeli: niemy gest. rozpaczli. prosząc. na pomoc, będz. to rodz. mowy, bez względ: na wyż. lub niższ. stop. świado. towarzy: temu zjawis: i na zrozu. celu, któr. ma być przez nie osiągn.

Mowa jako ogól. poj: wspól. jest wszyst: jestes. czuj: ~~dopó~~ ~~towarzy~~: i ornacz. każd. usiłow: aby dać znać na zewn: o jakiemś swoj. wewn: punkc. czy przejściu. Obojętn. jest czy to usiłow. odby. się za pomo: głosu czy jak. inn. ruchu cieles: Migi potraf. u niew. mowa zastąp. mowę głoś. Jest także. obojęt: czy ten ruch ciele: z głos. lub bez gło: służ. jeszcz. do inn. cel: z chodz. pokarm. gwizd. u niew. słow. i zdań: gdy kto nie samotno. do sieb. mówi lub deklam. lub śpie. i t.d. wiedz. że nikt tego. nie słysz.

lub też jest odruch. mimowol

Gdy zaś specyal. do ludz. stosuj: tę defini. będz. mowa objaśn. swoich stan. psychi: i podaw. do wiado. drug. za pomo:

przen. ruch. cieles: któr. towarz. lub nie towarz: głos, wyda: osob:
narząd. fizyologi: Mowa zaś głosow któr. zajmu. się w tych wykł.
jest gatunk. specyaln: tego ogólniejsz. rodz:: obejmuj. wszyst: cieles:
ruchy ku zwróc. się i porozum. się wśród ludzi. bez wzgl. na to,
czy im towarz. słow. wszystk. czy też bez sło. się produkują:

§ 2. Mimika ~~i gesty czy Gebärdensprache~~ twarzy i mimika

Zazna: na wstęp. że nie będ. mów. ani o pochodz: ruch. służ. tego
rodz: udzielan. inn. swoich uczu: pragn. wszyst. i t. d. To musiałb.
zapuszcz: się w powtarz: bard. szczegół. wywod. znajduj. się w każd.
podręcz. fizyo: a przy tej. sposob. teor. ~~opracowanie~~ wszystko ~~pra~~ ku ich
wytłumacz: przez Spen: Darwin. szczeg. Wundt. i in. ~~któr~~.
Zabr. b. to (dział. ozna, a nie powin. b. pośród zrozum: mowy
dzisiejsz. ludzi dorosł. lub niedoros: ale dzi niesiedzan: zapuszcz.
jest czuł i ukieruń. mimik. twarz: i t. d.

Dla zrozum. tej. ściśl. określo. tema. jest obojs: czy wedł. Spen.
każd. proces psychi: kończ. znajd. się w towarzys. proces: nerwo: któr.
rozlew. się po cał. ciel: a Tatarz opracowan drob. ~~Tatar~~ cekko formułk. nazw.:
a-p. mimik. twarz = (teor. fizyolo:

27. 7. 902 Czwar. wykł. 11

czy też wedł. Darwi. za to zastóso. do potrzeb indywidu. nawykniet: ucho od pozned. gener: i utrwal: w osob: form. i uczynd. 6

Bard. ceni. uw: w jego dziele: der Ausdruck der Gemüthsbewegung. bei dem Menschen u. den Thieren — ciem. cząd. 78 — bo wszystko te hipote: a zwłaszcz. po Darwi. posił. wiel. uwzględ., nie tłum. dostatecz: dla czeg. pew. pew. psychi: wzgl. Tawy się z pew. pew: ruch: aby osiągn: jakiś skut: zewnętrz. — = ani też Wundt tej drodze. nie wytłum: przez odwoływa: treści ścisz czy kierunk: w każd. wyrażen: stan: psychi. na zewn: = jakość, intensyw. i wyobrażen — co bard. obszern. wyłoż I. 86 sq. bo żadr. kwest. nas obchodz. nie w tem się znajduj. fak: że pewn. wrze: ze porzed. nerw: wywoła: pew. porusz: muskul. n. p. pew. wraż. smaku, węchu i t. d. ściśn. odbij: się na twa: gdy zaprzyj. ścisł. gdy co nieprzyj. lecz pyt. tak się staw:

Wundt I. 78 sq.

I. 85 —

Co chce: wyraz. przez giest. lub przez słowa, lub przez jedn. i drug. razem, bo wszyst. pewn. giestykul. towarz: mow: słowa.

§ 3 – Mimika uczuć przyjem. i nieprzyjem.

Wiado: ze wszyst. i mistyk. oczyw. muskuł. twarz. zostaj. w najściśl. związ: z pomocen: ust i język: a te znow: zostaj. pod wpływ. nerw: smaku

Skutk. teg. kwa. wraż. przyjem. lub nieprzyj: nerw. smaku: wywoł. porusze-
nia, któr. ze swej stro: udziel. w większ. lub mniejsz. mier: mięś. ka-
muszku: otacz: nos i oczy. Kwa. smak słod. kwaś. lub gorz: alb. słon:
wywoła. w ~~tej ozn~~ ustach i grymasy. z wiel. muszku. odruchy

Słod. przedmio. w ust: spraw: że jęz. i ~~usta~~ wargi ustawi. jak-
najzręcz. zmien. się zetknię. aby wraż. było najprzyjem: Gorycz, która
jest najkrzywdz. przeciwień. słody: spraw. że język się opuszcz: na podnieb.
a górn. część jamy ustn: się podnos: aby naraz zmn: na najmniej. prze-
styk. się z gory: Równocześ kąty ust ściąg. się na dół a boczn. częś.
nosa około się podno: Tem. zmarsz. wraż. a zat. i ruchy w odpow.
muszku. wywoł. kwasy i słona. któr. w nisk: stopn. mog. być obojęt.
wraż. lub. nieco przyjem: a w wyżs. stopn. będ. nieprzyj:

To są odruchy mechani: wywoł: przez dział. fizycz. podnie. Ale
te same odruchy powst: bez tak. podnie: w towarzyst: psychi. stan:
wszystk. odczu: przyje. nieprzyje. wraż. malu. się na twarzy i wywoła.
ruchy, poczynaj od warg aż do muszku. oczu zupeł. podob. do tych,
któr. widzi: w następ: fizycz wraż. słody. gory. i. t. d. doznaw. przez
nerwy smaku. Mówi. o słodk. gorzk. kwaś. wyraz twarzy

29. 4. 902 Ćwicz. Wykł. 12

Filo. Mowy
C

A najczęstsz. dwa ~~wyra~~ objawy radości i boleści – śmiech i płacz=
nie: w wzrusze: ust zupeł. tę sam. formę a różni. zasy. się
dopie: przy mowie i ocz: Śmiejący się rozszer. się nozdrz: i kończyny
ich się podno: gdy przy płaczu nozdrza zwężaj. się i ~~otwart~~ zwężają
ścieranie: przy śmie: uniesien. oczy są otwar. i wypukłe i w oczy przedmiot;
przy płaczu zamykt. się oczy częścio: zwężon: w kąc: wewnę.
Naczemce na czol. twor. się pew. fałdy poprzeczne.

Otóż te ozn: które towarzy. niezależ. od nasz. woli objaw.
nasz. afekt: nasz: dobr. mimik ludzi: i szczegół. wyrostki: oczy
zmienia je w wyr. komarstwa: uczu świat dla inn.

Gdy zaś pew. stany duszy ciąg. się powtarz: przybier: mimika
twarz: pew. stał. układ, doznał: od razu zgadn: czy wiedzie=
twarzy jakie wesoł. usposo: sympatyczn: podejrzliw. i t. d. A najczęściej
utrwal=się podobne rysy i towarzysz. im mimika przy ludzi wszystko-
chor. i liczn. wiernie: zdejmow: z tych niezmienn. jak i zwyczaj-
ne: fizyognomii: ludzk: pozwa: nam dokład. poznać. ktoś w
pew. sytu. nie tylk: gry ponadgól. mimiki twarz: lecz i ogól.
naturę i odpowiad. pewn: gorny: czy chwilo. czy stał: umu:

przyp: wyst. i t. d.

Vol: wzrusz: umieje. Wundt = wzr: zużyte się w dziele Piderita, Mimik u. Physiognomik 86 =

Bardzo pospt. gestow: podobn. wzrusz. u Kirchhoff'a Lehrb. der Psychiatrie. 92

Skramp, Katechismus der Mimik u. Gebärdensprache. Leipz. 92 –

~~11~~.V.902. Piąt. wykł.

13

Filo. Mowy

§.4 Pantomima w ściślejsz. znacz. są ruchy rąk i ramion, wykonyw. wedł. pewn. meto. Dodatko: zjaw. się ~~ruchy~~ porusza. ~~wykonyw~~ głowy, kadłu. nóg = przy zjwn. uczest. pantomi. całe. ciało. uczest. w lekkim ruch wyraw. bywa.

Wundt I. 122

Panto. przedstaw. zew. wszyst. in ter. estety. nie psycho. bo była pobud. dla mów. i aktor. i dla tego. opisy. jej dokład.

(Cyce. odróż. significatio (de orat. III. 9) która wyra. affectiones animi – od demonstratio, któr. wyjaśn. lub zastępu. słowo – która przez akto. wyj. jako apperceptes zeichen =)

Cieka. uwagi późnie. przedmioto. Quintil: Instit. Orato. XI c. 3 §65 tam gdz. mówi de gestu – Po ogóln. zdan. o znacz. gestyku. w ogól. (§. 66. 67) opisuj. jak. ma zacząć: caput = ad decorem et ad significationem = sposobo. gdz. wyra. pokorę – ~~[illegible]~~ w tyłrzucone. w górę zarozumie. i schyło. na bok opuszcze. = ~~wyraz~~ twar. i wzgl. pewn. barbar. oraz

Nad wszyst. gow. vultus (§72) bo twarzą bieg. grozi. podchleb. twarz jest smutn., wesoł., wznioś. poddani = a szczeg. ber. Tadne (73 sq) potem bard. dokład. opis jak. zało. trzyma. zzyć ich ręce i jak. mają wykony. ruchy: (§ 92 sq) , (§. 82

Z ten powód. Sittl, die Gebärden der Griech. u. Römer = 90 str.
...ospatrzo. w lit. wiernie, z pomin. stanowisk.

Jednakże stro. filozo: gestyki nie zajmo. się — traktowa ją jako apparatę sceniczną, potrzeb. dla mów. i aktor. ale ci nie postug. się sama gestyka: lecz także sto: pierw. dla drug: jest dodat. bard. potrzeb. i efekto. ale nie jest głów. rzeczą. A pod. wzglę. działa. przez stro. estetycznie. przez myśli w niej zawart.

Odrazo. na razo obie stron: t.j. estetyczn. dodatku. i logicz. materyj. gdy rzecz. zajmo. się wyłącz. głuchoniemi. Okaz. się wkrót. potrzeb. odróż. gest. wyraż. uczu. od gest. oznacz. pewn. wyobr. i myśli. A te drug. dzielą się pewn. klasyfik:

Zob. także Tylor, die Anfänge der Cultur I. 163 sq)

W swoj. dawniejsz. dziele Urgesch. d. Menschheit deutsch von H. Müller

Lecz. Abel =

odróż. dwie klassy ruch. czyli gest: takie które wskazuj. na przedm: i tak. które jak. przedmio. wykreśl. w powietrz:

Ze jego wywo: odróż. także W: ruchy migowe, któr. na coś wskazu. i tak: któr. coś naślada. pierw. za dawniejsz. a mniej wedł. Wun. swoj. źródł. w organo. chwytan: rzeczy zewn. nas, która od dzieciń. każ. wykonuj. u dziecka (W. I. 125) pokazuj. na przedm. #

\# Któr. przyg. mieć, albo też na takie, któr. zwra. jego uwagę. Ale różnorodność przyg. mowy. wyprz. na zewn: np. że przedm. jest poza. zwierz. do tego wyd. niedostęp, nawet gdy nie sięgn. ramion. jak. wałęsa.

14

6

1. 5. 902. Piąt. wykł.

Drugi rodz. nak. = naśład. jest znajdu. się w jak. form. przynajm. gniazd. wraz.: ale bez. rozpowsz. u zwierz. żyj.: żyj. w większ. społeczn. Jest to zewn. naśladow.: czegoś, co rob. inn. człon. istot. lub podob.: Współ. przez mów. i przeć. swój wrodzo. instynkt. i odziedzic. odruch.: tłum. się w wielkiej części przez naśladow. tego, co młodsza gener. widzi robiącą starsz. Młodsz. nie potrzebu. sob. uświad. zdew. sprow. do czeg. uczy. star. ojcow. wykonyw.: przez starsz.: Tak młod. kocięta uczą się łap. myszy od star. kotki, która im je przynosi żyw.:

Wundt I. 126

Wundt (I. 127) robi traf. uwag. że podst.: naśladow.: takiej jest ścisł. związ. międ. emoc.: psychi. a ruch. odpowied. komunika.: [wzrost. czyj. jestes. jakimś spos.: wyraż. fizy. swoj. emocję] U wykształ.: człow.: pana. wola nad obja.: fizyq. wewnę.: pomocz. Ale u dzie.: współcz.: panow. sob. swobod. lejs.: w naślad.: owych zewn.: mimi. i pantomi. ruch. Gdy styg. płacz. lub śmiech, bez takż. zaczyn. się śmieć lub płak. U zw. zaczn. zwykł. to naśladow.: obyc. się zapomo. owych cz.: człon. któr. wykonyw. jakoś przez, potrzeb. do zachow. organiz.: Tak więc młod. naślad. = z powrot. bawiąc się, ruchy potrzeb. starszym ~~[illegible]~~ dzi. zdob. zob. pożyw. do uchodzen. przed wrog.; do obron.: lub budowy schronis.: – Ale u małp, mając. org. podob. do ludzk. wyrob. się jakaś mimi. i pantomi. ludz.: star. prow. wytęż. do naślad. teg. co rob. inn. małp. lub ludzie. Ale wted. są ~~to~~ uczyn.: bezmyśl. naśladow., jak u dzieci młodszych.

Dla tego uczy. dzieci częst. małpiątk. a mimikę małp dla tego wstręt.
bo bezcelo.:

I. 128 Wundtowi się zdaj. że przejś. od naślado: pewn. ruch. i organ. przedst.
jest. do wyraż. jakichkol: wyobraż. wew. świat. z ~~kefek~~ cechami wewn:
jest postęp: dokon. przez ludzi; ale późniejsz. od mowy, mając: ten
cel przedewszyst. ab. mowę uczy. zrozumiał. Nazw: zaś naślado.
w i dziś. u dzieci: nie przedmiot. lecz organ, tak przed. jak zmysł:
i stąd gest stoi. na odtwarzan. organo: przedst. bez oporu
alb. też jako zastęp: wskaz, przedst. do organo. zmysło.
Nazw: obie rodz: gest. tak naśladowcz. jak wskazuj: towarz.
się z mimi. która po swoj. odtwa: wew. wewn: pantomi. i mimi.
człow. służ i służ. raz: do objaw. zmysło. sposob. na zewn. wszyst.
stan. psychi: tak uczuć, pragn. i żądań i objaw. woli, jak ~~przeds~~
wyobraż. i myśli.

Wundt I. 131 §. 5. Mowa na migi. Gebärdensprache, u głuchoniemych. ~~[illegible]~~ |
jest to objaw. uczuć i myśli
Skramps, Katechismus der Mimik u. Gebärdensprache Leip. 92
za pomo. pewn. gest. Są to pewne system. ruchy, zakreśl. w powiet.
niejako: obraz wyob. wyraż. (Tylor), pismo nie ryte na kamien.
lecz kreślo. lub malowa. w powie: Stąd dwa pogląd. na powst. i
pochodzen. rozmo. migo:

Poniew. też pis. jest późn. wynalaz. któr. zastęp: lub utrw. mow.
ustną i przypuszcz. że i migi ryte: a pisa. wymyśl. służ. do tego, aby

1.5.902 Wykł. piąt.

mowę ustn. zest. a że zost. wynalezion. wszyst. należ. przypuśc. że poszczegół. gest rodzaj. w znacz. łatwiej. z czego. niż znaki głoso: wyprzysło. dla mowy ustn. — Mowa

Ale drugi pogl. przeciw. wychodz. z tego. faktu, że każ. mowa jest tendo. do uczen. się, zat. będ. sztucz. wszyst. - gdy przeciw. mowa na migi jest łatwo zrozum: - omnium homini communis sensus - Quint. XI.3.87 i będ. natur. a także. zarazę. mniej. pewn. znaki, podob. do migów ludz. zat. przypuszcz. całkowic. niektó. że mowa na migi jest mową pierw. i natur. któr. ludz. używ. zanim wynaleź. sob. mowę ust.

Ażeby wyrob. sob. zdan. o tej spraw. należ. wprzód zbad. mowę głuchoniem. która dla prakt. celów edukacyj. i zbad. i uprzew. — Wundt I.133

Jeżeli głuchonie. rozwij. się wśród mów. dostaj. się pod wpływ tego swego otocz: któr dla potrzeb. porozum. się uczy go pewn. znak. a pot. kreśl. na liter. aż że na ~~[illegible]~~ natur. pism. lub gdy tego brak, palcami w powietr. Gdyż rozwój głuchon. nie odby. się samodz. Taka była meto. niemiec. która wyprowadz. przez [illegible] zaznacz. szyb. się rozwinęły: ale zost. wyparta: porówn. dla inn. meto.

Ta druga meto. uwzględ: rozwój głuchoniem. gdy razy. za wychow. w zakład. odręb. gdz: niew. osob. [illegible] stosuj. się do ich zwyczajów — I.134

Później. w tak. zakł. wyrab. się pewne środk. niew. syst. któr. może być

uważ. że coś konwen. któr. się wciąg. lat zmien. i taki w swoi. miejsco. swoi. przybie. formy

Ten syst. rozwij. się wedł. dwóch metod: francus: wynalez. przez Ks. de l'Epée a dokon. przez Ks. Sicard następcę wykształ. natural. mowę migo. w tym kierun. aby głuchonie: za pomo: swoj. mowy przez sieb. wyną: wynalez: potrafiłoby jak najw. nab. z tych wiary, któr. zdob. ob. ludz. normal. za pomo. mowy ustn. Jest to meto. pisarsk.

indywidualisty czy przykład

Druga meto. wynaleziona w Niem: (Samuel Heinike: Beobachtungen der Stummen etc. Hamb. 1778) jest etyczn. i wszech. głuchonie. zrob. ile się to da wyłą. ustnie. społeczeńs. ludzk. Geist za używ. jako środ. do nabyw. mowy ustn. =

z socyaln.

Gdy dzieci od pierw. chwil wszech. następ. styk. z głos. tych osób któr. z niemi rozmaw. i bardz. prędk. kojarz: wraż. akusty. z wrażeniami w narządz. mow. i równocześ. język i słyszą i rozum: głuchonie. prosba: sztuk. a znaczn: sztuk zostaj. wszędzie daleko tend. a niekied. wcale nie docho. do kojarz: swoich głos. wymawia: z pojęć: któr. ma być przez nie wyraz: aby to osiągn: następ: do zrozum. ~~języ~~ ~~mowy głośn.~~ mówiącego sztuk wszędzie patrz. na ruch jego ust i przyglądam. muskułom twarz. do używ. zaś mowy następ: natural. skojarzenia między sztuką a ruch. narządu do mów. = skojarzenia międz. wzgl. dotyk: a oczu: +

(Już Szwajcar Ammann przed Heinickem używ. meto: dotyka. gardła krtani (gardzieli)

przybocz. zdolno.

+ towarzysz. wibra: gardła.

Zob. Forchhammer der imitatio. Sprachunterricht in der Taubstummenschule – 99 aus dem Dänisch

2.V.902. Szóst. wykł.

Mowa.

Tak naśladuj. przed lustr. pomoc: ust mówiąc. u tego, który do niego mówi, a przez to ucz: się za ~~głoski~~ krtań, odbier. przez wraż. dotykal: towarzysz. wydaw. pomocn. ust. wydob. ~~się~~ sieb. głos: który, jako takie wilcd: ~~głosy~~ tył. który. d/z ~~wyraz~~ ~~wrażeniu~~.

Heil, der Taubstumme u. seine Bildg. Hildburgh. 80 =

Schöttle, Lehrb. der Taubstummenbildg. Tübing. 74

Gude, d. Gesetze der Physiologie u. Psycholo. üb. Entstehg der Bewegungen u. der Articulationsunter. der Taubstummen. 80 =

Heidsiek, der Taubstumme u. seine Sprache 89.

głoskowy

naumyśl. głosek

§.6. Inn. rodz. mowy migo: i która ich przejm. podobieńs. U dzik. wyrab. się mowa migo: w znacz. odwieczn. warunk. W obręb. tego. sam. plemie: przy pierwo. życiu. podob. plem. gdzie odgry: wielk. rolę podr. rozmo: i zwierz doprowa. mowy. A naresz. podob. ludu: szyb. zmieniając. się i rozbij. na now. narz: przy częst. oddzielen. się na czas dłuż. wyprawi. wystad. lub pasterz. od swoich obozowisk lub strzech, gdz. zost. kobi. i dzieci. Wted. zwła: w Amery. półno. gdzie jest wielk. ilość rozrzu. się, gdy same mowa ist. się mało lub zgo. między. Tym spos. wieloog. wieloświe. tradyc. wytwarz. się system: znak. który dziś jeszcze są uż.; Oczywiś. te systemy nie zawarte. dla wszyst. plem: lecz dla pewn. grupy, która utrzym. ze sob. towarzys. stosun. – Tak plem. w Dakota i w Rocky mountains – Wun. I. 140 –

Zob. Tamż. l. ter. cdost.

U lud. czwartorz. zwła. w połud. Euro. zacho.: się syst. gestyk. choć nie
dość zbadan. naukow.

Andrea de Jorio, la mimica degli antichi investigata
nel gestire napoletano – Napoli 1832 – zestaw. cen. mater. naocznie
obiekt. wnosz. co do mowy: stwierdz.: nie zmienia się wyprowad. przesław. wobec. postęp.
archeo. Ale Sittl, choć nie uwzględ. tej książ. nie jed. rysu. przyta.
stwierdz. świadcz. że nie jed. gest grec.: zachow. się do tej chwili. – Tak.
jak twoj. zabobo. Wundt (143) uważ. to za prawdopo. w więcej. stosun.
Także u Arab. dzisiej. zacho. się wiel. dawn. znak. migo.: i gestyka.
choć w zwięzł. liczb. niż u Neapoli. Nareszcie zachow. się pewn. syst.
gestykul.: Cystersów, który. mało mów. dla ślub. milcz.: zwłaszcz.
w nowicjat.: przy niebezp. porozum. się, post indictum silentium, więc
pew. konwencj. znak.: Dwa tak. spisy ogłos. Leibniz, który wnosi. iżby
się tworzył: język: i mow. uniwersal. Jed. z tych spis. zawie. 143
znak. drugi 145 (Opp. ed Dutens VI – Pars 2ª p. 207.) Nareszcie
3ci spis, bardz. stary z XI stul. ogło. Kluge (wiers. angielsk. = anglosax.) w Ztschr. für allg.
Sprachwissensch. 85 p. 116 nast. = Zur Gesch. der Zeichenspr. = Angelsächs. indicia monasterialia = Tak. znak. spis: odkryt. jeszcze
kil. Te syst.: więc: składa się z znak.: więcej tak. przez gładko.
lub przez lud neapol.: a w części ze znak. umyśl. wynalez.

Wundt I. 147

2.5.902. Środ. wykł.

Wszyst. te częśc. składa się w całość ze znak. natur. całości. Koniecz: a przy tem ukazać one same: wyraż. ciąg. czasu. Wszystk. zaś, jak. jakob. etymolo: t. j. pierw. zn.: któr. od[chodz]. się w znak. skład. a dwa pierwo. rodz. wrażeń. międ. gestykul. odnajd. się w każd. z tych szt.: tak wskaz. (hinweisende Gebärde), jak naśladow. (nachahmende Gebärde). W wszyst. często. zacho. się wskazuj. = naśladuj. ale ich bogactw. i obejmu. tyle form: a) odtwarzaj. (nachbild.), b) współoznaczaj. (mitbezeichnende), c) i symboli. mają.

(Delbrück p. 56 zał!!)

§ 7. Rozbiór krytycz. znaków migowych

Wskazuj. za w tych szt.: jak i w mow. dzieci. najpierw. wskazuj. alb. na przedmio. obec. albo na siebie: wyobraż. go jakimś znak. Ale wk. gest wskazuj. nie zacz. się zmien. Tyl. dwa rodzaj. gest. wska: zachow. stała formę: te któr. się odnos. do osób zaimków: ja, ty, on lub oni = por. tor. stron. między = w gór. na dole; prawo -lewo i t. d.

a) Naśladow. odtwarzające gest. za bogactw. i odbyw. się w ten sposób, że albo w powiet. drug. pal.: a ręki kreśli się rysun. przedmio. (forma rysuj.) (zeichnende Form), która zdaj. się być pierwotniejszą albo β) plasty. przez skład. rąk.

Głuchoniem.: oznacz.: dom, kreśl. pal.: w powiet.: zarys dachu i ścian. Cyster. tak samo przedst. kości. zwłaszcz. nad nią znak. krzyż.

Mowa

Konnotacyjne

a) b) c)

Wundt I. 153.

154

(I. 157

Obcy pokój ojców. czworobok – dziedzi. plac, ogród tak samo

albo kot:

dym, gdy palec kreśl. wszystkow. lin.

dym wznoś. się z domu = naprzód dom, jak wyż. pot. ruch dymu.

dym wznosi się z płomie: naprzód drach. się na pal. drugi

pot. ruch. dymu = ale te dwa ruc: zast. mog. ojców.

takż. ogień

Chleb = naprzód koło zakreśl. w/powrot. pot. gest kraj. chleb.

Księga: u głucho. i czyt: a/ręce roztwieraj. się na kszt. książ

b) trzyma się przed oczu. c) porusz. się ust:

Kapelusz. męs: głuchonie: kreśl. rob. nad gło. formę cylind.

tak samo indyanie w Rocky mountains – jak to obserw.

ks. von Wied = Reise in das Innere von Nordamerika 32–34.

Koblenz 41 2 tomy –

Wundt I. 159 pot. gest, wyraż. cylind. ojców. biel. ztąd: w przeciw.

do tubyl. który nie nosi. kapelu = tak samo przedstaw.

murzy: który zwykł. w ciemnej. chodz. w europ. ubrau. Odwr.

ruch ręki który spa na ramiona =

18

6

5. 5. 902. Śród. wykł.

z Dakoty

Mowa

Zwierz.: oznacz. u głuchonie. jak u Indy. przez rysow. w powietrz.
częś. wybied. charakterystyczne:
u. p. róg jeleni wykreśl. nad wierz. głowy: = jeleń
dwa rogi nad głow. = wół
broda = koza
dwiema palcem i index naślad. dziób a ku sob. poruszą = ptak =

Wundt I. 159

Głuchon.: chodz.: naślad. praw. indexem i palc. środko. na lew. ramię. szybko. lub powol. poruszaj się nog
jedzie: temi sam. palc.: nasiadaj. na lew ramię ruch/jedzenia —
mówić: przez ruch ust
mowa: ta samo ~~[illegible]~~ poruszen. ust gdy równocześ. index od ust prowadz. jest ku mowy lub osob. mowy.
śpiew: gdy ram. z index. wykony. ruch wybijan. takt.
bić odpow. ruch. praw. ramię
schow.: schow. praw. ręką pod szaty od lew. ręko.
kupić. handlo = kładzie. udan. przedmio. a zabier. drug. wzw. udan.

Wundt. I. 160

(3) Plasty. gest. w ciąg. drug. tradyc. doszły do skut. w ten spos. że może. że pomo. rąk odtwarz. wszyst: przedmio. przyrod. Jednakże tych znak. przew. część. brak. w głuchoniem. bo nie maj. ustalo. tradyc a za bezd. używ. w Indii Neapoli.

Kol. rysun: neapol: u Wund. I. 160

oto - butel.

Także I. 162 Kol. rysunk. indyjs.

pieniądze Stakir w Japon. i inn. kraj.
stoi. ucznio. blokhaus drzewo

(b) Gesty współoznajmuj: konnotacyjne —

W. I. 165

dają pozn. przedmio. nie malują go w całoś. czy w głów. części, lecz wybier. z niego jakiś cechę według upodob. Tak też następuj. mog. albo rysow. w powie. mijają się itp. albo też plasty. kwad. figuro. wyrażają przedmio. - a mij. nieś. pobrzm. z gest. samorod. plasty. też z tradycyj. Tak i gest współoznajm. mogą przybierać jedną lub drug. form.

5.5.902. Wykł. ziód.

19

c6

Mowa

Wundt I. 166

Głuchon: oznacz. mężczy. przez gest zdejmo. kapelu. - oznacza. rozchod. bo wschod. nie zdejmu. nakry. gło.

" kobiet: przez wiedz. ręki na piers.

Cystersi " wied. index porzio. na czole - (kobie. niższego wzro.)

Indya: " tak samo (kr. Wied)

mężcz. przez podnosz. porzio: index nad gło.

mów.

(Głuchon: dziecko przez naśladow. praw. łokcz na lew. ręce

Cyster: " wiad. index na ust = także u wielu Ind.

u Grek: Harpokrates, boż. milcze.

Japoń: tłum. sen czat. oznacz. star. kobiet. przez pokaz na brakuj. zęb.

=

W powsta. rysow. gest.

u Głucho = ogień, = dmuch. na podniesi. ind.

masło = gest smarow. noż.

sól = posypyw.:

Kam. = podnosz. z ziemi i uderze: o zęb. (aby twierd. wyraz.

Wundt. I 167 Oprócz dyt. głów. rąk. kreślą [w powiet.] figury i ruch. za plecy. gest. o char. współ znamionuj: dorum. przez ręce i twarz razem. Wyr. twar. potrzeb. do wzm. wrażen. towarzy: giestowi ręk funk: współznam. zupełnie przez ręką i oblicza twa.

167 W Neapol: index wzniesio. przed zamknięt. ust: = cisza = ale taki. przed. tak ułożon: by zasłon. się ucho.

168 = zob. u Wund. I. 168 = fig 6 = piękn. twa. piękno.
pozniżo. wyraz twa. = brzydko
twarz powszn = chudo: bied.
wejdę: twarz = dobra twarz
fig: c = głód - biede

niektór. z nich (tak Wundt I. 169) jak japońsk. wrażę. index [w] ust. [a między] zęb. wrażę. oznacz. nie. pierwo. to zemu, t. i. głód - a pot. symboli: = żywe:

169 w neapoli: przesu. [wyprostow] rąki po osi: z wyraż. zmarsz. po twarz: oczerwa. pote = znaczą: zmęczen = i stano. wedł. W. taki. przejś. od współznamie: do symb:

Stąd wedł. W. droga do tworz. rodz: gest. = tak w. symbol.

5. 5. 902. Wykł. środ.

Symboli - znaki przyjmu W. I. 169 - raz w znacz. ogól. w któr. słowo uważ. się symbo. pojęć. wtedy będz. symbo. każdy znak, przywod. na pam. jakieś pojęc. bez wzgl.: na związ. międ. niem a znak. Dzisiaj sło. uważ. jest tylk. znak. umow. i konwen. Różn. od kreś. oznacz. tak się różn. jak znaki algebr. od pojęć. pewn. etc.: Mowa W. I. 169

Ale różn. się mowa migo. od słown. w tem, że migi mogą też być pełn. i ojmowec. symbo. wyobraż. Symbo. zaś migi te będą w ściślej. znacz. któr. nie mają bezpośred. związ. z wyobra. lecz pośred. za pomo. asocyac. pojęć. Bezp. więc symbo. migi pośred. uskarzj. W. 170

Bezpośred. migi dwoi wzgl.: wyobr. ucz. do pieśń W. 171

Indyan. przez nos wyra. wodę

Symbo. dla głupo. raz obie ręce wyraż. gest. ręki W. I. 172

W. dzieci mowa (I. 173) gest. symbo. nie pochod. (secundär) pierwot. (primäre). Te drug. są dawniejsze. i z nich wyrob. się bezpośred. następn. (I. 174)

6.5.902. Wykł. ósmy   21   a

§8. Składn. gramaty. i logicz. mowy migowej. Gdy głuchon. chce powiedz: ojciec dał mi jabłko = robi 1° znak jabłk. 2° znak ojca 3° znak: ja. Twierdz. że to nic nie określone. zat. nie jest zdan. Wied. był.ab. mowa niemo. być następ. znak: ale nie wyraż. b. myśl: że kt. z nich twórz. raz. jedno zdan. Jedn. brak giestu, wyraż. słowo, kiedy. się dem, że słowo nie zaw. potrzeb. Gdyb. niem. chciał powied. daj mi jabłko = niewątpli. giest wskazuj. na sieb. wyraż. b. prośby = Zwrot. mowa migo. nie wszyst. potrzeb. znaki nie dochodz. nośń, bo prawo. wyt. słuch. wszy.   Wundt I. 204

Poś. brak pew. gramaty. katego. takie. był. ogóło. a nie jest tak powiedz. żeb. przerwka. twórz. zdań. Bo nie mej. uporządkowani. przyjm. słow itd. potraf. jed. mowa migo. przez wyt. wyraż. ozuc. myśli a więc niewątpli. odróż. pewn. katego. logicz. (Wundt I. 188)

Wnosi stąd Wundt (I-206) że może mów. o składn. mowy migo. bo są zdan. zat. musi być szyk pew. znak: a gdy. taki szyk istn. musi być zdan.

Wedł. spostrzeż. robio. przez naczy. na ... głuchonie. szyk jest taki, że najpierw przycho. podm. zdan. – ale przymiot. przeciw. nie w ogóln. nowoż. zawsz. następ. po swoj. rzeczowni i przedmio.

zaś przed ~~...~~ czynno: do któr. uclei. Ale te ~~...~~ właściwo. niepotyk. Tak. w
Tacin. zprez.

Wundt I. 207 Głuchonie. zw. mówi „góra ostry!" = Łacin. mons ingens alb. ingens mons
u nie mówi: nowy. chwa. chłop: – lecz nowy. chłop. chwa.
tak zn. moi. Tcin. pow: magi. ~~puer~~ laudat =

My mów: rozgniew. mat uderz. dziec: gniewli uderz.
głuchonie: mat – gniew – dziec. – bić
S = A O – V

Wundt I (207 = twierd. że szyk. szyk wyr. w języ. nowoży.
jest odwr: bo A S. V O = attributu subst. verb. obj

Jedn. W pozyn.: że dla psychol. powod.; ten szyk moż. być
zmienio. np. wodę pić ja = a że nie wszyst. języ. nowoży.
maj. szyku, stad. – polski go nie ma = więc cały ten wywodz.
nie prowad. do jasn. konklu. zwłaszcz. że obserw: nad głucho.
gdy już zaczyn. mów. dej. nauczy.: nie czysty. bo wskaz.
pod wpływ: języka. mowio.

+ der Lehrer ist klug u. fleissig =

Wundt II. 209 N. p. głuchon.: z powrot. nie chcą. wzy. końców. –
powie zat.: nauczy. ogród chodź. – zam. nauczy. poszed. do ogro.
alb: nauczy. mądry pilny. ~~...~~ pracow.: zam: +

22

6.5.902. Wykł. ósmy

Mowa

6

Jeż. zaś do słów. dodać: jeszcz. pozysłowcł. i porząd. logi: gdzie będzie

S(ub.) A(dject. ṡattrib.) O(bject) V(erb.) A(dverb. lub przd. dod.)

W. I. 208

Teg. wyr. trzym. się niemo. dług. nw. gdy już uczy. się mów. jakimś język: Opuszcz. końc: w dekli. i koniug: opuszcz. także zaim: wszęd. i wszelk. partykuł. Tak:

Zamia: dama robi pole żyzn: pisał: dama pada, wili. wszna =

Tem:

(Mam mego naucz. Kocha i zreno: = nie biję, nie ozruku. nie wyżej. uczny: Kocha. i zrenuję =

Laura Bridgman - która w dod. była jedn. ślepą = pisze: także defin: Wdowa jest niewiasta mąż umarły i gniny, Kawał. nie mieć kobiety

I. 209

W. Jerusalem = Laura Bridgman 90

Kruse (zon głuchoniem.) zebr. dużo zmego: Ueb. d. Taubstumme 53

Ponieew. jedn. W. przyzn: że dla wie. powod. głuchoniem: moż. odstąp. od tego. porząd: że prostszą forma języ: czy mówio. czy migów. jest zrata (I. 209), która. odwiad. myślom =

moż. przynieść: na ogół. konklu: że jakkol. mowa czysto migowa nie ma osob. zacho. na owego - deklin. i koniug. jednak

odróżn. stosun. podmio. do orzecz.: podmio: do rzeczow. ster. bezw. lub orzecz.: podmio. do pośrednio. na które lub dział. lub na któr. dział. jest wystaw.; odróżn. liczb. pojedy. od mnog.; przeszło. od teraźn. i przyszł. rozkaz. od prost. ma zat. wszyst.: w wszy. katego. logicz. któr. posług. się mowa ustn. Organi. konkl. te nie wyp. za dostat. bo głuchonie-mow. się wśród mów: któr. wszy. gest. jemu uczą.: i któr. uwzgl. go mów. wprowadz. rzeczy. rozmyśl. myśl. do jeg. syst. mięg.

Zob. jeszcz. rozd. Wundta I - 210 sq/

o wszy. Indyan ameryk. któr. w gest. przestrzeg. podobl. następ.

12.5.902. Wykł. dziew. 23

a

II. Fonetyka

Mowa ludz. w ist. i właści. znacz: jest objawiciel. naszych stan. i twor. psychi. przedewszyst. myśli, dla obcego ucha, czasem i dla własnego, za pomo: znak. głoso. Te znaki głoso: składa. się materyał. z pewn. liczb. samogłos. i spółgło: Są one wywoł. za pomo. orob. narządu, bard. skomplikow. w któr. główn. rolę odgrywa porusza. język: Toteż od niepamięt. czas. związ. języ. z mową to zost. uwydatnio. że nazwę jęz. kładz. się po lubo. nazwy mowy. Mowa polska i język pol: wyraż. to samo. Deutsche Zunge i deutsche Sprache także. to samo.

Mowa ludz. różni się od krzyk: tem, że skła. się ze zgłos: któr. dla słuchu przedst. się jako brzmien. wyraź. od sieb. przedzielo: stąd articulare verba v. voces, wymawi. wyraźn. słowa = verba articulata, wyrazy zrozum: locutio non articulata, sed confusa =

Zwierz. wyd. głów. krzyki bolesn. i wszystko: = Schmerzenschrei u. Wuthschrei = niektó. zwierz: im. nie maj. jak zające, krety, węży: Po za tem i zila. wewn: wykl. zacho. się niemo.

Mowa

Lingua romana, grama.

Lingua toscana in bocca romana

artykuł = článek articulus = kładz. się w skand. językach porzecz. n.p. Kong-en (król) po duńsk. hus-et Das haus (Duń.) także w rumuń: n.p. monitorul i w bulg:

Zwierzę. drapież. prócz teg. gdy za głod. wyd. dźwięk. wyjące osobn. rodz. macz. wydz: gdy się zwracaj. do zdob: lub międ. sob. walcz.

Teg. rodz. krzyki i wyki nie służ. i uświadomić. towarzy: jako racz: towarzy: niesionych wybucho. siła. afekt: któr. jak inne. nastę-tak. i uwrad oddecho. i gardło i ~~[illegible]~~ krtań wyrzuc. w nich wszystki. One z natu. mają. są antyspołecz: i raz. rozpras: niż gromadz. jednost. Społecz. i komunikacyj. charakt. mają: łagodniej. głosy, któr: zwa: ptac: wabią się lub ostrzeg: a śpiew niektór. ptak.: obycz. już bard. wysoko rozwinię. sposób udziela. sob. swoich uczuć do wzajem. Ale o podobieńst. podob: już nieco artykuło. głos: ptak. i wyż. norganizo: zwierz. ssąc: wspom: przy teor. o powst. mowy ludzk: tera jedyn. ta ostat: i jej kształt. fonety. zajmu. się. Na wstęp. zaś należ. pośw. kil. uwag. Jak zw. mow. dziecię. bo z niej pod okiem ucz. i jakol. dostrzegal. się ta mowa, któr. sami wzięw. w ~~[illegible]~~ dziec. wzrost.

12.5.902. Wykł. dziec.

24

6

Mowa

§9 Mowa dziecka.

Warto powin. Wilh. Preyer'a, die Seele des Kindes – 4e wyd. 2e wyd w Lips. 86 –

Bernard Perez, les trois premières années de l'enfant Paris 86 3e éd.

Moja praca: Psychol. dziecka w pierw. trzech let jego życ. Przegl. Pol. 88 r.

wyzysk. po części poprzednio przytacz. ale mowa mało zajętem –

Zaznacza w książ. Preyer'a bogat. mater: doświadczal. zebran: na własn. i obcych dzieci = prócz tego. wszystko. ważniej. prace poprzed.

Wundt. die Sprache (Völkerpsychol.) I. 26 f 29.

aut. rob. obserw. na dwóch swoich dziec: i wszystko: dosiąd. Preyer'a i wiele inn.

Dziec: przychodz. na świat krzycz. bo na ciał. ciel. drażn. wzajem. wraż. Symb. wymow: że ziem. jest padół. płacza

Do kilku. tygod. tylk. krzycz; (Schreilaute) pot. aż do koń. pierw. roku. ores. ...tkań. zgrzyt krzycz. bo tego nie zapomni. rany. wyd. głosy bez

sensu dla stud. ale skład. się z głosek i sylab. Następ. w drug. ro. życ. zacz. tworz. wyraz. z zamiar. nazyw. tego, co widzi dokoła sieb. lub co w sob. czuje. Ta treść jego coraz więc. zamien. się w konwencj. mowie.

Pierwsz. krzyk: są wyraż. wrażeń. zimna i głodu i cierpien. ciał. powstał. ... przy każd. dotku. Te krzyk. nieforem. wydaw. otwar. usta: najprost. są podobn. do samogłos.: ae, a, u, uae. Ale i te tracą ... w jed. ogół. krzyku wrzaskiem.

Wundt I. 268

W drug. mies. zaczyn. się tego ... odzyw. głosy, zwł. gdy dziec. jest zadowol.: więc samogłos. łączy. się (lub zaczyn. od) z jakąś spółgłosk.:

aer, rae, ra, tä, au, ha

Im ruchliw. staj. się usta i same ustne ..., wiecz. przy wykluw. się pierw. ząbk. a mnoż. się wraz. przyjem. towarzysz. ... wygląd. zdziwi. Także róż. tworz. sylab. sprawi. ból i gniew od ... do ... gór. a wkrót. wraz. owe stracą nieludzk. krzyk.: ale w spokojn. zadowol. usposob. dziec. coraz więc. wymaw. dla sieb. sylab, zwł. gdy jest samo: au, ab, at, om, ra, da, au, ma, bu, hu – rzadko ... i =

Te głos. jednak mają róż. się od wymaw.: przez dorosł.: one tyl. sob. uważ. więc. podob. wraz.

12-5-902 - Wykł. - dziew. 25 C

Mowa

W następ. mies. pozby. takich zgłosek, zwł. przez mniej. się głos. jężyko: + wyraźniej w. wymaw. i odzierców zgłoseh wargo. Tych. oi og eg ge, ai, ja, ek, br, da, ga ka -

Wundt I. 270

Ale te ~~zgłos~~ brzmien. nie są jeszcze ~~jesz~~ mową, lecz racz. głos. tworzą: umiarko. wrażen. i nowi: przyjem. nadzw. w przeciwstaw. do niefor. krzyków, wyd. przed tem, pod wpływ. ~~wszelkie~~go. bolu i t. d. W drug. poło. pierw. rok. zjaw. się takie powtarz: zgłos. nowo. potwarzan: da-da-da - ma-me-ma-me / ba-ba-be-bo z now. z pew. module. tonu. Najważ. w tych powtarz. tych sem. syllab zaczyn. się od zębo. i wargo: brzmień - objaw. się pew. rytm i regular. następs. Dzieci. ma wybor. przyjem. w tych jednost. ćwiczen

Z niemi i w ich następ. zjaw. się usiłow. aby naśladow: pewn. dźwięk. najwięks: głosy ludz: Temu przeprowadz: Nazw. to mowa odzwierciedlo = Echosprd: = dzieci od urodz. dotknięt. ślepotą zost. podob. na zawsze na tym stopn. rozwoj. Dzieci norm. naśladu. wzrokowo. mimi. i giesty, które po czas: wzrok. w nich, gdy zaobserwo. podob. ruchy, po części wyrab. się same przez sieb. jako odruchy towarzysz. psychicz. stan. a pot. umyśl. wykonyw. Wtedy. zjaw. się odpowiedniejsz. rozum. jużto gest. widzian. już to słów słysz. i dzieci. zaczyn. wymaw. słów.

W. I. 171

Komplet: już wzamie: który skład. się z dwóch wyrazi: Następstwo-

stygan. głos. i z rozum. tych głos.

Ponieważ dorosłi pomocy: dziec. zaczy. regul. do ojca mówi pepe, do mat. ~~att~~ mama, gdy ktoś odcho: atte - gdy chce fleszer-z mlek.

mimi =

I. 172 Wundt robił obserw. nad dziewczyn. swoj. który. w 12 mies. wymow. podob. wyra: a w 19 mies. posiad. już 66 wyra: który. używ. nadaj. im stat. znacz: a w ciągu 20 mies. przyst. jeno 12 wyr: poniż: przez nią utwor:

Oggo = Onkel	mou = miesiąc	guga płaczę
Dada Tante	mumi = dzień dobr.	dda rogen
Opapa dziad	Nan dobra noc	aga Kenz
Omama babka	ne kapelusik	
Mam Mem	geg sukienkę	
Mne chłopiec	Tüja ~~zostań~~ welon	
Tipi ptak	age kaftanik	
wauwau pies	~~na~~ trzewiczy.	
hotto koń	bo boden	
mi kot	bat = baad	
mu krowa	bu = buch	
wa wóz	mia = palec	
agga oko	miawut = neperr.	

równocześ głosy oznacz. pew: wow:

chi, up, id, ol, ~~tschi~~

pu etc.

W ciągu 3 roku wszkro. słów, używ. ~~gra~~ w otocze. dziec: wtedy: do jej mowy, choć przy tem zost. zna. głosy na wyraż. uczuć a stysa. sto-sa nieś.znaczn.wymc.

Mowa

§ 10. Czy dziecko tworzy nowe wyrazy? Większo. ludzi wierz: a naw. wielu filoz: że dziec. sob. twórz. swoj. mowę a pierw: wiele: wymaw. równ. sylab. należ. ze swoj. któr. dziec. odby. w tym czasie. aby uczyć: mowy. Wundt tłum. tę opin. przesąd. jakob. dziec. w porz: we wszyst. swoich ruch. i głos. powodu. się jakaś logicz. reflex. Możn. jemu przyzna: że dziec. bezmyśl. i bezwiedn: wygłaszan. sylab: któr. tworzą. w sposób. koniecz. pewn. Tego dz: wrażen zmysł: tak jak w pierw. czas: gorąc. krzyk lub wyc: A jest także niewątpli: że bezwied. dziec: przygotow. sobie władz. mówie: przez ścisł. wymawia: wszyst. sylab: z któr. nie tracą. lub zdaj się nie tracą. żadn. jeszc. sens. żadn. treści. komunik:

Wundt I. 173 nn

Jedn. inacz. wokół. rzecz się przedst. gdy dziec. wymaw: już pierw. słowa: aby pewnie oznacz. pewn. przedmio lub czynnoś: lub wrażen: Że niektó. z tych słów wyzyw się od otocz: nie uleg. wątpli; ale przy niektó. zdaje się, i do bard. uczon. badacz: że dzieci samodz. sob. two. wyraz.

I. 277 =

Taine przypus. to co do koko = kura, oua-oua = pies
ham = chcę jeść tem = bierz, oto

Ueb. den Verstand tłum. Siegfrieda – 80 I p. 267 nn.

(I p. 278)
Wundt przeciw. zaczyn. w tych słow. naśladow: fran: zab. ustyn. wyraz: coque, biens

I. 277

Darwin uważ. mum = daj jeść = ham (Taine) za naśladow. wynalez. a powstan. się w złoż. słow. shu-mum, (= cukier) black-shu-mum = lukrecja.

(Wundt I. 278-279: mum jest angiels. wyr. = ciche = ham (Taine) jest również naśladow. ruch ust przy jedzeniu a przytem: więc. dziec. któr. skoro to wyr. quack - pot. potem się, że matka sadzi: w tem kreśl. figur. kaczy i nawet quack = patrz = dziec. odnos. ten wyr. do stworzenia a następ. do kota. /

I. 277 = Untersuchg. über d. Kindheit = deutsch. 92 = p. 130 sq/

Sully: dziecko oświadczyło się: (kied. zwyk. jeszcze dziec. nie mówi.) więc. ma-ma jako wyraz smut. dada jako znak radości: prócz tego da jako zaim. wskazuj. eta, tata = znak odezwie. jakiejś osob.

Wundt = że naśladow: ang: that = das = a więc: gdzie wszędzie zwykło naśladow. onomatopoe. bezwzgl.

Mowa

I. 280.

Wundt po dług. obserw: na własn. dziec. i po zbadan. twierdz. przeciw. docho. do wnios. że nie moż. było dot. o żad. wyraz. dowiedz, jako przez dziec. zost. samodz. wynalezio. Podobn. wniós. wyprow. Preyer ze swoich spostrzeż. (p. 372). Paul (Princip. der Sprachgesch. p. 163): „Język, który rozumie dzieci z ucznik. nie jest ich wynalazk. Bywa im przekaz. jak każ. inny jęz." – Tak samo Delbrück p. 72 =

A potwierdz. swego. mniem. znajdu. Wundt (I. 281) w tem, że pierwsz. nastarcz: głos. zastąpi: pierw. mięgi u dziec: przypad. we czas, kied. jeszcz. nie mówi, czy. że dziec. bez rozum: przyst. słow. zastę. a nawet rozum. już niektó. słow. używ. przez tych, którzy je otacz. zaminim samo użyc. słów do oznacz. przedmio.

Wundt

I. 282

A Wundt (I. 282) naw. dalej się posu: Gdy Preyer (p. 380) twierdz. że tworzen. pojęć odbyw. się równ: zdaw. jak twor. wyraż. skut. czeg. moż. dziec. słow. zastąpien. nadaw. znacz. znacz: lub naw. przeno: je na inn. poję: (tak samo Taine I. 286), twierdz. Wundt, że pojęć dziec. w owej epo. takż. nie tworz, lecz tylk. znaczą: (kojarzen:) wyraz: z przedmio: któr. się dziec. wyd. podob: do tego, któr. zwykle nazw przystaj: choćb. naw: drogd. to podobień wydaw. się bar. wątpli.

Wundt I. 285 Przykł: z Romanese. d. geist. Entwickelg des Mensch. 283 = gdy prawnuk Darwi. używ. quack = kaczka, pot. = woda pot = ptak w ogóle – pod. każ. owad latają. = pot. wszyst. płyn. substan:

286 Ale Wundt I 286 = pogra. że w epoc. późniejsz. dzieci. rozwij. twórcz. pojęć: a nie powst. ich z tych. kojarzeń. wyra. zmian: z onedmio. podob. Ponieważ jedn. tmd. tę epoc. oznacz: kied. wśród. się rozwij; ponieważ Wundt pogra. dalej, że gdyb. dzieci podrast. nie słysz. żad. mowy ludzk: z pewn. by rob. takich utwor: wyni. że mamy im taki. pogra. pewn. myśle: przed mową, skoro mowa jest koniecz. pewn. myśli: A jeśc. mówi, że mowa dzieci: dla tego. wśród. że rozwij. się pod wpływ: otoczen. któr. mówi = jest przedwczes. rozwi. i wypowiedz. bywa, zanim by objaw. się samodziel: zapuszcz. się na pole niepew. hipot. bo history. tmd. rob. wystaw: jak ludz. mogli żyć. bez mowy, jeś. ci ludz. byli zorgan. żyto:

Mówię. zgodz. się na konklu: że dzieci. musiałob. zaw. dojść do jak. mowy, dorzuc. go nie zoro: żadn: ale stąd. dowol. druga konklu. że dwoje dzieci. musiał. by zaw: zacząć wszyst. dorzuc. ... go nie wygyd.

22.5.902 · Wykł. jedenas. 28

Mowa a

Wundt I.. 287

§ 11. Psychofizycz. warun: rozwój języka. w jednost. zaw wedł. Wundt. następ.

Jeże przyjmuj. fakt, iż powstan. pierwo. głosk. artykułowan. i wyw. tych głos. na oznacz. pośrednio za impet. różn. od sieb. zjawis. ~~pow~~ jak zdaj. się wynik. z obserw. nad niemowlę. to powinni. pierwo. gło. artykułow. uważ. za czyst. objawien. uczuć (pow. W.) a jako tak. są objaw. psychi. tak samo, jak twory słowne. Ale w przeciwieńst. do tych ostat. nie ulegaj. żadn. ograniczę. prócz teg. jedn. iż (inaczej od krzyk.) towarz. umiarkow. poruszen. duszy = mässige Gemüthsbewegungen.

Jakiejż wszelk. ~~związ~~ związ. międ. rodz. uczuć a jakością głos: ani u ludzi zwłe. nie moż. ani w podob. obja. zwierz. Musi być powód fizyo: któr. spra. iż dzie. tak samo poruszen. uczucio. wtoru. głos. artykułowan. jak wraż. smaku słodk. lub gorzk. odpow: ruch. mimicz. Różn. wedł. W. tyl. ta, że reak. smaku są prawdopo. czyst. fizyologi. odruch. w niż. centr. nerwo. bo zjaw. się od urodz. gdy reak. gło. artykuło. są następ. uczuć pojęć. któr. w pierw. chwil. życ. nie zachod. a fizyolo. dopie. wtedy są możeb. gdy wzmo: się nerw. wyw. do mózg. wielk. W istocie głosy artykuł. co do powst. i tkant. schodz. się z mimicz. poruszen. wyw. stąd różni. że objawy głosow. ~~rozt~~ uwarst. dostęp. do rozmiesz. dalek. większ.

Wundt I. 288 Poniew. dzieć. już w bar. młod. wi: nieporządn. mnóst. głoso: wiele: któr.
nie zostaj. w należ. propor. do odczu. psychols: przez nie reprezentó. przyp.
W. że dziec. zewnętrz. bogact. głos: pochodz. zarz. od wcześn. rozwol. mów.
młod. Stąd dziec. już w pierw. tygod. ma władz. wtórow. już to głos. już
to mimi. swoim wzru. w mier. jak ośrodk. nerw. się rozwij:
Głosy artykuło. dzieck. są przeto ruch: expressyjne: któr. w swoj. wielo
kształtn. rozmaito. różn. po za najbliż. potrzeb: za bar. środk. oznaczy. władz.
Ten środ. odzy. się w jednost. wedł. ich szczegół. fizyolog: uzdoln: w ozna
wielk. rolę odgry. pochodz. raso; jednakże. to pochodz. rasy nazyw: nie jest
prędko, żeb. niemowl. naśladow. dobr. obce języ: któr. wymaga. jego
290 władz. sprow. nieprzerwanych. prędko — jak prędko się ~~...~~ dzieci prola.
mizon: któr. od koleb. uczy. się bezwzg. bard. trud. języ. hotento.
Dziec. zaś naby. władz. mówie. w czas. kied. sam jeszc. nie mówi,
i to wcześ. rozwz. niż naby: wielek. wymow. Dziec. najprzód naślad.
291 wyra: usłysz. bezmyśl. a przez znaczę: Tacy: te słow. ~~któr~~ już
wymow: łącz. rzeczy z podob. słow: nie słowo usłysz. i patrzy. na ruch
ust, któr. jemu towarzy. Zapew. potrzeb. do tego jak. uwagi, ale ta
uwag. nie odno. się jeszc. do naśladow. jak raczej. do charakt. związ.
międ. zewn: już to opty. już to akusty. wrażę: a pewn. ruch. expressyjn.
któr. bezwzgl. w dziec. powst. Pot. związ. uwag. przetw. się drug. associat †

† międ. słow. a przedm. do czeg. pomag. gestyku. i wzrok osób mów.

Mowa

Dopiero po utworz. obu assoc. możeb. jest, wedł. Wundt'a ich połącz. Jest to zat. połącz. drug. stop. Jako dak.; nie zaś jako bezpośr. odzwiercie. słowa utworz: do przedmio. już dla teg. przedst. się ono, że ob. assocya przez czas jakiś niezależ. istniej. obok sieb. zanim łącz. się międ. sob. Tomiąz w. jedn. więks. wytęż. uwagi, któr. doma. się połącz. dwoch zamodz. powst. assocya. należ. ten cały proceß. uważ. za associacyjn. – Bo daj. się wyłoż. w swoi. głów. skład: a) kojarzen. równow. (Gleichheits-association) słowa zastępcza: z głos. samoutwor: b) assocya: dotykaj. (Berührungsassociation) słow. zastęp: z gest. wskazuj. i z przedmiot: przezeń oznaczo: naresz. c) Łącząc: ogniwo pośredn: (complication Mittelglied) uważnie więcz. ruch. artykulacyjn: = — I. 291

Wielk. rolę odgryw. przy tym rozwo. gest. On właśc. najwcześ. przez dziec. zrozum. bywa f. i. bywa pojmow. jako wskazów. że słowo odno. się do pokazyw. przedmio. Ale to pojmow. takie zrazu nie istn. lecz powst. przy pierw. używ.: wskut. wskazuj. gest. pokaz. I w tym raz.: spostrzegan. gestu i przedmio. stano. cało. która bywa kojarzo. z przedmio. przez gest przez jednostajn. powtarzan. ustępu. pierw. miejs. przedmio. [Uwaga: zaczy. dziec. uważ. przedmiot za coś niezależn. od gest. gdy w pierw. dni. interesu. się gest. Zaś w końc. drugi więc. interesu. się niż drogą zamaz, celem niż środ. i t. d.] — Wundt I. 292

I. 292

Waż. uwag. Wun! Wielk. znacz. gestu dla rozwoj. języka i z tego pokaz. się, że dziec. bard. częś. i samo wy. wcześn. gest. od głos. artykuło. do oznacz. przedmio.: przy czem w tem. tym gest. pozubo. głos. nazw: Tyl gest. wskazuj. reagując. stosun. do przedm. jest bezpoś. gdy przy słow. post. zwłaszcz. sprawy kojarzen.

Tym sposo: połącz. mowy gestu z mową ustną umożeb dziecku swobod. posługi. się sło. ustny. a pośredni: międ. assocya. polegają na przeważ. zesz. zwis. wraż. do zwiaz. apercepcyjn: (apperceptive Verbindungen)

Powol. rozwój funk. apercepcyjn. z assocya. w tem okazu. się, że najbliż. połącz. mowy: dla elektryczn: działan. uwagi uchw. za apercepcyjn. jest wynik. poprzedz. assocyac. Z assoc. bow. międ. głos. słown. (artykuło. Sprachlaut), gest. i przedmio. wydziel. się dla apercep. głos artyku. (Sprachlaut) i przedmio. jako dwa do sieb. należ. składni. To zaś dla tego. moż. że gest, stano. ogniwo, tem już bywa usuwan. na dalsz. plan przez wzmo. assocya. Gdy zaś sło. przez ów wybór assocya. (bez gest. i bez inn. pobocz. zost. wybrani. apercepcyi: jako znak pewn. przedm. nie potrzebujące wszyst. na przyszło. tworzyc. proces. elimin. bo przy każd. now. przedm. +

~ i w tem obja. się że z pośr. wszyst. wraż. zbiegaj. się w dan. chwili I. 292 właśn. te dwa, t. j. głos artykuło. (Sprachl.) i należ. do niego przedm. bywaj. chwyt. jako przynależ. do sieb: Przez to zaraz. apercep. pojedy. wraże. w zwiaz. apercep. (apperceptive Verbindung) sło. równocz. wyjmuj. z natych. pozmo. bywa jako znak do niego się odnosz. Wybór zaraz przez mechani. assocyac. dokon. zost. wybor. umyśl. (gewollt) Jeśli przy pierw. nasilad. głos. artyku. (Sprachl.) wola objawi. się tyl. w kierun. uwagi na zesty. głos i na przedm. gest. wskaz. Teraz wola ~

23.5. Wykł. dwunast. 30 a

§ 12a Warun. psycholo. mowy dziecięcej | Można przyj. że pewn. się w pierw. czas. każ. sło: wymaw. przez dzie. jest naślad. słow usłysz. Ale jak wted. wytłum. że pewn. słow. zwła: onomatopoe. prew. u wszyst. narod. są takie sam. u dzie: choć dorosł. w swoj. wymo. ich nie używ?

Mowa

Wundt I. 293

Zwła: w Japon. mowa dziecię. jest bar. boga w naślad. onomato

do-do koń mo krowa wan-wan pies (holend. dzie: waf-waf
niem. " : wau-wau
fran. " : oua-oua
nya-nya kot ziu-ziu mysz
ka-ka wrona kokko-kowa (" " kok-kok
niem. - gluk-gluk
po-po gołąb . hokekio słowik
zion-zion wróbel bun-bun ~~wróbel~~ .

Skąd pomst. taki jęz. jeśli dzie. go nie twor?

Wundt (294) mnie: że star: musie: mieć powod. że tworzy. lub twor. pewn. dla dzie! Stworzy przechowa. takie wyraz: i mowie dla wszy. dzieci - a wej. do tey. dział pols:

I. 295

a) chcą zastąpić właśn. twórczość języka. do brzmień, które dzie. wypowi. i do zwar. fonety: zjawiaj: się w epoc. kied. dzie. wygłas. pierw. syllab. bezmyśl:

Wundt I. 295

6) utworz. wyraz w taki spos. aby był rozum. sam przez się
Obie pobud. nie rodz. się z dług. zasta. się nad najodpow. dobier. środ.
do zamierz. celu, lecz tkwią w popęd. przyrodz. t. j. w prost. porusz.
woli, wywoływ. przez bezpośred. spostrz. i towarz. im uczu.

Pierw. popęd zgad. się z popęd. naśladow. dziec. objaw. się w
mow. odźwięk. (Echo spr.) u dziec. i przez[?] tego[?] silu. porusza.
W epoc. tej mat. i dziec. na wzaj. powta. ze sob. słowa, do
któr. nie przywiązu. żad. znacz. prócz chęci powtarz. ze sob. bo to
spraw. przyjem. obustron.

Z tym popęd. naśladow. Łącz. się drug. pobud. aby dziecko^+^
objaw. pew. przedm. za pomo. głosu i migów. To już nie jest czys.
pobud mow. lecz skomplikow. objaw woli, choć idzi. zgodn. popęd.
za pobudk.: ~~...~~ najtrafn. przez^a^/położ. ogół. A dalej naraz do połąd. będ.
naśladow. brzmień dziecięc. do połąd. naślad. cechy dostrzeż. w przedm.
Wynik tej mieszani. pobud. będ. utwor onomatop.

Ponieważ dziec. już za nim mówi, lubi powta. sylla. bo to
spraw. przyjem. jego porusz. wytwarz. także ci, którz. z dziec. obcuj.
powta. sylla. ogranicz. się do dowolno. powta. słowu. brzmie.
gdy mów. do pew. charakt. cechy przedmio.: n. p. wau-wau, hot-hot
+

+ ale nie zaw. bo
przy mama lub papa
tej. względ. nie mił.

Mowa
Wundt I. 296

Z teg. wyni. że mowa dziecię. jest właści. utwor. tych, któr. do niej gad., i wdzię. zaś dzieć. tyl. brzm. i w tem tyl. objaw. się, że głosy, któr. dzieć. usłyszało naślad. decydu. o zapa. fonety. mowy dzie.

Z tem łączy się usiło. dorosł. aby stoso. swoj. gest. i głosy do rozumu dzieć. a dzieć. przez wrodz. popęd. naślad. sposob. głos. wszy. na ich kontakt onom.

Stanow. zaś wszy.: na udzielan. znaczeń gest. instynk. potwor. z pośrednio. któr. to gest dziecka wypow. mozn. jest i przerw. najprzód powsta. bywa.

Dla proble. powstan. języ. wogó. anali. mowy dzieć. nie daj. bezpośred. rozw. rezult. tyl. pew. pośred. wskazów., mianowi.

1° instynktow. stosow. się mówiących do wyobra. i uczuć zagadniętego,

2° znacze. gesta dla pierw. porozu. się za pom. mowy słow. (ustnej)

Waż. uwa.: Wundta i ta jest: Teorie mo. dziecię. nie jest wynal. dzieć.: lecz bywa mu udziel. od otaczaj. osób, w warunk. wraż. obcow. wyż. podan. wyni. z teg. że błędn. jest twierdz. jakob. rozwój mowy dziecię. był skróco. powtórz. rozwoj. języka wogó.; błędn. jest także jakob. twierd. to było naukow. stwierdz. praw. biogenet. mowy = jak. podob. prawo embryologii. (Ament, die Entwickelg von Sprache u. Denken p. 42).

I. 296 przyp.

?!

Wundt I. 297

Traw. jest dyt. że rozw. głos. dźwięk. jest przybliż. powtórz. ogólnego rozwo. głosów aż do chwili, kied. zaczy. się mowa, zat. w epo. nieartykułowan. krzyk. li. głos. (unarticulir. Schreilaute) i co najwię. artykuło. głos. uczucio. (articulir. Gefühlslaute).

Odwrotnie. zaś do systemu. fonety. lud. zabytko. (Naturvölker) są tem mniej wszechstr. ... pewn. jest, że n.p. syste. fonety. języ. polinezyjs. były dość bogatsz. i że doszły siłą. przemian fonety.

Tak samo melanezyjs. języ. są bard. bogate w spółgłoski. ...

Takż. języ. prawnyjs: zdaje się być bogat. w głosy artykuło. niż języ. ... nieg. pochodz.

§13. <u>Pozmieniany fonety. i korup. fonety. w mow. dziecię.</u> Jeś. dotychcz. wczas. mowy dziecię. za uważ. obcow. i otocze. w któr. otocz. wykład: ade me od dziec. to inacz. rzecz się ma z zjawisk. któr. przew. wytwor. w dziec. mej. swoj. źródł.: owe zmiana: fonety. i korup. fonety. mowy dzie. Są to zjaw. zaraz. któr. trwaj. najdłu. bo daj. się zaw. i pozn. jesz. w czas. kied. dzie. praw. znacz. już nabyw. mow.

Mowa

Wundt I. 297

Ogól. uważ. że te zmia. fonety. pochod. z niemoż. wymaw. pewn. głosów. Stąd dziec. zastę. trudniejsz. łatwiejszemi.

<u>Fritz Schultze</u>, d. Sprache des Kindes 80 pp. 34 sq. usiłow. ust. stano. pra.: że dziec. zastęp. brzmie. trudniejsz.: najmniej. zbliżon. i spokrewniej. łatw. a gdy nawet tego. nie potr. wymó. zupeł. go opuszcz.

Wundt I. 298

Tego praw. jedn. powsz. dud. przyklaska. Wundt je przyjmu z tem zastrz.: że dziec. wprawdz. posu. artykulac.: z tyln. częś. narząd. języko ku przedn. czyli brzmien. gardło. i podnieb. ku wargo. i zębo: ale nie przew. zib. dziec. to robi. dla niemożno. wymaw. bo na począt. twór. ćwiczeń głoso. imitacj.: posia. wszyst. artyku.: potrzeb. do tworzen. najroz. kombin. — a pot. dziec. unik. tych zam. brzmień a jedn. słow. - cudzy. kiedz:

Dziec. Wundt. mówi: Tind (Kind) Peipe (Pfeife), Gasse (Gast.) Faeta (Vater)

Wundt. I. 299

Powod. dla któr. dzieci, pomi. zdolno. wymaw. pewn. głosek, je przekręcaj, jak Wundt podno: dwojak. rodz:

a) niedokł. (apercep. tak akusty. jak opty. głosów i porusz. głoso.

b) oddziaływ. na sieb. w mow. ciągł. głos. stykaj. się – Kontactwirkungen der Laute, któr. to oddziaływ. jest zacz. silniejsz. u dzieci niż u dorosł.

Co do a) robi Wun. dobr. uwag. jeśli nie zapeł. to w każd. raz. znacznie (wznowi ono nowa; (że naśladow. ruch. artykulacyj. zależ. nie tylk. od słysz. głos. lecz także od widzen. porusz. głoso. Dzieci od urod. ślep. później od widząc. zaczyn. powtarz. usłysz. głosy, a tak. zw. Hörstumht t. j. niemowa przy normal. słuchu i wystar. intellig. pocho: tłumacz. się jakimś niedost. w widzeniu

Liebman, Vorlesung. üb. Sprachstörung. H. III. Hörstumht. 98 p. 16:

Tak. niedost. w widzen. i dlatego przeszkadz. naśladow. słów ponieważ. utrzymu. assocyę międ sło. gest. a przedmio.

A głow. przeszko. w tem, że brak impulsu, pochodz. od widzian. ruch. artykulacyjn.

W pierw. czas. twórcz. wyraz. zwłaszcz. gdy rozwij. się mowa odtwórczo: Echosprache – dzieci. przypatru. się uważ. ustom mówiącego. i niejako sło. odczyt. na zaśt, zanim je powt.

23.5.902. Wykł. dzwonas

33

Naślad. zat. równocz. wraż. akusty. i opty. słowa a przedewszyst. drug poniew. dostrzeż. ruch artykul: wydaj. impul. silniej. do wywoł. ruchu, niż głos dostycz.

Mowa
Wundt I. 299

Tem tłum. się wiel. przewa. głos. wargo. i zębo. w mow. dzie. bo ono naśladu. przedewszyst. te składni. porusz. głoso. któr. widzi. W dorośl. dopie. rzędz. przyczy. niedokła. percep. akusty. któr. owszem jest głów. drugorzęd. powod. że dziec. trwa tak dłu. przy swo. błęd. artyku.

Ale prawdop. dzieje. się u dorosł. któr. takie. tyl. te gło. dobrz. sły. któr. umieją. sami dobrz. wymaw. Kto nie ma w mowie języko. r z gardł. lub t z d, ten uczuć: ich nie rozróż. słuchem.

I. 300

Tak samo uważa się obce języ. stosuj. je do własn. wymo:

U dziec. zaś ani: wraż. głoso. i artyku. nie są wywoł. ani też nie ma na zewn. asymuluj. twory języko. lecz przed. je w form. odczuc. skąd głosy, za pomo. któr. odtwa. lub naślad. formie. słysz. i wid., tylko przez: dostraj. się do mowy otocz.

b) wpływ schodzen. się głosów nawzaj. (Contactwirkungen der Laute) obja. się w skład. twor. głoso. wszęd. (w każd. języ. dziś. ale w mow. dzieci. silniej i w odmien. kied. niż u dorosł.

Są to asymilacye i dysymilacye postępo. i odwrotn. – progressive u. regressive Assimilationen u. Dissimilationen – o któr. później

Wundt I. 311 Poleg. prz. , jak u dorosł. tak i u dzieć. na skorzaj. percep. głoso. i na mechani. wzruszenie. ruch. artykul. któr. zwiększ. się , im szybciej się mówi a zmniejsz. się w miarę wzm. wprawy ruch. artykulo. i percepcyj.

W dzieć. brak wpraw. tłum. dla czego jest jego przewaga. asymila. i dysymilacy. a także i to tłum. się , dla czeg. za asymil. postęp. częst. od odwrot.

Z asymil. odwrotn. (regressive Assimil.) dostar. W. mało przykła. : wott = fort , Däthe = Käthe , Nanone = Kanone (w nich ostat. zgłoska decydu. o poprzedz.)

za to wiel. postęp. asymil. (progress. Assimil.) w któr. nieck. wymowie. występu. przeważ. fonety. i dysymila.:

Nana = nase	guga = kuchen	bebe = Besen
Tata = Tante	dedde = decke,	bübü = bücher
Munn = mund	bebe = besen	auau = auge
Nann = nacht	bibbe = bitte	mormor = morgen
Gag = kleid	jój = schloss	dodanane = Promenade

Assymila. za pri to spółgłos. pri to samogłos. uprzedz. jedn. i drug. poprzez — Mowa
często odzywa się dysymil. Te zaś. i sam. zjaw. się, zwła. przy — Wundt I 301
schodz. się spółgło.

Faata = Vater   Aam = Arm   Baat = Bart

Przew: postępo: assymil: w mow. dzieci: mimowol. sprowa:
na pam. fakt, że u dorosł. w języ. indoger. i semic. przeważ.
odwrot. assymi; w dziecin. zaś, jak u dzieci postępo. i to przeważ.
samogłos.

Ta postępo: assymil. stanowi. taki. dla niej. w mow. dzieci.
Jak częst. zaś powtarz. zgłos. Poprzedz. zgłos. wpływa na następn.
przez to samo wywoła powtórz. zgłoski.

§. 14. Każdy uczy się mówić od drugich. Badan. nad rozwoj dziecka
wykaz. fakt przew. niewątpli. że ono wrodzony w epokę mówien. t.j. tworzen.
pewn. ruch. głoso. z pewn. wyobraż: w celu udziel. ich swemu otocz. uczy
się dać zwan. mowy dziecię. od dorosł. który je otacza. Ta mowa wyzwolen.
przez dorosł. i przez nich od aetas infantis dokona: ma swoją histor. rozwoj.
i podleg. pewn. zmian., więc zaś zbyt. dokon. one utrwal. się nie moż. bo większ.
nie jest spiżowo. a postać. dorośli uważ. ją za rzecz pewnego. któr. oddawny
zam. uczu.: tyczą fort. szkol. schow. do rzeczy aż do narodz. się mow. dziecka

Dzieci: powoli pozby- się swoj- mowy pierw- i uczą się mowy ludzi dorosł- aby tą odt- postęp- się wytrąc- chyba że kied- do ozan będ- bawił- się i rozmaw- z niemowlę. Jest zaś pierwot- swoj- mowy nie wynal- lecz goto- przyjm- od otocz: w rozmaw- i słown- przez nas wytwo- oczywiś- drug- swoj- mowy będ- musia- się uczyć tak samo, new- mowol- i przez zęc- cate Tak samo będ- nagło się obycz- mów. Jest był- ta różn- a zasa- setn fakt- któr- niedorosł- nie dozna- że druga mow- w pew- wzam: mow- dorosł: i bogac- i mow- nowe słowa nowe zwrot: now- formach- dla now- myśli swoich tworzą- pośr- równoległo... new- cał- ludzko- ścia: Wted- inni od niej- się uczą, tak jak wynala- now- słow ciągł- się uczy od inn- na wzaj. Porost- więc prawd- i dla dorosł- że uczą obc- języ- lecz i swoj- uczą się od inn-.

Mowy zaś uczą się, jak dzie- tak dorośli, mechaniczn- pamięcio- ciągł- się myląc, gdy nazwę przypalał pewn- klasie przedmio- lub czynno- nadaw- rzeczom lub czynno- nie objęt- ową klasą. Tak małe dzieci- każd- mężczy- nazyw- papą, każd- kobie-: mamą, każd- zwierz- czworonoż- kotem lub psem lub koniki. jeśli tych to nazwy i odpo- wiadaj- im stwor- lub zabawki były im już znane, podobn- dorosł- nowe przedmio: nazw: wyraz- pożyc- od przedmio- znan- kszt- podobn- albo złożo- z dwóch lub kil- znan- wyraz-.

W mowie potocz- u Włoch: gallinaccio = Indiano, pollo d'India = a struzzo [illegible]

Ale podob- stadz- zob- Grek- któr- za wzaj: Hom- przez στρουθός = lub στρουθός (po att) pozn- wróbl- pot- kaz- ptaka = a struś afryk- u Arystof- Av. 874 = στρ- μεγάλη u Xen. An. I.5.2 μέγας u Herod. IV.175.192 χερσαῖος, Arist: λιβυκή, ἀραβική etc. same στρ- Ari. Ach. 1106 - naz- στρουθοκάμηλος u Diod. Strab. 4XX etc u Rzym: struthocamelus (Plin. Petro.) struthio (Capitol. i pośr.) za to strutheus = wróbl

gdy baba trzy- po raz pierw- zoczy: w Monte Pincio, strzyż- jak zawoł- śmiej- się do rozp- akn: che brutto gallinaccio zam. struzzo #

26-5-902 - Wykł. czwarty 35 6

Mowa

Tak się dzieje we wszyst. język. i dzieć. będz. choćb. dla tego, że nazwy rzeczy i czynno. nie dają się mnoż. w nieskoń. Stąd nowa rzecz nazyw. bywa przez kogoś stara nazw: a inni używ. się zar. z rzeczą tego now. znacz. przyjm. Decydu. o tem pośpiech i potrzeba, często ze szko. języ: a obraz. logiki. Gdyby Polak, choć z wsz. [illegible] ług: wsz: pośród nas i słysz: że przybył pociąg z Wiednia, że śpieszymy na kolej, że kolej daje sygnały, nie zrozum. by tych fraz:

Motyw zwężen. pierwo. ~~wyrazu~~ znacz. do rzeczy, któr. znaną nie była obja. Tym wyo: jest ten sam, który kaz. wnuko. Dźwi. nie tyl. kacz. nazy. quack - lecz indyk, potem wszyst. ptaki i latają. ctwo: wsz. wszyst. płyny -

Dla tych sam. powod: nazyw. ~~tyż~~ dziecko Wundta kota quak i wreszcie takż. quak. daw. gdy na niem kot (bawdetko) nie siedzi. -

Dziecko każd. nazw. mechani. łącz. z rzecz: jako znak ich i symbol, gdyb. rzecz nazyw. się inacz. dzieci z równ. łatwo. mogła b. się nazyw. Bo międ. nazwą a znak. dzieć: niema żadn. związ. logi. a nie zna dokład. ani sam. rzeczy, które rzecz: ani nazwy w cał. jej [illegible] znacz. Temu dziw. się nie możn. bo dziec. uczy się języ. wyrobion. przez ludzk. doświ. ciąg. wieku setki lub tysięc. lat rozwo. Mało w kilk. najdłuż. w kilkunast. lata przyswoi. sob. zdoby. [illegible].

pokol. do te wyrazi- się w słow. Dziec. styszy słowa, dorzada.uje z grubsz.
co mniej więc. znacz. i two. sob. poję. o rzecz. a z tem poję. zaw. słowa
zastęp. Gdyb. ustysz. inn. słowo, Ta.s. b. je tak samo z tem poję.
Dobr. Whitney: „Wewn. i koniecz. związ. pomięd. słow. a poję. dla
dziec. nie istn. a jakakol. moż. być oryginl. history. tego związ.
~~dla~~ nie istn. on dla jego umysł."...

„Dla niego jeden i wystarcz. powód do używ. pewn. nazwy,
jest ten, że jego otoczen. jej używa. Każ. słowo w każd. języ. ludz.
jest w znaczen. najwłaściw. zupeł. dowol. i konwencyon. znak;
jest dowol. bo z tysią. słów używ. a z dziesię. tysię. słów
któr. ~~mogł.~~ może. być ~~utwor.~~ utwor. pierwo. lepsze odpowia. b. wiel. dob.
temu celo. i były. wiel. dobr. wedle do goło. dziec. Ale słowo
każd. jest takż. znak. konwencyo. bo powo. dla któr. dajemy
jednemu znako. pierwszeń. przed drug. ~~[illegible]~~ faktem, że
już używ. go nasze otocz. Sło. istn. θέσει tj. przez dowol.
ustano. nie zaś φύσει czyli z natu. jeśli to ma znacz. że
ab. natu. przedmio. ab. natu. umysł. zmusz. do używ. jed.
słowa raczej, niż drug." (Whitney = Leben u. Wachsthum
der Sprache p. 19-20 - Leip. F.A. Brockhaus.

Mowa =

Moż. jedn. dod. uwag. do słów Whitneya, że dzisi. znajdu. się w tem sam. położe. jak dzieć. wobec potrzeb. uznaj. się obc. język - czy przyzwy. wb. now. - słów w ich język. własn. Większo. nie wie, dla czeg. dosł. pieniąd. nazy. się moneta żdawko: skąd pocho. wyra. finanse (finis), komora (= camera lub camara = καμάρα). komnata (= caminata) kościoł (= castellum ?), cerkiew (κυριακή)

Każd. nazy się dzisi wyra. mechani. i stosuj. je pot. do rzeczy, dla których z razu nie były przeznaczone:

W kil. lat po bitw. pod Magenta (59) odkry. now. kol. czerw. wydoby ze smoły węglowej. Nazwa. go na cześć bitwy Magenta. Młod. i star. wczyli się rozróż. skrzętli. tego wyra. jak o dzieła. czerw. lub zielony, któr. wiw. wald wspól. nazj. z czasi. optyq. i fizyol: czysto kolo: jak wyr. Meg. z nowo. wynaler. odcien. czerw. koło. = Pot. zjaw. się Bismarcksbraun: t. j. kol. pew. czerwonawo-brunat: Od r. 70 w połud. Afry. góra pew. w kraj. Batonga nazy. się Bismarck od r. 84 grupa wysp położ. na wschód od Now. Gwi. i zaczynaj. się aż do owe. roku Nowa Brytan. zost. przezw. Bismarcks Archip. a nowo Kol. połno. amerykań. stolica Dakota także Bism. się nazywa

Tak. przykł. mówi. się dziś. wśród Tatrz., jak przed wiek. Jak
dzisiaj w nasz. oczach lub za nasz. pamięci mnóstwo imion właśc.
przeszło na oznacz. rzeczy, nie mają. z niemi nic wspól. tak
rzecz. zaw. od czas. wypow. Przew. skłonn. aby słowa
zamien. w liczbo. symboli. mogą. oznacz. jak częst. przed.
miot. osób lub zwykłe. a nazwom tych w sob. nic nie
znacz.: Towarzy. dziś. [illegible]. łodzi.

a

§ 15. Głosy przyrodz. – mowy ludzk. – znanai – wykorzystani – są to głosy dawnej. od mowy a zachow. w niej, gdy zost. utworz., jako daw. zabyt. Nale. do nich wszyst. gło. zwier.: i głosy dzieci. wydaw. w okres. kied. jeszcz. nie mów. Ale i gdy zaczn. mów; zjaw. się. wzru. obja. głos. przyrodz. A nów. ołów. dorz. choć szczeg. ich używ.; one trwaj. dal. jako nieartykułu. głosy krzyku (Schreilaute) i jako artyku. głosy wzru. Gefühlslaute, będ. obja. umiarko. wzru. Powoli one także bywaj. zastęp. przez sło.

Mowa

Wundt. I. 302

Wund. uważa te fonety. zacho. w język. mowy. wyrazi. pierwot. pamiątk. Interj. pomięd. zachow. najdoskonał. ich. głos. przyrodz. „Nie zost. w żadn. związ. ścisn. z mową właściw. są to jakob. odosobnio. szczątk. epo. przedjęzyko: która poprzedz. rozw. mowy

I. 303

n. p. w niem. oh, ah, ach, au, weh, ha, he, juche
któr w język. zwróżyt. są ściśle. w stosunk. bard. rozp. używ.
W polsk. wykorzystani. pierwo. dosyć podob.
a ach e ej o och uf
ha ho hola hej heise
hu hm na noż (nasisi) no
nuż nuże
prr brr ks ur psst

W łaciń. języ. pozewa. wykrzykni. <u>boleś</u>:

o heu eheu proh vae ah hei ohe au

zdziwienia

o en ecce hui hem vah — attat attatae babae bombax

nawoływaj.:

heus o eho proh=

radoś. po częś: brane z greck.:

io ~~e~~ evoe evax eu euge eia

W greck. dalek. liczniejsz. zastosow. w trag:

ἀππαπαῖ παπαπαπαπαῖ παπαπαῖ παπαπαπαπαῖ

ἰώ ~~ὀτοτοῖ~~ ὀτοτοτοῖ

W polsk: naści, nuż nuże. biada niestety zaiste brawo dalej pożebóg ba-i-bardzo masz dalibóg dalipan precz fora (fe fuj) won oto otóż

Wszyst. języ. nowoż. ~~tże~~ częstszo. zachow. pewn. liczb. takich pierw. wykrzykni.: któr. jedn. zamiast wyraz. zastąpio. przez pochod. (secondaire) czy komplet. słow.: figuruj. nie jako słow. lecz jako wykrzykni.:

Ζεῦ ἔκπαγλον me hercle apage — me dius fidius hercle pol edepol

Mein Gott mein Himmel Jesus Maria Donnerwetter Blitz o Himmel o je, potz Tausend ach Gott

Mowa

Wundt I. 304

Mow. uważ. za stat. pra.. że w których. języ. pod wpływ. wsu. towarzyskie i wymo: niknie wykrzyk: pierwo: w wyrażeni. publicz. i w literat. a mnoż. się wykrzyk: pochodz. sztuczne wśród których wielk. role odgry: nazwy bogów, święt. diabł. sił przyr: wzywan. ich w form. przekleń. jako wyraz gniewu, oburzen: ich w form. życzen. lub przyjaciel. albo objaw. zdziw. powstrzym. prośby — lub też ~~z~~ siln. afirmac: uczu. przejęcia:

Sa to nazwy: zdan. istotn. = Donnerwetter Kreutz donnerwetter-alle Hagel — potz Tausend i t. d.

Tracą nich znika myśl. treść zdan: a forma jego stała się skrótem: jakob. odruch: uczuć. bezpośr. towarzysz: siln. wzbur. zeniu: lub w rozmow. udające przekł. mow.

Także Wundt (I. 305) takie Vokatyw i Imper: zalicza do wykrzykni. trud. na to się zgodz. — i zesta: pierwor: z takie: drugorzęd. wykrzykni. jak hej, ratunk. zbój i t. d. trud. na to się zgodz. bo imię własn. w piąt. przyp: wymówio. nie ma bezpośr. celu, żeby dać wyr. jakiej. nam: powstał. pod pewn. wraż: zwła: zaw: lecz za wstęp. do zdan: lub zdan. niekompl:

Gdy woł. kogo po imien. ten wydzie: się oczekuj. czegoś od nas, bez tego wołan: wyst. nie dozwolił. b. się, że zdan. do nieg. zwróc:

I. 305

Będz. to rozkaz, prośb. udzielen. rozkaz i t. d. Z wykrzykn. tak. wołan. nie ma nic wspóln.

Czas. jedn.: po autor. ten, któr. woł. drwiąc. się reszty = n. p. gdy mat. zbyt swawoln.: chłopcy: przychodz. do upamięt.: lub z powod. złej sprawki wyraż. na swoj. nieukontento. Ktoś reszta zwr. częst. nie potrzeb: –

Może co najwięc. zgodz. się, że w ciąg. rozmo.: dla ojczyzn.: utrac. imię wten: tego, z któr. się mówi, staw. się nie wierny. ... zimbo: grzeczno: przyjaciel. i t. d. Ale w tem poz.: właści. każd. słow. nie być. imię wtedy. może zmien. się w coś podob. do wykrzykni. –

Ter. W̲ I 305 Vokatyw nazy. specyal. formen wykrzykn. ~~drugorzęd.~~ pochodz. pod nią ~~podpor~~ się mieszcz. odnosz. się do określ. wyobraż. eine auf eine bestimmte Vorstellg bezogene Unterform derselben (d. j. der secundären Interjection) stwierdz. zaczn. Delbrück, że jeśli wykrzykn. nie jest jasn. wyda. na wyobraż. to czy Wokatyw, ~~jeśli~~ ma być rodz. wykrzykni. nie może odno. się do określo.: (zat. jasn.) wyobraż.

Może jedn. i tę zrob. uwag.: (!), że wokatyw nie przest. być imien.: (czy. nazwą czegoś) i jako imię wzgląd.: tylko, t. j. tworzy. nie zewn. zmian narzędz.: pewn. rzeczy lub czynno.: Wykrzykn. zaś pierwot. jest bezwzgl. odruch. fonetyc. wewnętr. afektu radoś. lub boleś. – i t.

Gramaty. grecc. zestaw. Nom. i Voc.: jako πεπόθεις εὔθετε w przeciwstaw. do reszty, która nazyw. się πλάγια

A w wykrzykn. pochod. jednak. te właściwo.: polega na tem, że istotna: mianowi. dej. znacz. o afekcie, z któr. słow. był. wymów. ale nie zmien. to naturaln. rzeczy, że wokat. został. nadal imien.: jak przyt. i t. d.

+ musi być wyda.: zewn.: bez wzgl. na to czy kto stoi lub nie stoi. On nie jest zach. kowanka: jeśli nim imien.: się staje. to tem zewn. coraz więc. staje się podob. do imien. jak na odwrót imię zmien. się w wiernego #

30-5-902 Wykł. piętnas. a

Mowa
Wundt I. 306

Dowodzę Wundt'a I. 306, że wokatyw nie powin. być uważ. jako niekom. zdan. ...
tego, co wypowiedz. wyr. ... każd. słow. mow. efekt się objaw. –

Wundt cytu: Kelner, ein Glas Bier = Feuer – Diebe =

O imperatywie twier. niew. W. (307), że jest dalszym etapem od głosu przyrodz. do „zdania" i że do niego mog. być zalicz. owe fraze: wymienio. przy wokatyw. –

Wedł. W. imper. zajmu. miejs. podob. w organiz. słowa, jakie wokat. wśród przyp. rzeczowni. Jest wyraz. konkret. wyobraż. z ton. wykrzykni. Ale różni. w tem, że w słow: chod: o sens jeden, ściśl. określo: bo imper. nakład. spełnie. pewn. czynno: podcz. gdy rzecz: w wokaty: zostaw. cel, dla któr. się kogoś woła, nieokreślo. Stąd imper. moż. łatw. uchod. za kompl. zdan. Ale nie uwa. W. niegdyś ar formy imper: która ~~wykazuj~~ ~~zdo~~ wskazuj. osob. drugą czy ~~za do osoby~~ trzecią, w liczb. pojed. czy mnog. Stąd „czytaj" wypowiedz. do drug. osob. obecn: ma stał. określ. sens i jest zdan; a czytali zaś nie nie znaczy. dla tego, któr. to słyszy bo nie jest zdan. Są to subtelno: któr. nie wyjaśniu: że interjek. stała się pierw: zdan. stąd Wundt: takie wyra. mowie. jak odejdź, przychodź, daj, uważ. za interjekcy: (wykrzykni.) i zdan. wyraż. W ... np. piwa, gore = są to interjek. któr.

jedn. w śród. może . nie rozwinę. się w/ zdan. i t.d. (p. 508)
Zostaje . przytem , że impera: jest równ. samodziel. i rozum. forma
słowa , jak. ~~predykatyw~~ predykatyw lub konstruktyw = afekt zaś może
do każd. formy ~~być~~ ~~słów~~ przytacz. i sprawić . że prócz zwykł. komu-
nik. wyraz. [illegible] gniew , [illegible] radę : To samo powiedz.
o wokatyw : Przez inton. może w imper : wokat . ale w każ.
zdan. niezależ. może uronić - Któż . jedn. nie dowodzi . że zwykł.
wykrzyk. może stać się zdan. A jeśli może stać się , to musi do
~~wsz~~ wszystkich . przytacz. się dać [illegible] tej . afektu [illegible] !!

Mowa

§ 16. O słowach ~~wykrzykn.~~ utworzon.: z wykrzyk. i o słow.: przejęt. z mowy dziecięc.

Wykrzy. sam przez się wyraż. subjekt. wzru.: tak silne: że wydoby.: się jeśli nie krzyk. to okrzyk. Powiedz. z Wund. I. 308 sq. że wykrzyk. ten ma dwie drogi wprowadz. się do mowy, gdy alb. słow. gotow. ściąg. do sieb. (św. ἄνδρωπος), aby w niem tkwił: ~~albo sam zmien. się~~ albo też zamien.: się w słow. samod. z których tworz. się wyraz. pochod.: które przez brzmienie swoj.: przypomi. dw. wykrzyk.: ale już nie są wykrzykn.: lecz wyraż. czyn. oraz: manifesto. zwrót uczuć – jest w pierw. czas.: błęd. a w drug. niedokład. Bo wykrzyk.: przed wokaty. jest niepotrzeb.: ten wyraz zwrac. swoj. alb. przez końco. alb.: przez akcen.: w szcz. że nie ma odrębn. końco. Tem mniej mow. spraw. że ten. przypad. lub słow.: lub przedtem. zamien. się w wykrzykn. Ale jest i niedokł.: taki sposób mówie.: zwłaszcza w drug. połow.-twierd. Bo wykrzyk. nie dzia. tez podnie. oraz i myśl: a tem gdy mówi, używ. słów a słowo, czy przez nieg. czy przez inn. używ. nie zost.: utwor. przez wykrzyk. lecz w brzmien. swojem (z niego wzięło.

οἴμοι = οἰμώζειν, αἰαῖ = αἰάζειν, ὀλολύζειν, ὀλολυγμός =

podob. jubilare, ejulare, ululare

ni. heulen, aechzen, jęczę, ryczeć, wyć =

Takich wyraz. bar. mało, ponieważ w ups: teor: interjekcyj: powst. mowy ludzk: z miauczeć, ryczeć, brzęczeć, wyć nie zrobi. mowy złożonej z...

Na pyt. zaś, czy oprócz owych interjekc: ini. jakieś przyczyn. ktory złoży się na twor. wyraz: odpowiedź. przy mow. dzieci. że z wieli. syllab. wyłowion. przez dzieci: swoim sposob. mów. otoczen: jego dla praktyk. powst. twor. teor: słowa wyraz: dziecina. które później byw. zostają. przez star. używan. w mow. ludzi dorosł:

Jednakże kilk. takich słów zachowan. się i później = mama papa – i niejedno słowo imion. własn: które przeinaczono do nie. poznan: lub zostały dowol. brzmien. ale dopod: od lat dziecię: istniej owe: dył. w obręb. najbliż. środow: : mincia, incia, dodo, dudo = lub mimi, mirri, rudi etc =

Są to, jeśli chcem: brzmien. przyrod. = naturlaute = ale w któr. następnie: pierwo: mow: któr. je stwor. zupełn. się zatrac.

Do takich należ. mama, papa, któr. już przez podwojen. zgłoski = okazu. się tem, czem są, zabytk. mowy dziecię:

Daw: pitár – matár (pater – mater) usiłow: wywodz. z jak: źródłosło:

drużej fatalo: powrzech: znajdz. w nich bezwzgl. zgłoski – pa. ma = wynaczn. przez dzieci bez kosi – dla przyjemno. zyjeme z któr. pot. język indoger: przez dodan. końców. tar – i t. d. utwo.

Kompl. szczerow: odpowie. wymagam ponieważ język:

Dawniej pater wyprowadz. z ogól. źródłoslo: pa. ~~...~~ karmić = był. ojciec karmiciel: – Zob. Müller, das Denken im Lichte der Sprache p. 57 = Tak i Leo Meyer, Handb. d. griech. Etymo: Leipz. 901 II p. 497 – ale Delbrück, über die indogerm. Verwandtschaftsnamen = (Abh. der sächs. Ges. d. Wissensch. – phil. hist. Kl. XI p. 387 sq = wykaz. że to są wyraz: dziecię: (Lallwörter) – a Wundt I. 299 = stwierdz. twier. że m i p – dobrze nadaw. się do utworz. podob. wyraz: ponieważ obie wymagają: wymawiać usta: i Tata – przez dzieci mog. być z ust odczyt. ale jego domysł, że pa ozna: silniejsz. rodz. a ma słabsz: jest dowolne: (I. 329) =

Zatrzymuj. fakt uważ. że z dwu syllabo – pepa zachow. w języ. ~~...~~ drosł. pierw. syll. pa, a drd. tar, ter = że zat. mowa przybi. wraz: syllab: z mowy dziecię. do mowy dorosł. choć ta sylla: nie zawier. żadn. uterjal.: ten co wymawi: podob. się dziecku i była przez nie powtarz. do tegoż. użyte. dziś. Że zaś hipot: ta nie wiele za sobą (świadcz. fakt, że wiele języ. które zostały w żad. pokrewień. do sieb. ta same syl: wraz: do oznacz. tej samej osob.

Dalej. Wundt na Buschmannie, któr. już w r. 53 (Berlin – w czas. ~~dziełm~~ pracy: üb. den Naturlaut. zest. licz. przykł. nazw ojca i matk. u najrozmaitsz. ludów. Odróżn. aż cztery typy w nazw.

Mowa –

odnosi πατήρ do źródłosło. πα = paść karmić – chronić – = pan, obrońca – zob. ib. p. 465 sub lit. πα = formy jak πάσασθαι, πέπᾶσθαι = nabyć, posiadać ind. pâ = pâti ochronić, chroni pers. pâiti tak samo przyczem należ. zwł. uwag: że gdy pepa raz zaczęło oznacz. ojciec (pater. Tata) było rozumian. przez: w karmiciel. obrońca i t. d.

V

ojca: pa, ap, ta, at i otery dla mat: me, am, na, an
które typy albo zyw. się w końcu: pojed. mowy dzie: jak
w papa, mama = albo w przestawie. za pomo: końcu = pater etc.
Choć Buschmann przykł. razy. zebrał tych z 200 języ: a jednak
daleko wyjść: = wytworzej. one jedn: na stwierdz. faktu, że we wszyst. tych
przypad. jakaś sylab. z mowy dziecię. (Naturlaut) zost. wziąt. do
kompozycji: wyraz. który w mow. for. stał się pot. ~~jak~~ wszystkiemi = jak
wszyst. inny ale to stało się w języ: wykształco. W in. języ. wyz:
pierwot: nie oblicz. jedn: rafino. rozwoj. powst. forma redu-
plikacyjna, dobre zacz. jako wiecz. mow. dziecięcej.

II ap

II typ ap — kit. przykł.:

semicka	mongol.
ojciec ab	aba
~~mat. am~~	~~eke~~
gałla: aba	hottent.
	ūp

I typ pa

malajs.	jawans.	suaheli	cataquina amer.	Kuki amer.
pa baba	bape	babe	payu	pah
~~ama~~	~~ma~~			
madekass.				
baba				

III typ: ta

mozambik	kongo
tete titi	tata
nowozelands.	
tane	

IV typ. at

turek.	fińsk.	bask.
ata (aba)	aeta (atya)	aita
Dakota	Cherokee	
atä	atoteh	

Trzeba jedn. dod. że z tych czter. typ: ojcowsk. nazwy: ~~ap~~ pa, ap. ta, at może jed. lub drugi być nazw. matki, co także świadcz. przeciw wywod. Wund., jakob ~~p~~ oznacz. ścisłej. ojca, m zaś stał. matki =

bo u Lummi ind: tan = matka

u Galla hada "

u Cherokee = atsing

Cztery typy na imię matki tak się rozkład:

Mowa

I typ ma	II typ. am	III typ. na
Kosak (afryk.) mao	Semit. am	Behuan: naacho
mozamb. mama	bask. ama	Katagaina (amery.) naya
Kongo mama	mozamb. amao	Kuki: noh
hottent. mama	Suaheli amowo	
jawań: ma	malajs. ama	

IV typ: an

tureck. ana	Kajin (amer.) : iney	bugi (polinez.): ina nowozel: (wahina)
tunguryj: aenni		
fińsk. enne	Dakota: innan	Tagalsku: ina

Jedynki zaśl. typ na oznacz. ojca

tunguryjs: ami

Lummi (amery: : man (gdz. mat. tan

Khajiu amery: amay gdz. mat. iney

bugi (polin.) : ama (matk. ina

tagalijsk. (polin.) ama (mat. ina)

Z przykł.: zestawion. możn. z wielk. prawdopod. wnosić:

1° że wszyst. cztery typy tak nazwy ojca jak mat.: powst.: oryginal. przez dzieci i że pomo. dorosł. w now. dziecię: a z niej powstały następ. do mowy dorosł. naw. gdy ta nie zna: się do dzieci;

2° co do pierw.: dwóch typów tak nazwy ojca (pa – ap), jak mat. (ma – am) moż. popraw.: na ogół. uważ.: że wargo. brzmien.: p – m – należ. do najłatwiej. nie tyl. co do artykuł.: lecz i co do odgadn. ich po ruch. ust. osoby dorosł. dla nieg. raz w jedn. raz. przekład. zaczyn.: sylab. od wargo. drugi raz na końcu. na to tyl. wole. dowody że, że to była rzecz przypad.: bo łatwo. artykuł. zaped. ta same.

3° Trzeci i czwarty typ tak nazwy ojca (ta – at) jak matki (na – an) tak samo, jak poprzedn.: znajduj. się wśród sylab. tworzon.: przez dzieci: z łatwo. i przyjemno.: ozeb. pewn. nazw.: subjektyw.: bard.: łagodn. i równoważ. utworz. rytmicz.: ruch. artykulacy.: którym nie zaw.: wydobywa się jako nieuznan. mowy wybran.: afekty:

4° Że z czter. typ. raz jeden, drugi raz inny rozt. wybra: na utworz. wyraz., oznaczaj. pewnym nazw dorosł.: jest przedy.: rzeczą przypad.: lub arbitr. upodob. pewn. grup. jednost. od któr. następ. po nich rozszerz.

Mowa

5° Nie można przyj. hipotę. Wund: jakob. spółgłos. typow: nazwy męs:
p lub t dla tej. rodz. wybr: że miały więc: siły zat. więc: nadaw
się do oznacz. rodz. męs: a to samo także przebij. w samogło.
a - u częst. napotyk. w nazw. ojca, gdy naz. matki częśc.
ukazu. e lub i (I. 320) – bo z przypadk. ~~podaw~~ wymien. pokaz.
się, że spółgło. p i t częs. zjawi. się w nazw. matki, spółgło.
zaś m częs. w nazw. ojca – co do samogłos. zaś zbyt. podob.
że a bard. częst. znajd. się w nazw. mat. daleko częśc. e lub i.
6° Nazwa: i to wydaj. się pewn: że nazwy te nie pochodz.
od jakichś źródło. abstrakcji: uczuć. utworz: ~~aoin~~ żeb.
wyraz. w ojcu pierwsz: bron. kaczmią (?) utrzym. pewnej:
i do drug. takż. jest dość pewn: że wyra. te nie mają cechy
onomatopoet.; nie dadzą się zyskać. żadn. wrażeń. co w ojcu
czy w matce, któreb. dała powod. do tak. naśladowan: brzmiące:
są to sylab: nie nie znaczą: ale takie. w epoc. kied. dzieci.
bawi się tworzen: podob.: brzmień. przez otocze. jęz. urząd.
do określ. tych osób, z któr. od począt. swego. istn. ma do
czynie: i któr. go zazw. obchodz. a z mowy dzieci: albo przen.
wiernie: jako sylab. podoby (?): do języka tedy dostał. alb. też zost.

zost: przemienio wyraz. jedn. z dwu zgł: a dodać. końców. podob. do końców. tworz. podob. nazwami.

2° Dowód: takie przypuszcz. że niejedn. zgł. z mowy dzieci: w czas. tworzen. się język. zwięz. zost. do uformow: niejformniej. naraz, stare. wyrazu, rozb. lub ożywić. tychże.

§. 17. Ślady onomatopoetyczn: w język: ludz: napotyk. się a/albo w słow. które brzmią. przedst. bezpośr. podobień. z jak. zewn: głos. – Kukułka mianow. pierw. grzmieć, szeleść. trzask! itd. są to imitac: głosu zewn: [twórcz. do ich należy. także słowo utworz. z interjek-] albo (b) głos: ~~brzmien~~ nast: następ. nie głosu zewn. który żego nie ma, lecz że pomysł. przenośni, odnosz. do innych zmysł. zwa. do ora. zdaje się następ: ~~za pomo~~. w głos.

Te następ. zewn: wypad. przy których wrażeń. następ. głosu alb. jest wyłączon. alb. wstępli – uczyn. Wun. obraz. fonety. Lautbilder = n.p. huśtać się, migotać = gdy. wrażeniu nie myśli się o nawiązaniu śladów. jakiegoś. głosu, a jedn. czuć, że nazwa dobrze oddaj: wrażenie lub zwyczajnie: błyszczeć – jaśnieć – blady, blednąć – fatałaszki – sznurki, druty

Wundt I. 312

Klekotać, gdakać
szczekać
chychotać
szeptać
gwizd.
mruczeć.
zgrzyt
brzęcz. 313
ćwierk.

Kaps zestaw. Paul, Prinzip. d. Sprachg. t. 160 nst:
bambeln, bammeln, bummeln, brummeln, batzen, bauzen (batzen = bellen) belfen, belfern, blaffen, blarren, blerren, platzen, platzen, pletzen, pletschen, pletschen, platschern

Mowa

Tu oczywiś. zacho. niebezpieczeń. że częst. wydaj. się wyraz posiad. pewn. cech. cmitacyj. i lepiej wyraż. przez to pojmow. rzeczy lub osoby, choć tyl. porzuconej. lub sugest. wytwor. tę illuz.

W wierszu Od. 9.71 – ἱστία δέ σφιν

τριχθά τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἲς ἀνέμοιο – wyd. się czytel. że rozdarci żagli jest malowni. odd. choć τριχθά i τετραχθά nie mają nic wspól. z jaki. brzmi. bo to wyra. pochod. od liczeb.

Trad. nie przypu. stanowczo – Wundt. I 316 że naśladow. głosu – czyli czysto onomatopoety: może mieć podwój. znacze:

1° albo jest naślado. głosu = Nachahmung des Lautes

2° albo jest z a zapomo. głosu Nachahmung durch den Laut.

Wundt. I. 316

Polemi. przeciw teor. onomatopoety: wedł. niej – zwra. się głów. przeci wiem. znacze; gdy drug. znacz. tyl. twier. że częst. nazwa rzeczy wyd. się rob. na słucha. wraż. wraż. obrazu akusty. choć nie będą, a częst. być nie może wraż. akusty. wywołan. przez ową rzecz. Ponieważ.

I W. 319

jednak takiż zamiar w twórcz. wyrazu jest wykluczo: należy b – także twierd. Wundt. z Steinthalem uważ. wyraz taki za reflex, wydoby. się ~~[illegible]~~ bez naszej woli, pod wpływem powod: głos, który, dla tego że pochod. od pierwotn. zewn: w nas budzi pewn. uczu: a podob. uczu.

wywoła - w tym, który go słyszy. Wundt polemizuje przeciw uczynienie „odruch" w dziedzi. psycho: i twierdzi, że głos nie wydoby. się z nas pod wpływ. zmysł. wrażeń bez ruchy narządu mowy: Te ruchy zwykle jakiś ruch zmysł:

Każd. zmysł: ruch: gdy go widzi = towarzy. ucz. gest. i mimi. a podobn. i powstaje głosu wyraz. subiekty ucz. ale i zmysł. wypadek, który stąd się przyczy. głosu

O tłumaczy. obraz. fonetycz. zob. Wundt I. 322 -

W. I. 323 przeniesie fonety: Lautmetapher -

zwłaszcz. ~~Grimm~~ Heyse, Syst. der Sprachwissensch. p. 93 - w wyraz: sanft, scharf, weich, hell, lind -

przeciw czemu podno: W wątpli: czy tak wyra: należ. wyjąt. do gest. głoś. Moż. przez nagłośnien. posił. one wskut. ciąg. ...

Wundt zaś: I. 324 zaś: wyra: ozna. pew: Lautgeberden = gest. fonety = chodzi nie o naśladow. głosów:

nazwa język w wielu mow. zamiast: języka lub zęba: „Narządy i organ. należ. do tworzen. głosów mowy (Sprachlaute) części nazyw. są wyraz. przy który. artykulacji te same narządy i organ. dział.;

W mow. dzieci. jako wyraz: (I. 276) mum, ham, am = jeść;

5-6-902. Wykł. ósmnas. 45

Mowa

§ 18 O prawach ~~zmian~~ fonetycznych w języku którym podlegają przemiany. Że każdy język zmien. się pod wzgląd. brzmien. powszech. wiado: Pierwsze tego przy. i najnatural. że jak dzieci, tak dorośli, nie wymaw. każd. głos lub zgłos. równ. dobrze. Zapew. człow. dorosł. i należy. energ: może pozbaw. się właściwej wymo. ~~ale~~ stosuj. się do wymo: drug: Ale ta wymo: drug: jest to wymow: któr. prakty. pewna do ludzi w jakk. miejscu lub w jak. okoli. a ta wszak. nie jest jednoli. każd. jednost. tam przebywaj. nie całkol: odmien. wymo. a ten tam: co kolw. inne. słyszy, jak dawniej wymow.

Dobrz. Whitney (p. 35): Nikt nie potrafił przeszkodzić, żeb. z tego, co wymów. zost: nie uronio. czegoś po drodze z ust do ust. i t. d.

Małe niedokładno. fonety. ustal. się w jednost. a z nich przecho. do rodzin i dalsz. zaczyn. Łacin. j przybr: w fra: brzmie. ża = julius = juillet; januarius = janvier, gennaro

W okoli. Pary: mów. moikié, mekié = moitié, métier
W górach Eifel mówią Zikk (Zeit) Lükk (Leute) wikk (weit), hükk (heute) finge (finden) Enk (Ende) unger (unter)

Podobn. w starorzym: czas: mów. dacruma = lacrima, dingua = lingua = porów. daktr. solium (sedere) οδον (oleo, ὄζω)

Coż dziwn. że

platea po portug: praza, po hiszp. plaza, po fran. place - po włos. piazza

Włosi ~~[illegible]~~ l po p i b chętnie ~~stale~~ zamien. w i

placet = piace = plait

niem blank wyrazgo: z romańs. język: albus - ale dowa: fonety. odpowie: przemian:

fran: zachow. blanc, hiszp. blanco, portug. branco

włosk bianco =

W tych przemian: objaw. się na pozór pewn. stałość i systematyczność. prawo, a gdzie prawo, wol. się zapyt. o przyczyny tego prawa, jeśli nie istn. od początk:

Na to odpowiedź: alb: zmiana klim: i sposob. życia które podob. przekształc. narząd mowy.

Delbrück (Grundfr. der Sprachfor: 97) odrzu: to stanowisko twierdz. że ani nie wykaz: dotąd anatomi. różni. w narząd. mowy u różn. ras lub narod. ani też nie dowiedz. że w ciąg. pokoleń tego samego naw. takie różni. się wytworz.

5-6-902. Wykł. ośmnast. 46 6

Użytow. teor. dziedziczn. zestęp. inn. któr. poleg. na mniejsz. lub większ. ćwiczen. narząd. mowy. Jeżé n. p. Włoch mowy: nie wymawia brzmien. h (mówi (h)abet), to nie dla tego że jeg. organ ciągłem. się zmien. lecz że poprzed. nie ćwicz. w wydobyw. owego h – Einübungs-theorie – gdy tamta nazyw. się Vererbungstheor.:

Mowa

ale górale wymaw. h dobrze wyraź. raz za silne = ch

__Delbrück__ poprzew. teor. tę w ten spos: że uwzględ. dzié wię. pokol: dla któr. odmien. odbyw. się w pew. okresie. czasie (p. 28), i mieszan. się dwóch plem: skutk. czeg. jedno zmusz: jest nabyw. przez drug: i w tym celu odby. ćwiczen.

2° ale bez mieszan. się każd. plem. takż. nieraz. jest narażo. odmien. fonety. swoj. języ: Któr. przyczyn. Delbr: że innow: powst: u jedn. lub kilk: a wszystkie ich naśladu. dla rozmaitych powo. zwła. dla ich wpływ. Gdy zaś zmia. takie rozp. przyjęł: trwa ona dalej, dopó. warun. zost. te same i w ten sposób: prawa fonety: są skąd i wyjąt. nie dopuszcz. wyjątk:

Możnab: jedn: ten drugi punkt w poprzed. teor. Delbr. głęb. tak uzasadni, że w słow. istni. skłonno. podwójn. do przeciw. każd. słow: dzięki zezwala na to zrozumiało: Bo i słow. któr. stają się niezrozum: musi znik. ze słown. jako nieodpow: swemu celowi. Skłonno. zaś wspomnia. objaw. się w podwój. kied: przez skracan. wyra:

II

i przez pragnie: aby to, co pozost. po skróceniu wymaw. jak najszyb.
i najłat. co wiadów jest także skrócen. brzmien.

§ 19. Chęć skracania wyrazów. Na wstęp. zaznacz. że nowo przyjęt. wyra-
naw. bard. waż. bo oznaczaj. jakąś godno. lub instytu. zwykl. zaraz
po [illegible] wcielen. do mowy ogólnej lub wiedzy. pot. bywaj. niemiłosierd.
przekształ.: Wyr. ἐπίσκοπος raz. z chrześcijańsk. przyjęt. u wszyst. lud.
nie jest trud. do wymawi. a brzmi piękn.: Rzym. zachow. go w całości
jako episcopus, ale Niemcy robi. z niego bischof. Polacy z biskup-
Duńczy.: ngw. bisp
[illegible] Teraz zmien.: [illegible] lub zaczął: jest się udowo: że i z przodu
i z tyłu coś ubyło. A lud. romań. któr. najmn. miały powo. do
zmia: bo przyjęł. od Rzymian episcopus już jako wyr. swoj. i
zostało. do wymo. [illegible] jedn.: zamien. go na vescovo, evêque,
ogół. w obu raz. go obcięli tak samo jak Niemcy lub Pola.

Musi być tego jakaś przyczyn. psycholo. która dla tego skraca
wszyst. aby jak najmniej natęż. się przy mówien. Wobec tego nie zgod. się
na to co mówi Whitney, zestaw. z tą skłonno. zwycz. używan. skróceń
w piśm. lub też zbaczan. z głów. drogi, gdy ścieżk. pobocz. zdaj. się
być krótsza. A jeśli dodaje, że podob. oszczędno. wszyst. zaznacza się w każdej
i pracy [illegible] język przez niedbał. (p. 58), to się na to zgoda. Wszak
za ludz. tak opierali w mówien. lub leniwi, że wszyst. nie kończ. zdan. lub +

Ale wszyst. przebi. w tem wstępie: niewiado. wielk. prac. ekonomi. żeb. najmniejsz. wysiłk. otrzym. skut. pożąd.

nie tak. pożąd. [illegible] zob. zdan. #

a

Mowa.

Mow. 6. przez tak. niezwykłem. wytrwam. powoln. zagub. końców. w deklin. język. nowoaryjsk. Niem. posiadł: na cztery przypad. liczb. pojedyń. tylko jedną formę „Macht" a na czte. przypad. liczb. mnog: tyl. dwie formy: Mächte (1. 2. i 4 przyp.), Mächten (3 przyp.). Uzupeł. więc ten niedost. przez artykł. ale i ten środ. nie zupeł. zarad. wszyst. potrzeb: bo die Macht oznacz. zarów. 1ᵃ jak 4ᵃ przyp. a der Macht 2ⁱ lub 3ⁱ. Podobn. w liczb. mnog: die Mächte mówi się w 1ᵐ i 4ᵐ przyp. a tyl. 3ⁱ i 4ⁱ wyróżn. się przez der Mächte i den Mächten

Niegd. miał język gotyc. na każd. z 4 przyp: tak w liczb. pojed. jak mnog. osob. końców: czyli raz. ośm : mahts, mahtais, mahtai, maht — mahteis, mahte, mahtim, mahtins.

A jak ubogą jest ta gotyc. deklin. porówn. do zendskiej mającej: 3 liczb. i 8 przyp

Źródłosł. deva = bóg

	Sing.	dual.	
N.	devas	devau	devâs
V.	deva		
A.	devam		devân
I.	devena	devâbhyâm	devais
D.	devâya		devebhyas
Ab.	devât		
G.	devasya	devayos	devânâm
L.	deve.		deveshu

Z tego przykł. pokazu. się, że choć niektór. końców. wspól. status. kilku przypadk: mimo to mamy na oznacz: ośm form na liczb. pojedyń. czyli na wszyst. jej przypad; trzy for. na liczb. podwój. a sześć na liczb. mnog. zat. dwa razy więc. + 1 od deklin. gotyc. a 4 razy więc. od nowoż. niem. język.

Pols. deklin. rzeczow. dużo z pierwot. bogact. ale porówn. z sanskry. zost. to bogact. zmniej. podziałap. Przez wielkiej. rozwt. zginę. liczb. podwójn. w staroSłow. jeszcze pełn. żyjąc ; zgin. ab. ctq. (odbieram? Malinowski) a choć pozost. ślady przypad. liczb. końcow. zmale ; zmniej.

W liczb. pojed.: { nie ma końcow. dla nominaty ; a dla Accus. pożycz. ~~Nom. i Accus. (biern.) ma mj. ost. końcow. a~~

Imiona jestes. żyw. ~~pożycz. się od genetyw (dopełnia.)~~ ięj od genetyw a prawd. że ta końcow. przeszedł. już w staroSłow. Także Vocat. i Locat. często. posługu. się tą samą końcówk. a tak liczb. pojedyn. posiad. tyl. ktery, co najwięcej pięć końców. A te liczb. powin. być jeszcze zmniejszo. przez uwagę: że dziś Locat. nie używa. się nigd. bez przepozi. (przyimka) na w lub przy, czyli końcow. same ~~nie~~ wystarcz. do oznacz. miejsca. Nawet w liczb. ~~podwój.~~ mnogiej mamy tyl. pięć końców. i jedn. wspól. na Nomi. Accus. i Vocat. (imion. żeń. osób męsk. pożycz. się ~~od w~~ dla Accus. od Genit.) Instru. Genet. Dat. (celownik) Instru. (narzędnik) mają końc. każ. swoj. odrębn.

Równ. wielk. spustoszen. przeszło w języ. nowoczesn. po koniug. i wszystk. inn. formac. słowa. Można. końców. przeszed. w nowe źródło: te pnie potrz. rozt. i odwrócić. Prawd. że z tak. zmiany wydobył. się czas. wręcz przyprod. życie nowe, a podupad. źródło. zmienia się w końców. i posłuż. do tworz. nowych słów: ~~Stworzen.~~ Gotyckie każdy w nowszych niemieckich wszystkie jako końców. heit lub keit =

Stworzenie Veta-perf. od Vuon = thuen - machen. do te zost. końców imperf. ich liebte = ich that lieben -

Mowe

Niegd. był-to rzeczown. = staroniem. heit = rodzaj, natu. isto. Stuż. już w staroniem. do skład. przymiotni: zaga-heit lękliwy (od zagen, ociąg. się) W nowsz. niem. wchod. heit jako skład. do rzecz. rzeczowni: Krankheit, Faulheit, Klugheit - ale jako samodz. rzeczow. już nie jest heit używ. T. Thorheit, Dumheit.

Whitney 52

Ale to heit zamieni. się w skład. wyraz. na k, w ten spos. że dodaw. do przymiot. na -ig. sprawił. że najpierw g stwardn. w k ewik - lub ewic-heit - pot. opuszczo. h i zaczę. pis. ewikeit lub êwekeit

Wh. 53

I stała się pot. rzecz ciekaw. ale koniecz. Zapomn. że końców. pierw. brzmie. heit i dołą. po przymiot. kończ. się na ig przeobr. w keit. Trakto. to już przeinacz. keit jako formę samodz. i dodaw: (do przymio. nie końc. się na ig = n. p. Bitterkeit, Lengsamkeit = Grausamkeit - a dalej Niem. pozaczepia. keit nawet do przymio. na ig. pisząc Ewig-keit, Niederträchtigkeit, Geschwindigkeit,

z/ czasem więc zamień. k na ~~powsta~~ ... k dla eufonii i analogii

A jak rzeczowni: tak imi. również twory językowe przez skrac. i dodaw: do imi. wyraz. skład. swoi. samodz. istnie. Końców. te niem. imperf. była pierwo. samodz: perf: teta od staroniem. tuon = thuen, czynić. Już w goty. skróc. do da, w staron. do ta that lieben - stało się wykł. konco: wyraż. czas przeszły = ich nährte = ich that nähren, ich liebte = ich

I tak wiec skrocen. do niepoznan. stałe się now. pojęcia - ożywion. zarod. nowych forma:

A przy tych skroceni. odgryw. jak to natur. wielka rolę akcent, choć w każd. now. inaczej. W niem. akcent przy odmienie - rzeczowni. i rzeczowni. i przy słow. pochodnich spoczy. spoczy. na pierw. syll. źródłost. w wyraz. zaś złożed. na pierw. częśc. Jest to właściwo. niem. języ. nie napoty. w pokrew. Mówi się únerzogen, únerhört, únglaublich, gdy Polak w tak. wyraz. złożon: jak gdyb. nie na było zwykł. zacho. akcent na przedost. Mówi chowány i niewychowány, dobrány nie-dobrany - co jest wielk: rytmicz. ubóst: gdy porówn. akcentuac. zryt. Ale jest to taki. treść pessyzi prawdzi które zaś. również obszyt. akcentuac. tere i antyk.

To górow. niem. akc: wpływ. na odrzuc. niejed. końcó: niegd. gebánae = dziś geben, niegd. garwénne = dziś gerben.

A podob. skrócen. pociąg. za sob. akcent w języl. rom. choć pozost. tam, gdzie został niegd. w łaci. Wszystk. sylab. przy-chodz. po akcen. zost. odrzuco. tak gdy się pisza, nie wymaw. się. Jest zaś równo. aby syll. z akcent była ostat. i wymaw. z wielk. naciskie
Porów: pópulus - péuple, fácere - faire, prehéndere - prendre

Mowa a

9.6.902. Wykł. dwudzies.

Czas. przy stwar.: wyra. dodaw. równoczes. z przed. samogło. jeśl. wyr.

Łaciń. zaczyn. się od St, st, sp. Z Łaciń. status Włosi rob.
stato, ale Fran. état – podob ze supin. statum powst. été
(j'ai été)

Uwaga: ale fran. lato été powst. z aestas – dawn. esté =
a dla Włoi. stato się rodz. wszak. [r. idh, aidh = palić] =
Włosi wyrzu.: brzmi. ae i robi. state (fem. gen.), ale zwykl. używ.
dzisiaj estate =

[podob. z aetas rob: etate, etede, etè]

§ 20. Przemiany samogłosek. Ukształtow. samogło. i spółgło.: stwarz.
się w znacz. części do potrzeb łatwej. i wygodn. mówca. Tej potrzeb. wszak.
uczyn. zadość przy. nie świado. umysł. lecz z tą samą bezwzgl. szybko.
z którą obiew. uciekam. się drog. więcej. do jakieg. przedmio. A tak. to ogól.
praw. ekonomi. żeb. każd. cel osięgn. najmniejsz. wysiłk. i w najkrótsz.
czas. nie jest jakiejś postul.: który. sob. osąg. stawia. przy mów. lecz
instynktow. odczu. i przeprowadz. meto. Z tej potrzeb. wynik. skracan.
wyraz: n.p. episkopos obcięto w piskop – a potrzeb. wygod. wymaw.
ker: Niemcy: z πισκοπ rob. bischof, Polaks. biskup – duńczyk. bisp
Z tej. wid. się zmian.: wygod. i łatw. wydłu. wymo. zasłon. przekształ.
samogło. jak współgło. – częst. i z uskok. stało. przeprowadzo. są zmiany

samogłos. któr. teraz wypa - począt. pewne uwag.

1° Staroniem. (althochd.) miało wiele samogło-i krótk. które teraz w Niem. jest długa; np. gëban, teraz gêben

2° Nowoniem: (neuhochd) przyby: samogło: których nie było w staronie. n.p. ö, ü

Staronie. hôhisten — nowoniem. höchsten

" sluzzil " schlüssel

3° Staroniem. i nowoniem. maj. wprawdz. wspól. dwugłos. ei, nie w tych sam. słow: heili — heil

ale często staroniem. miało î, gdz. nowonie. ma ei

sînan — seinen

4° Staroniem. kied. dług. û, gdz. nowonie. kład. au

bûch — bauch

czyli że samogło. dług. zost. zastąp. dwugłos.

5° odwrot. dwugłos. staroniem. zost. cz. w nowonie. zastąp. przez pojedyń. = wis-thuom — weisthum

starou: iu - w liub = w średnio. li-eb — dzis. lieb wym. lîb

takrowo staroniem. tiuf = nowonie. tief (wyd. tîf)

odwrot. staronie. liuhta, liuht = nowonie: ~~tahl~~ leuchte i licht

mhd. î = nhd ei

mhd mîn = mein

dîn = dein

sîn = sein

lîden-leiden

mîden meiden

lîhen-leihen

vrî - frei

~~sîn - sein~~

iu

Wed. też sam. meto. zacząt. Tacin. u po fran. wymaw. ü – inne samogło. jak e, i, u rost: wszt. zastąp. przez dwugło. oi, do któr. fran. ma szczegól. poting =

me – moi, credo – crois, mensis – mois, quid – quoi,

fides – foi, legem – loi, nigrum – noir, nucem – noix

W polsk. nie mamy dosyć star. pomni: aby śledz. i wykaz. podob. samogło. przemia., ale nie mniej za widocz. na formach, jakie nadawali. wyraz. cudzoziemn: ile razy wprost z Łaciny lub za pośredn. niemieckiego były zaś[?] nawiąz. ze potrzeb. do naszej mowy wprowadz.

Roma, romanus – Rzym, rzymski

latro — Łotr

Łaciń. i przeszło czas. w y, czes. porost. Pisem. bow. Syria. Cecylia, Grecja, Kryty. gramaty. obok: filolog. filozof i t. d. greckie y występ. u nas, czes. jako i =

fizyolo: fizy: hipoté (obok. hypote.), himn (obok hymn)

czes. jako y: tyran, Tyr, presbyter, Frygia

W. owa

= u – ü

é – oi

polskie
a
⌣

Ale w wszyst. polsk. wyraz. także wokaliza. przechodz. najrozmait. koleje, bo niegd. a było n. p. długie lub krótk. (pot. prześto w a ~~dług~~ ~~tak~~ nachyło. lub jasne, a pierw. przedst. się znow. w oster. form. o czem zob. X Malinowskiego Kryt. porów. gram. języ. pols. 158 i nast. Tak. samo panuj. dziś wielk. dowolno. w więc. samogł. e i é y o czem zob. Malinowsk. p. 177 =

Akcent!
Zob. dodat.
#1

§. 21. Przemiany spółgłosek są mniej częste, ~~od~~ samogłos. bo nie są jakob. z twardsz. matery. i stąd. jakob. szkiel: który dłuż. od miękk. części. organiz. opier. się wszyst. przeinacz: alteracji, które wytwo. w każd. języ. zdąż. do teg. aby żad. brzmien. nie zost. tak. jakiem było. Jednakże przemia. spółgło. są radykalniejsz. i systematycz. choć raz przeprowadz. bez. dług. utrzymuj. się. N. p. brzmien: spółgłos. od czas: tak zw. althochdeutsch mało się zmien. (od r. 600 =) gdy przeciw. niegd: gotyc: w przekład. Pis. św. Ulfilasa ((ok. 340 / a neuhochd.) języ kolosal. różni. = Porów.

Althochd. od r. 600
mittelhochd. od r. 1100
neuhoch. od r. 1500

hardu – hart	this – des.	Z tych przykł. wid. że got. th
thata = das	tuggo – zunge	zamien. się w niem. na d
vaurd – wort	tamjan – zähmen	got. d na niem. t
		got. t „ „ z lub s.

51

a

10.6.902. Wykł. dwudzie-pierw.

Wygląd. to na jak. prawo stc: w dalsz. szczegół. nie wchodz. bo należ. b.
utod. zapozn. w grani: filolo. germanist. Ale nie moż. pomin: pyt. któr.
się mimowol. a staz. nasu: owe gotyc. plemio: któr. w 4 w. po Chr: w pierw.
szl. stale Tkad. Th, w inn: ð lub ϑ, tam gdz. od cres. Karoling: ...
wyj. w. stale d, t, z (s), aż owe plem: lub ich przodk: zaczęl: przestrzeg-
tego zwycz.: Na to odzenow. odpow. gramaty. że nie. Jeśli: bow: wychodz.
od założ. że przodk. Gotów, Grek., Latynów i t. p. moż. jedn. język
i wspól. używ. wokaliz. i konsonanty (sit verbo venia)
to n. p. got: thata (das) musiał: zam. th mieć t, bo w grec.
brzmi τό, w sanskr. tad

got twai, twos, twa = brzmi w sanskr. dva dvau dve,
w gr. δύω, δύο – łaci. duo duae duo
w słow. dŭva

wnosi stąd, że pierw. aryjs. nazwa na dwa zaczyn. się od d,
póź. w got. przeszło w t

got threis – sanskr. tráyas gr. τρεῖς (lat. tres) słov. trije – niem. drei
got. taihun-d = daça = δέκα – decem – deseti
niem. zehn =

Mowe

V

t ∂ dh
th t ∂
ɾ z t

k g gh
h k g

k t p
h th

Na podsta: takich porów. docho. się do wniosk: następ: Po wydziel. się gotyc. ze wspóln. wszystk: koleb: zaszły w niem zmie: następ:

1° Staroaryjs: gh, dh, bh przeszły w gotyc: g d b = mediae spirantes
sanskr. bhárami = gr. φέρω – got. baira – (trage)

2° Staroaryjs. twar: k t p przeszły w got. h th f (mutae spirantes, jeśli: poprzedz. samogłs. miała akcent albo też na poprzed. sylab:

Później za wyjątki!

3° staroaryjs. g d b – zamien. się w got. na k t p
ἀγρός ager akre
sansk. sad sedere – sitan – sitzen
lat: labi asl: slabu got. slepan schlafen schlaff

Można w ogóln. wyp: Ten prawo to utwo. tymcze:
gdzi. w sanskr. i pokrew. języ. wszys. stoi tenuis | gdz. aspir. | gdz. media
tam w gotyc: aspir | tam media | tam tenuis
tam w staro/nowo niem: media | – tenuis – | – aspir.

Przykł:
tan | dha | dam
zanian | ded's | tamian
dehnen | tuen | zähmen
| Takt |

τανύω, τάνυσις, τείνω = tenere, tendere, tenuis tenero

τίθημι | (domo) δαμάζω

Mowa

§ 22. Prawo Grima i jego doniosłość. Wytw. przesuw: się spółgłos: od twardej w aryjs: do przydecho. w got. a mięk. w górno niem:, lub 2/ od przydecho. aryjs. do mięk. gotyj. a tward. w górno: lub wreszcie 3/ od mięk. aryjs. do tward. gotyj.: a przydecho. górnoniem. stąd: w główn. rzeczy: stąpn. prawo germańsk: przesuw: się głosek – Gesetz der germ. Lautverschiebung – odkry. przez Jak. Grima – Tomu wiele zawdzię: ma tylko wart: dla germanist: a dodaj: że prawo to pewnego w liczn. przypad. nie dopisuje: bo nie zdoł. wytłum. zbyt liczn. wyjątk: któr. dopie. zeradzi: Grassman, a więcej jeszcze Verner = o któr. wrzepełn. przew. warto przeczyt. Delbrücka, Einleitung in das Sprachstud. Leipz. 93 = p. 58 sq.

[Jeż: u.p. brat po got. ~~bhratar~~ brothar a po senskr: bhrátar, zgadz. się to, bo starocrysk: t po got: th – ale dla czego po got: mówi się fadar – kied. po senskr. pitar powinno jak w brothar być aspir: Ale Verner wytłum. to różni akcent: bo w brothar akcent na pierw – w fadar na drug: jak w senskr. Wnosił stąd że tak zw. fricativa zgr. się po sylab. niez. akcent – W inn. inn. kiev. wnęd. to

prawo: Tedrahi. dla filozofi: rozwaj: owego presun. się spółgł. wystarcz: owe głos. faktc, któr. zbad: na germ: języ: dadz. się sprowadz. do dwóch wielk. zdarz:

Wundt I. 405

Pierwsz: przesuwan. się głosowe (Lautverschiebung) odb. się w okres. prehistor. nie wiad. kied: (bo Grimm przypuszcz: że to się stało w 1^ym wie: po Chr. ne [illegible]) ale stało się wtedy kied. germ. ludy stano: jeszcz całk. na bard: rozwarzo:

Pot. wstąpi. drugie: głoso: dyslokacje w okr. histo: może w epo. Merowing. i posuw. się szyb. naprzód po okresie: górno-niem. Poczyn. od Alp ewolu. dla opanow: Alemanów. Bawar. połud. stron. Saxonii i reszt Frankonii. Niedotkn: tym ruch. fonety zost: plemio: miesz: na półn: od 51° szer: zat: Fryzyja, Hollandyja i plemio: saxoń. któr. przedst. opano: kontyn. i wynios. się do ~~[illegible]~~ Brytanii — Te dolno-niem. języki: pozost: przy pierw. dyslokacji: wielce podob. do tej, która panuje w got: Starożn. zaś rozwij. się pod wpły. drugiej dyslokac: aż do naszych czas:

12. 6. 902. Wykł. dwudzies. drugi 53

Tekst. ter. aryjsk. ter podwójn. dyslokac: w germ. konsonantyzm. Przypom.
zob. raz jesz. dla historyi. na które się odby: Zostaw. na boku języki
skandynaw: które w Danii, Norwe. Szwec: Isl[and]. rozwin. się z jedn.
wspóln. pnia, zdaj się że plemio. niem. siedz. w środku Euro. przeprowad.
pierw. dyslokac: tak zw. gotyc: koło narodz. Chr. P. mniej. dwus. pewne
W bibl. Ulfil. (340) jest ona komplet. Koło 7° wie. zaczy. się nas.
dyslokac druga, która dotąd panuj. w tak zw. Hochd. a nie dotkn.
Niederdeutsch (Holend. Fryz. Anglosaxon.).

Mowa

Ona głów. poleg. na tem że aryjs. tenues: p t k
(zacho. w sanskr. greck. łaci.) przeszł w jakieś przydech.
(spirantes) f dz (th) ch (h)

Wundt I. 407

pallidus — fallow (fahl)
tolerare, tuli — dzulan (dulden)
capio — hafjan (heben)

aryjs. zaś mediae b d g zamie. się w tenues

lubricus (schlüpfrig) — slipan (schlüpfen)
duo — two (zwei)
γόνυ — knie (Knie

Aspiratae zaś mnieį pewn: przedst. ewolu: bo już w pierw. języ. aryjs: ~~przedst~~ ukazuj. wszbor. rozmaicie: są bow. po dwie w każd. klas: spółgło:

~~Labiales~~ Labiales = ph (tenuis aspir.) bh (med. aspir.)
Dentales: th (" ") dh (" ")
guttur. kh (" ") gh (" ")

Otóż te róż. aspir: nie zachow: się w używaw. języku: w tej zam. form:

n.p. w greck: aryjs. tenuis aspir. (ph th kh) zacho. się najdłuż. i niezmien. ale medze aspir. (bh dh gh) przeszł. w tenues aspir.

Póź. wszyst. te aspira: zamień się w spirant: bowd. wraz: wtem. – miedzi. w h lub f =

porów. χόρτος – hortus
σφάλλω – fallo

Otóż gotzi: zamien. pierw. aryjs: ~~ph~~ th ~~kh~~ na f, dz (th) h ale med. aspir: bh dh gh zamien. zaraz na spirantes pot. na medze wyst = b d g

Mowa

a

Druga zaś dyslokacja: głosow. jest dalsz. ciąg. pierwsz. a zaraz. przeciw. ograniczo. do tenues (p t k) i do mediae (b d g). Tiemn. t. j. tenues, jak widzieliś. przechodz. w nieme długie affricatae hh zz ff przydechow. (spirantes) t. j. mediae zaczęły w tenues p t k.

(na począ. sylla:)

got.	ik	= ahd. ich
got.	itan	= ezzan (essen)
"	slepan	= slaffan (schlafen)

(na począt. syll: ahd.

kaurn = khorn (Korn)

werk = werch (Werk)

tiuhan = ziohan (ziehen)

Mediae:

got	giban	= ahd. kepan (geben)
"	dags	= tac (Tag)
"	sibun	= sibun (sieben

Naresz.: co do aspirat. got. th przeszło w d ale f i h pozost.

got	threis	= drai (drei
"	fadar	= fater
"	hauhs	= hoch

Wundt I. 410
Grim, Gesch. d. deutsch.
Spr. I. 276
Wundt wyjw: obrazu
koła o treść sprzęż.

Znaucz: tej. prawa przedst. Grim pod obraz: ~~koła o treści sprzę~~ trzech wozów, które obieg. w koło, środk. z któr. środku: wyobr: media. Od niej ruch dyslokc. się zaczy: Prawo przemienia. w swoj. pierwo. form: media przecho. w tenuis. tenuis w aspir: a ta zno. w med. Po skończ. kształ. może ruch koło. zaczyna się na nowo.

Przeciw temu dało się dużo powiedz: Wundt I-411
W ogóle jedn. wyj. praw. to moż. być wznacz: a róż. jego przetłumacz.

a) tłum. estety: Dla Grima prawo dyslokc: głoso. jest barbarz: i zdziczen: przez któr. język germ: swoj. organiz. fonety: ogłoten stopień w wznaj. fonety. któr. miał zezwol: z drug. stro. podziw. Gr. ten ogień ducha germań: bo gdy inn. lud. trwa przy spokojn. normal. wznaj. fonety. Germ: zdoły. się na ten ogień barbarzyń. ale i zadziw. świadcz. o ich potędz. i pragnie. ~~[illegible]~~: wolno. –

Tak samo Geo. Curtius widzi w powsta. się ~~k~~konsonantyz. od aspir: po przez med. do tenuis działa. młodzieńcz. gotowo. do ognu Germ.

13.6.902 – Wykł. Dwudzies. trzeci 55 6

Jednakż. takie tłumacz. sprzeciw. się fakt, że przy powyżs. dyslokac.
nietyl. aryjs. media przeszł. w got. tenuis, coby świadczy. o wzrost.
sile w wymawianiu głos; ale aryjs. aspir. przeszłe w got. medie, aryjs.
tenuis w got. aspir. – tak samo przy drug. dyslok.: got. aspir. przeszł.
w niem. media, i got. tenuis w niem. aspir. coby uczyn. nie jest wzmacn.
siły w wytwarza. spółgł. Dlatego Curtius później porzuci. to zdan.
tłum:

Scherer zur Gesch. der deut. Spr. 78 przemian. tych spółgł. tłuma-
czy przez niedbalsz. wymow.: poniew. uwag. zwraca się ku samogł. któr.
zwa: podcz. drugiej translok. [illegible] w [illegible] [illegible] wymaw.
[illegible] i wdzięcz.: Zmysł muzykal. plemion górnoniem. stał się przyczy.
że zamie.: gotyc. aspir. w med; got. med. w ten.; got. tenuis w aspir.
aby uczyni. pełniejsze dźwięki dla powodz. lub uwst. samogł.
*Stworz. mówi jedn. W (I 414), że pełn. brzmie. samogł. jest właści.
wszyst. daw. języ. w ich pierw. epoc.; napotyk. je w sanskr. i grec.
a trud. dowieść, że ono w got. większ. było od brzmien. samogło.
w staroniem. Rozwój fonety. języ. aryjs. nie szedł. tych języ.
muzykalniejsz. a dyslokac. tych spółgł. nie miała wprost żad. wpływ.
na mniejsz. lub większ. muzykalno. tych języ.

Mowa

Curtius

Scherer.

W. I. 414

W.-I. 415 Teor.-estetycz.-zastap. teleolog: do któr.-przenieść w końc.-sens budt. a po części skłan. się także Scherer = Dyslokacyja bylab. wedł. niej były: specyal: za-zmian. ogól-zasady na któr.-opierają-się wszyst. przemian. fonety. nar.-przemian: wokaliz. nie obj. praw.-Grimma. i potrojna dążnoś: (Wundt I. 357 sq): 1° aby wymo.-zrob.-najwygod.; 2° zachow. ważniejsz. głosek dla zrozumiało. słów i odrozn. pojęć; 3° fałszy.-analog. Choć Wundt polemizu.-przeciw tej potroj.-metod. przyzn.-że pierw.-punkt nie przes.-wzrastaniu.-ale wzgląd.-w stanie z. zmian konsonantyzm. ułatwienia. wymo: zależ. są od głos.-sąsiedn. a przy. akcent, iloś, rytm i szybko w następ. po sob. wyraz.-także na wyższ. lub mniejsz. Łatwo wydobyw. ze sieb. poszczegól.-głos.

// [n.p. po dług.-samogł. Łatwo-wymaw.-media = râb, tâd, tâg – a po krótk. samogł. Łatw. przych. tenuis = xăp i tăt, tăk = 2 były powod.: przy złoż. spółgł. żadn. nie zacho.-zmian. n.p. sp st sk

I. 416

got.- standam	ang: to spar(e) (é)	}	Skut.-tego dyslok.: spółgł. i samogł. zależ. także od wpływ. ich wzajem: zależnią się z następuj.-głos.
ahd.- stân	ahd.- spar		
mhd.- stehen	mhd.- sparen		

agl: spar (á) =sparren, zamknąć

16-6-902 Wykł. dwudz. czwart.

56

Wnosi zat. Wundt (I. 410) że tam gdz. dyslok: artykul. ~~wyraz~~ robi ona wrażen. raczej śmieszn. konieczno. niż świad. lub nieświad. zepsuc. że niektóre wyraż. wygody, bo przesuw. umyśl. wskazuje jej - to jeżeli starogerm. dag przeszło w starow. Tac 'a z tego. st. się w now. nowoż. Tag, nie należ. w ten sposób objaś. woli, lecz twierd. że wola nie była w stanie mogła dziej. inacz. czyli wyjaś. odmien. konsonantyzm.

Drug. zaś punkt, t.j. zachow. wśród różnic nie nie dawno w ogóle zob. Wund. I. 417 =

bo wedł. niego na sposób. ten błąd zapuścił się, że pewne przemia: wraz. za pierwsz. a inne dopie: przez nie wyraź. drugorzęd. Wedł. Grimma n.p. brzmień. media zmień. się najpierw w niem. tenuis a z tego. wyst. dalsz. uregulo. głosów. Curtius zwraca za pierw. wraz. osłab. przydechow: spółgł. i t.d. a Max Müller uważ. że gdy zaczyna się dysloka. głosek w germ. czyli jeno. pewnej. potrzeb. zach. nazwan. spółgło. (Verschlusslaute) świad. przodk. i wedł. tego przeprowadz. reform. fonety. Zob. także. W. I. 418.

Mowa

W. I. 410)

417

W-I-418 §. 23. Wundta tłumacz: dyslokacyi wölgłō. Jeś. się pomyś. jest to
wyst. Kulturał. jest to wyst. obi. język. lub osobi. wygl. na rozwój języ.
to jed. warun: ciąg. słoń. niemocy. i powoli, ale nie mniej stanow. się
zmien. – t.j. szybko. mowy. Im zewnąt. staj. się kultu, im szybsz.
zmie. zmieni psychiki. tem. mowa przyspie. swoj. tempo. Dowód
znajd. W. w rozw. szybko. taktu muzykal; Beethovena symfo.
dziś. szyb. się graj. niż temp. w któr. je kompon. a z nim posuw.
dawniej. kompozyto. jak Haydn lub Mozart. cóż dopie. Haendel
lub Bach pisali w temp. jeszcze powolniejsz. Z tem powod takt.
wyzn. stroje: instrum. w orkiestr. bo szybsz. temp. wymag.
Wund I. 419 twor. wyzn. * wysokoś tonów. O tem zob. ciek. wywod: I. 419

Twierd. dal: że podobn. i rozmow: niem. wolniej toczy. się w
wieku 18 tu niż dziś: a przedtym. francus: podług. zda w dale.
szybsz. tempie = A rozmo: tem. odpowi: tempo myśle: Jeśli.
kto, jak Leib. lub Fryd. II. zresz. mów. po niem. zres. po franc:
to nastyp. szyb. mów. po franc. lecz myśl. szyb. w tym języ.

26-6-902. Wykł. dwudz. czwart. 57

Mowa 6

Sądz. po form. języ. bo im. podst. do sądz. uczonemu, dawn. Gooi mówili wolu. i przeszli od Germ: Karoling. a w now. uwarunkow. zwolu. od Germ: średniowiecz. Niektór. brzmie. głos. było płyn. lub i powolniejsz. wystąp. w. rozwoj. Oczyw. przyspiesz: szybko w wyb: i móż. idz. w pewn. z rozu. mówi. ale mog. wewn. ozob. jak to stało się w greck. i ozyw. może zachow. ślad. dawn: fonety. mimo bez. poruszę. mówi.

Jedn. sprawdz: wygląd szybkoś. w mów. na poważnej. spójgłos. to tak. zw. ~~tenues~~ zwartej (Verschlusslaute = uciskane =) w pierwsz. wied. za dotknię. ona szybko. A zmie. odbyw. się w kierun. w Ver. prze. przez Germ. = Przydechow. (Aspirat:) p'ha, t'ha, k'ha wygod. wymaw. się po pełnięj. pewnie. ale szyb. wymaw. po im. kiern. siłą uciska (zamknięcie) a dla skłonno. dawn. od aspiracji przechod. w affricatae lub spirantes: pfa - fa, dsa - sa, cha - ha.

k t p
kh th f
g d b

Przydecho - zmow. występ. aspir: med. = bhe dha gha jeszcz. więc. ich zależ. od powoln. wymaw. Otwór w krtani przy ich wymaw. jest węższ. i dla teg. ~~tu~~ otwierę lub krót. dłuższ. co utrud. przygoto. do aspirac: A z teg. płyn. dwa wystąp.

Wundt I. 420

1° alb. ustaw. aspiracji bierz. górę - wted. otwór w krtani pozost. otwar. a media aspir. przecho. w tenues aspir. a stąd aspiratas

2° alb. przygoto. do aspir.: bywa zaniech. i wn. - medie aspir. zjaw. się ~~[illegible]~~ zupełnie ~~spirantes~~ medie

3° ust. zamkn.: zmiez. przez szyb. artykul.: bywa wywoł. w zgł. takich, jak ba da ge, ab ad ag, gdy wymaw. się w połącz. z inn. głos. Ta zjaw. się skłonn. do tenues. Gdy wyb. mówi: wymaw. zam ab ad ag - wówczas: ap at ak a zam: Sba sda zge wymaw. mówi: Spa sta ske

Przyczy: mechaniz. artykul: gotuje się z góry do wyd. z wielk. większ. tward. względ. i z wielk. energ. pod. je względ. podob. gdy w szybk. mówie: brak czasu do wydaw: brzmiąc. medie

421 Wted. twar. względ. wyzwala się zmiez. szyb. że wiele artykul. staje się mniej dokład., przez co zamyk.: i wzn. głosu nie jest komplet. a twor. się nieme lub dźwięcz. spirantes jak w v f, lub S dz z lub x ch h To są przez. które nie tłum. się tyl. przez zan. przyspiesz. ruch. artykul: lecz przez zmniejsz. zwolni. ich energ:

16.6 goz. Wykł. dwudz. owwed.

58

Mowa

Wundt I. 422

W. wyd. się zrozum. że w tak. wernak. przy wybk. mówię:

3p'hallo przeszło w sfallo

ghortos " albo w chortos, hortus – alb. w garto, garten

że dwo " w two lub zwo

że dal. ow. wyst. [przeobraż.] więc: dotkn. aspiro. spółgło. niż nieaspiro.

bo temte więc: opieraj. się płynniej nowo. Dla teg. aspir. nie

dzł. w germ. lecz i w greck. i rzym. uleg. przemian: podcz. gdy

prost. spółgło. w dwóch tych język. przeszł. niż w niem. zach. się.

Z tego punkt. zgod. się wpływ. akcen.

W język. gier. ustal. się akc. na sylab. źródłosł. czem wyróżn. się od greck.

i sanskr:

Po grec: ἀνήρ, ἀνδρός, ἄνδρες, ἀνδρῶν

po niem. mánn, männes, männer, männern

Strato. ta w akcent. zależ. wedł. W. od przemia. sył. które

w greck: zależ. od rozbud. estety. – podcz. gdy u Germ. tego

powo. warto. pojęcio. każd. słowa

W. I. 423

Ta zmiana [podwoj.] odbyw. się powoli i prawdopo. czas akc. wpływ. na dyslok. spółgło. czas dyslok. nie miejs. przed ustal. się akcen.

Wedł. prawa Verner'a akc. na przesuw. się spółgło. ma wpływ słowo: n. p.

δείκνυμι – dico = zeihen (verzeihen) = normal. k w spół. h.
ale z tego sam. źródło Zeigen – od ten. K – do med. g.
bo staro. zîhan – ale zeigôn

Wundt: jeżeli odby. się przej. od akcentu. do nieakcent. zgłoski to zgłos. przed akc. w miar. jak się usuw. akcent, także opuszcz. się w artykule a tym sam. następ. osłabien. głos. zamyk. (des Verschlusses) zatem przesuw. się ku spirans – jeżeli zaś następ. zamogł. na akc. pozost. głos. zamykaj. (Verschlusslaut) ale przech. w dźwięcz. media, ponieważ Stimmbänder w krtani już było przygo. do wymaw. następ. zamogło.

Dodaj. W. że zmian. fonety. powodów: przez szybko. mówie. oraz im. towarzy. wzrost. kultu. nie ustaj. lecz ciągn. się nieprzerw. sposob. epoka zaś, w której występu. znaczniej. zmiana. są to maxima w ciąg. tego rozwoj. powodo. nowe. przyczy. już to przyspiesz. już to powstrzymuj. natu. #

Przyśpieszaj. na wzrost. przesuw. (Kultu. n. p. podboj dobyt. przez najazdców i stad wzrost. nowe organi. polity.

Powstrzymuj. zaś osiedan. i stał. spos. życ. wykształ. mowy już to przez ustalo. formuł. litur. i prawni. już to przez ustale. mowy pism. i t. d. (424)

Wundt I/424 -

Mowa

§. 24. Krytyk. teor. Wundta powin. być bard. wyrozum. raz dla teg. że dawniejsz. hipo. za niedostate.; powtó. że zawier. niejedn. myśl prawdzi. Przy czy. jedn. oględno. która wymaga. bard. uważ. i grzecznoś. badaczo. nie trud. ~~dostrz~~ spostrzed.: że jego teor. nie tłum. wszechstronn. uwzg. prawa dyslokac.

a) Przedewszystk. nie tłum. dla czeg. tenues przechodz. w affricatae (z, th) a następ. w đ = gr. τανύω, τείνω lub Łaciń. tener, tendo – w got. zenica a niem. dehnen – got. tamian w niem. zähmen =

bo W. sam przyzn. że mocne (tenues) wymaga. dotyk. bywa rozbl.-przem. a trud. zrozum.: dla czego z lub th nie mogą ~~być~~ przydat. do szybk. wymow.: niż t czyste =

Wundt. uczy. stary. twier. że przy szybk. mówie. zam. ab ad ag rzec. wymaw.: ap at ak = a zupełn. zam. aba ada aga będ. chętniej wymaw. apa ata aka =

Zat. nie tłum. ~~teor.~~ W. wszystk. rzeczy =

b) Jest. zaś teor. W. biorąc w ogólniejsz. znacz.: z którego wyłącz. kulturał. bo przyspiesz. wymo. nie być jego następs.

to z tak ogól. i wieskresto. wyjawi. nie wiel. rob. dany rady przy tłumacz. tak zasadni. c w tak. krótk. czas. przeprowad. prze. fonety. jak. jest dysku. względ. Zważywszy że to nast. w stosun. krótk. czas. A przykład. tu w sad. że nasz. wyraz wszystko. i szyb. życ. biegiem, jak Grecy zestaw. mnost. względ. Któr. Goni a póź. Niem. dla szybk. niby to mog. i wszy. zaś kultu. przeciw: W. tej. wszystkim. bo wszy. ogóln. że były pewn. warun. kultur. u Grek. i t. d. nie zn. tłum. Cóż powie o Angl. który. bez. szyb. mów. i mało wyraz. skró. mało kosz. odczu: a wiemo to pozost: przy pierw. dyskus: jak dotąd wiem. 1874. nie przeszli zaś do dyskus. gó... Otóż kwest. powsz. wszyst. głów. podst. tłum. dla który zost. wyjaśn.

c) dla tej. filolo. jak Delbrück nie przyj. tłum. W.: ale nie powsz. [był] przyczyn. że w niej zawar. jest kil. myśli waż. i że ogóln. myśl o kultur. wpływ. może być ściśl. wyraż. w ten sposób, że pod wpływ. kultu. środo. od czasu do czasu przeprowadz. się zmian. zasz. fonety. nie jak chce Delbr. za pewn. jednost. lub rodz.: indywidual. pewn. innowi.: nowa. #

towarzy. bo to nie dyl. w wielkiej. razy i w krót. mieć wszystk. lecz pewn. stowarzy. innowac.: językow. wprowad. do populacz. twor. litera. przeciwi. religijn. wy. wszystko na cał. szyb. i to na dług. nowo. przekaz.

Mowa

III O źródłosłowach i wyrazach.

Etymologia

Fonetyka zajmow. się przemia. samogło. i spółgło. stanow. zaś zatę owych znak.: narzęd. wyraz. Bo każ. zmia. fonety. odby. się zaw. w obręb. jak. wyraz. Jeże. pomij. wykorzyst. to mow. wystarcz. postrzega się wyraz. i na nie się rozpa. tak jak każ. wyr: rozkł. się na syll. a te zaś na samogło. i spółgł. Jakimkol. zmian. podleg: te ostat. i jakiekol. wskut. teg. metamorf. przecho. sam. wyra: ostatecz. pomi. najwięk. zmian. zost. zaw.: wyraz. niezbęd. składn. mowy. A te wyra: pomi. skrac. i przekszt. pomi. zaw. samogło. i spółgło. któr. od nich wchodz. zaskrzyp. dzisiaj: przechow. jak. stat. jądr. któr. od tysiąc. lat jedna. pomi. się dzieje.

§ 25 Pojęcie źródłosłowu. Od najdawn. czas. odróżn. słowa skład. od domniem. składnik. z któr. zost. utwor. Przypuszcz. że znacze. kompozyt. będz. tem zrozum.: im lepi. zna się jego części skład. Hom. objaśn. że Hekt. nazyw. syna sweg. Skamandryosem - zapew. na cześć rzeki boż. (Skamandra; ale Trojanie nazyw. go Astyanaxem, bo

Hektor był pierwotnie obrońcą miasta. Parys ma zawsze przydomek Aleksandros t. j. broniący się od mężów, bo jako pasterz, objaśnia scholiasta, ustawicznie spotykać się musiał z wrogami. To chęć etymologizowania — t. j. szukania pierwotnego każdego słowa skąd się ono wzięło powstało — przeszło w Grecji, gdy filozofowie spierali się o powstanie wyrazów: Heraklit i jego uczniowie twierdzili że każdy wyraz z natury (φύσει) tworzony swoje znaczenie trzyma, dla których zaś wyznawcy; sofiści przeciwnie wywodzili znaczenie każdego słowa od ugody (νόμος, θέσις). Ono ma swoje znaczenie stałe przez pierwszych ... tak się spodobało: a publiczność na to się zgodziła: Odgłos tych sporów jest platoński Kratyl, w którym sto kilkadziesiąt dowcipnych potworna etymologii swoim wielki filozof lub Sokrates w jego imieniu. Arystoteles zaś uważa znaczenie słów za konwencyonalne. Trzeba jednak dodać że Platon nie odróżnia ani końcówek od źródłosłowu (w naszym rozumieniu) ani słów składanych w znaczeniu ścisłem od słów pochodnych. Dla niego n. p. gen. πατρός jest złożony z dwóch samodzielnych wyrazów: πατήρ i ός a πατρικός lub πάτριος za tak samo składane z πατήρ i samodzielnych wyrazów ικος lub ιος — jak właściwe kompozyta: πατραλοίας, πατροδότος, πατροφονεύς, πατρογένητος etc.

Mowa

Plat. nie znał żadn. budo. gramaty. Jest zat. w położ. ałtow. któr. umieją tyl. po pols. a nie rozgrzew. żadn. gramaty. będz. tak. formy jak domu, domu, domowi, domowy, domorodny i domorosły, domat. domorządca i t.p. uważ. za złoż. z dwóch samodz. pierw. Jedn. będz. dom a drug. np. a, u, owi, owy i t.d. Powziąś. filozof. nad znacz. tych brzmień i przy braku jakiejkolw. gramaty. klasyfika-cji. te końców. i przyrost. nie moż. doprowadz. do żadn. pożytecz. wyników. A nie tyl. Plat. nie znał żadn. teor. końców. i zmian fonety. lecz nawet nie znał żadn. części mowy. Wiado. że dopiero Aryst. spróbow. je uporządko. Nie zna Plat. podz. na rzeczowni. przymio. rzeczow. Różni. międ. rzeczowni. (ὄνομα) a słow. (ῥῆμα), od zn. Aryst. stał. przyjmo: jest Pl. między. Jedyn. miej. w Soph. 261 sq. któr. zdaje się świadcz. przeciw. odno. się do różni. logicz. międ. podmiot. a orzecz. Wyjątk. zaś do gramaty. podz. na rzeczowni. i słowa. Plat. nie zna części mowy w znacz. dzisiej. lecz zna tyl. części zdań i to dialektyczn. Tak. zdan. rozpa. się jemu na ὀνόματα, któr. po za zdan. nie zawier. ~~dają~~ sens. komple. i na frazesy (ῥήματα) które od bied. wyraż. jakiś sens zdań.

Deuschle, d. platon. Sprachphilo.
Steinthal, Gesch. d. Sprachwissensch.

W zdan: Sokr. przechadza się ze miast. = Sokr. będz. ὄνομα - któr. nic
nie wyra. jes.. prócz osob. która wymień: tak samo datyw lub akkuz: - Sokr.
przechadza się - jest ῥῆμα, bo wyraż. jak. wyst. dział. kompleti. ale rozum.
Podz. ten naiw. najlep. wyjaś. że Pl. nie rozdziel. gram. od logi: ani też
od dialekty. ..

W. I. 547

Gramaty. któr. my się uczy. po szko: przygoto. przez Arys. i Stoik.
utoż. zost. w obecn. swej form. i termino: w 1^szym^ wiek. przed Chr. przez
Dionizego Thraka i ponow: w szko. grecz. aż do upad. Konstanty.
w Tauist.: przetw: upad. Cesarst. zachod. i wcale iwed i jest
dziś sis rózn. pełn. życia, Dobr. otach. jak ze cz. Ang: kied.
ją od niem ~~Tauist.~~ wyjask. zczek. przetem u 75z. Tan.

Otóż grama.: byli tem zdorze: że w każd. grup: podob. do
sieb. wyraz. ~~form~~ po przez wszyst. ich formy deklin. i konjug. i t. p. pozost.
pew. jądr. nie. gdy podleg. pew.: zmian. ~~form~~ formy: któr. stanow.
dla nej. owe formacje i co do brzmień. i treści należ. do tej samej
rodzi. lub wyrast. z tej. sam. pnia.

facio - facis - facit, facimus etc. - factus - factum - facere
afficio - afficis - afficit afficimus - affectus - affectum afficio
i należy. - ... kompozyta i pochodn:

17-6-902. Wykład dwudziesty piąty

62

Mowa.

Wundt I. 547

To jądro nazw. sanskryt: filolo gramaty: przy mowie w 4 wie. przed Chr. dhâtu (dha = τίθημι = θέμα + θεματίζω Sext. Emp. = θεματικός = zasada, temat = θεμέλιον fundament) = Łacina: przezw. radices = ῥίζώματα = z któr. wyraz. pochodz. nowoż. obraz. jakoby jęz. był żyw. organiz. a dla czt. język. wyrast. pień, z któr. rozkł. się gałęz. jako słow. języ. i mowa.

Niemcy przyjęł. wyr. Wortstamm, nasi filo: źródłosłów = jakoby źród. z któr. wypły. pewn. sło. podobn. do siebie utwor. słowa. Z tym obraz. Tacz. się wyraż. jak wyrodzen. lub zdziczen. języ: (Bopp, Grimm) – a Max Müller nawet mówi o zarazie głosowej korupcji = przez co rozumi fonety: i słow. języ: wicziw. stają się przedmio. patologiczn. Inni mów. o zwietrzen. lub zpróchnie. (Verwitterung) języ. wyst. wted. nie o żyw. organiz. lecz o skale.

Poniew. wyraz nasz. ogólny – tej. jądr: czyli korzen. zawier. jedn. i form. dodat: któr. wobec realn. znacze: korzen. mają znacz. formal. rzeczywisty. i te dodat. do pewn. korzeni, któr. w przeciwień. do owe. realn. nazy. formal. (Stoffwurzeln – Formwurzeln) lub jak Curtius woli, oznaczaj: i wskazuj = prädicative u. demonstrative Wurzeln =

W. I. 548 Pierw. (Któr. W. Humboldt nazy. takż. objekty.) zawier. pojęć. wspól. wszyst. wyraz. tej sam. grupy – drug. (u Humb. subjekt.) wskazu. słow. jego poz. gramaty.; uczyn. po zaś wskazuj. – demonstr. powiew. niby to wskazuj. zaw. na osob. jaka, na miejs. lub kier. w przestr.

549 Gdy się raz weszło na tę drog. trzeb. było zrob. krok dalsz. Jeż. każ. wyraz składa się z (wielu pierwiast.) ~~korzeni~~ w rozmai. sposob złączo.: po za któr. ich. skład. nie było, wszystk. różni. język. sprowadz. do ~~wydzia~~ pewn. typ. wedł. któr. wyr. wzrast. się z pierwo. korzeni. tak jak zniżi formu. się z komór. wedł. pewn. ogól. pierwowzor. I tak. upatry. w chińs. typ ogól. korzeni czy. typu izolacj.; ich. był typ aglutynacyjn. w język. uralo-altajsk.; dla język. amerykań. i dla bask. obmyśl. typ polisyntety. lub inkorporacyj.; wreszc. dla aryjsk. i semit. typ flexyjny (odmieniający) z tak tyl. różni. że aryjs. posługi. się źródłosło. jednozgłosk. a semic. dwuzgłosk.

A typy te podług. prawa ewolucyj. że na począt. istn. ogól. typ izolacj.: czyli porządku nieskład. korzeni; z nieg. powst. typ aglutynacyj. a ten przez taką: organiz. materyal. i formal. korzeni przeszedł w flektyj. Ten ostat. przez nor. zwietrze. i

* Pierw. W. Humboldt rozwin. ten pogl.: Ueber Verschiedenheit der menschl. Sprachbaues, pokazł go Pott

wz Spad. się dokonuj. now. procesu rozkładu izolacyj. – jak w angiel.: powrót do formy pierwot. *

19.6.902. Wykł. dwudziesty szósty

63

Mowa a

W. I. 550

Zapomin. jedn. że tego rodz. typy moż. nigd. nie istn. i że tyl. za elaborc: dzisiejsz. umysł. Zam. tej. przyjmo. nie pewno, że one nigd. istn. wcześ. i że później rozst. się, zwz. w bezd. hiż. pot. w cov. zila. zwiaz. Nepoty. jedn. na tej twardo. ktor. nie bend. przemaw. ~~wyp~~ za hipote.

Zob. Wundt I 537 =

537

Różn. nieprakty. okaz. się podz. na korzen. (składn.) materyal. i formal. bo nie mamy żadn. kryter. wedł. któr. możnab. rozdziel dwa te rodz. a tak. coś stano. o rozwoj. każd. języ. Języki któr. nie prze-prowadz. teg. rozdz. uchod. za nieforem: (formlos). a naprzeciw staw. języki czysto foremne i reine Formsprachen – aryjs. i semit.

pierwiast.

W środk. zaś stoj. aglutynacyjne – któr. jesz. nie wyzwol. się zupeł.

552

nieforemno: okaz. jedn. już pewną dążno. aby ją zab. Równocześ. uważ. nieforem. języ. za naocho. zmysło. spostrzeż. (źródł. Anschauung) a nie dają jeszcze wyraz. oderwan. pojęć: i stosunk. Jedni zaś cechę uważ. za stoj. do nieb w stosun. dawny do czasu = jakob. nieforem: języ. mia: tyl. zewnę: natę, porbew: wewnętrz. formy, a forem: wyrob. wl. Vorstadt zewn: pod wpływ. Vorstad. wewn: i t. d.

W. I. 532 Wedł. Wund. niesłuszno. podz. języ. na forem. i niefor. poleg. na odróżn.
pierwiast. realn. i formal. w mow. przez W. Humb. które pot. Steinth.
zastoso. do odróżn. typ. języko. Tej błęd. meto. hołdu. także Fr. Müller
w swoim Grundriss der Sprachwissensch. i Misteli, Typen der Sprach-
baues – a błąd tej meto. znajd. W. głów. w dwoznacz. poję. formy,
bo raz nieforem. ma znacz. że mater. i form. w jak. języ. nie
rozdzielo; drugi raz, że język któr. nie dosz. do jasn. wytwor.
gramaty. pojęć stosunku. (grammat. Begriffsverhältnisse). Ale
I. 553 realn. składn. słow. za to składn. są pierwiast. zasadn. (Grund-
elemente) Wundt. a forma gram. odpow. pierwiast. stosunku W.
a przecz. się, że powinnaby istnieć. dwoiem. źródłost. nam w
języ. forem. trud. odróż. lub rozdziel. jasno dwa te rodz. pierwiast.
Z drug. stro. nie ma języ. w któr. b. nie wyraż. w jakiś sposób
stosun. pojęć ~~tego podwójn.~~ w ich. A gdy się zważ. że stop. pojęcio. wykształt.
języ. rośn. w odwrot. stosun. do ilo. jego pierw. formal. ponieważ
konkretniejsz. forma myśle. potrzeb. większ. rozmaitoś. form stosunku.
niż forma więcej ~~fer~~ abstrakcyj. myślen. przeto raz będ. języ. uważ. się nieforem.
ponieważ ma więc form. od języ. forem. a ras. dla tego, że ma ich mniej.
W rzeczywisto. nie ma języ. niefor. tak jak nie ma języ. bez logiczn.
grama. katego. lub któr. składa się tylk. ze słow a nie więc w zd. zdań.

19.6.902. Wykł. dwudzies. środy 6

Mowa

§. 26. O praktyczn. znacze. źródłosłowów. Jeśli korzen. nie nadaj. się do wytłum.: różnicë. pomiędz. międ. grupa. języko: to w obręb. poszczegól. języ. także trudno zgodz. się, że źródłosł. jest pierwot. nieroz. twor. z któr. powst. wyra.: czy pojedyn. czy skład. bo — Wundt I. 534

1° nie wszyst. korzen. pewn. grupy języ. n. p. czyjsk.: zagadk. pierw. czas. kiedy istn.: wspól. mowę pierwo. czyj3. Jeśli zaś pewn. liczb. źródłosł. powst.: po rozłącze. się bud. czyj3. trud. rozum. jak to być mogło, skor. każ. z tych języ. miał już syst. końcow. zachow. z mowy pierw.

Zob. W. I. 535

2° Dziwn. jest a wyso. nieprawdopod. że wszyst. pierw. źródłosł. miał. mieć znacze.: oczasowni.: tj. wyraż. bard. ogóln. pojęć. lub czynno. lub zdarzen. lub stanu

Przeciw temu polemizu. W. I. 535

Najjaśn. wyłoż. tę teor. przez W. zwalcz.: Max Müller, jako swoją w księgi. das Denken im Lichte der Spr.: Leipz. 88 p. 257 na pyt.: jak ludz. tworzy. wyra.? odpow.: że przodko. czyjś. chcąc nazw. kogoś ortod.: wzięli korzeń źródłosłów man – mierz. myśle. zrob. z tego manu = to co myśli – a wskazuj. na osob. jakąś – dod.

Mann

5. dzkarnj: – manu-s = co miało znacz. myśleć – tu = człowiek

Uważ. że pewn. zdobycz językoznawstwy: że każd. wyraz, służ. do oznacz. jakiejś rzeczy lub czynno. jest we zaw. zn. ogól. = serpens = to co ślizga się, fructus = to co się zjada

Ponieważ M. M. że pierwsz. języ. uważ. korzen. orzekaj. i wskazu. praedicative, demonstrative – ~~przeto~~ a każd. korzeń wyraż. czynno. przeto na początk. były zaw. ogól. pojęć. któr. wyraż. się rozmaicie: korzen. fonety. p. 253 sq =

Wundt. było Tatno obszar. I 535 – że każ. analiz. gram. logicz. rozkład. twory języ. w ich ost. korzeni pozosta. do ogól. pojęć wyraż. w form. ~~czynno~~: stwier. – zat. w form. czasow.

Ta drog. poszli już starzy indyjs. gram.: odkryw. na spod. każ. słow. jego korzeń w form. czasowni.

Dzisiej. wedł. W. I kwest. pierwszeńst. korzeni ustęp. na plan drugi: filolo: postęp. się inaczej, aby wykaz. w ~~spól~~. pochodz. pewn. grupy słów lub każ., aby coś wywnioskow. o wspól. zasob. słowny: pra-języka = bez wzgl. czy… nie były kiedyś rozstrzygan. – jest to inaczej. wcale zdań: i dd. I 537 =

Tyl. to może tyl. być rozstrzyg. twierd. – W 532 – rozmaicie z ... w językach stosun. zast. słowo do zdań = #

w hebr!

Delbrück Grundfr. der Sprachforschg p. 120 uważ. źródłosłów. za koniecz. postul. w bad. gram.

(II) przeto dwa wedł. korzeni: ony pierw. wart. Grundelem. Beziehungselem. które jedn. istn. tyl. w słow. a wyraż. tę zn. wyst. mają pozbaw. granice. I. 559 =

(I. 536)

Prakty. znacze. źródłosł. w tem, że granice. pewn. wspólne jest pewn. grupy wyraz. a to pochod. stąd że wyraż. pojęć. które pozbaw. tożsamo. opis. tej. musi być także wyraż. relacyj. pojęć!

(7I)

20.6.902 – Wykł. środzies. śród,

Mowa

§. 27. O tworzeniu nowych wyrazów zob. Wundt I s. 565 sq.

Można uważ. za pewne: że ciąg. siła twórcz. ducha ludz. i na polu lingw. się objaw. choć w warunk. mniej dogod. niż przed wiek. – kied. powst. język. nie miał. jeszcze potrzeb. słów na wyraż. powstaj. now. potrzeb fizycz. i ducho.; now. myśli, nowe pragnienia; spotyk. się z nowo rzeczami i zjawisk. Ale i dziś twórcz. języka jest ciąg. czynna najprzód u dzieci, o czem już było wzmian. pod. u dorosł. Słowa tworz. przez dzieci zwykle przechodz. w użyt. więcej dorosł. a słow. wyrazy przez dorosł. zwykł. w ciasn. kół. powst. języ. Ale gdy pewn. stowarzyszenie żyje razem poufale i odosobn. a przytem tej. siła, aby nie zależ. od ust. nie rozum. o czem mówi. Takie twor. się żargon. W Niem. n. p. zobacz. stud. nad osobn. rodz. takich narzecz: Gaunerspr.: Soldatenspr. Studentenspr. Handwerksburschenspr.

Avé-Lallemant, das deutsche Gaunerthum 62 = bard. waż. dzieło

Kluge, Deutsche Studentenspr. 95

Pot. rob. mowy fiakrów, kelner. i inn. zawodów –

Ale prawie i myśliwi maj. także swoj. mowę =

Prawie wszyst. to ~~Wiele bywa~~ mowy maj. mnóst. zapożycz.: wyraz = słów. z hebr.

stud. z książ. = ~~nawet~~ wyraz w poda. ~~wszelki~~ żargo. utworzo. poprzest. do druz.

I

[Wundt 570]

Burschikōs wie ein liederlich-Student- [1798] u Sch. H. Wallenst. Lager W r. 1732 w stem znacze: Immer sitzen, meditieren Und die ganze Nacht studieren Dieses heisst studentikōs Lieber saufen, balgen, raufen Und beständig Dorf zu laufen Wird genennet purschikōs [dziś znaczenie zmienione] wyraz galęzi drzewa się chwieje a będzie jesz. gdy z niej. co zawierane. a potem przenośnie obraz akustyczny bam-bam wielk. dzw. który się chwieje i mał. dzwonka wzorem bim-bim, jako wstęp do wzorów - wschód i kulan. Schiller wspomina: dzwonka wieczornego (u luter. Abendsegen) - w Dzwonie - Winkt der Sterne Licht, Ledig aller Pflicht hört der Bursch die Vesper schlagen Meister muss sich immer plagen -

Studentikōs, jak floribus, haustikōs. Z dawnej ir. nowy studenc: gassatim, Schwulität dawniej Grobität (pot. Fidibus #

Ale do język. liter: lub towarzys:: nowe kręgi: dopiero ii dot. gdy za bud. rozpowszech.

N. p. nowe wyraz: wiem: baumeln[1], baumeln[2], bimbeln[3], bummeln[4], bembeln[5], | pampeln, bangeln

Z nich pierw 5 (a najstar. baumeln) są spokrewnione = Pierwsz. wyraz: baumeln = to najprzód przypomina Baum (tak Grimm, Kluge, Paul, choć hipotezy) a Baum przyp: wkł. przedmiot, który sam zawsze się chwieje - ale także towarzyszyć drugie, z brzmień: lub artykule: akustycz. przyp. brzęk dzwonu - a przez onomat: bammeln = od. drzewiej: bimmeln = zob. Wund. I - 571. 572

Bursche = Börse, Beutel, Haus u. der Studenten - nowa bursa. W tem ostat. znacz. [Kur] była bursa wsp. już w 15 w. = z tego Bursche a podob. altes Haus - W 16 w. bursz = haufe Kriegsknechte, także jed. dziesiątek, któr. jednost. = burszgesell, bursant. Od poło. 17go stul. także Mitbursche - bursche -

Burschikos, znam ed. od 2iej poło 18 wie. w litera. od 1787-1796 utworz. od bursche gdy = student = studiosi artium ze hoc nomine salutant Stieler (1691 der deut. Spr. Stamb. u. Fortwachs). Burschikos u Stieler'a = Burschenmanier, more studentico - W 18 w. w któ. stud. pisa: burschikōs a podob.

Mowa

§ 28 Końcówki czy pierwiast. formal. w język. aryjsk. były niegd. wyraz. samodzielnemi. Dziś przyj. ześ. nie wąt. że końco. t w polsk. jest, w niem. ist, w łaci. est brzmia. pierwot. w aryjs. prajęzy. ti (sanskr. asti – gr. ἐστί), a to mow. pocho. od wskazuj. syllaby ta, która posłu. do utwor. zaimk. tad (skr.) τό, istud, talis (tamen) – z czem porów. pols. to niem. das. Trzecia zat. osob. liczb. pojedyń. w czas. teraź. ~~Słowa~~ czasowni. aryjsk. przedst. się jako kompoz. z dwóch wyraz. Pierw. oznacz. czynność, drugi osob. czy. podmiot czynno. Niem. er giebt = geb + t, jest tak samo złoż. jak Zahlmeister, Kreuzritter, Ritterkreuz. Różni. jedy. w tem że w tych rzeczow. składo. oba wyra. zachow. swoj. form. pierw. a w czasow. owym drugi składn. t.j. zaim. skarłow. Czas. nawt. ginie zupeł. Mimo to w giebt kompozy. wdzięcz: i nie znaczy nic inn. jak „ten, który daje" Podobn. Zahlmeister = mistrz, który liczy

Stwierdz. więc Max Müller, Wissensch. der Spr. I. 329 – uważ. 3a osob. czas. teraź. w liczb. pojedyń. za pozosz. świadectw.

V

wszelkiej z źródłosło. wskazuj. Zusammensetz. einer prädicat. Wurzel mit ein. demonstr.: [polegają terminol. utwor. lub jak mę, moi. dokładn.: połącz. dwóch wyraz. z któr. jed. oznacz. wyraz. drugi osob. Trzeba wszęd. im. końco. 2ej i 3ej osob. dać się wytłum. jako resztę samodz. wyraz.

fut. ff rom.

Przykł. pozornej: ze końców. oraz przyszł. w język. rom. bo powstan. jak bursztyn. uczo. w oraz. histo. samodz. wyraz. zmieśc. się w obręb. koń. Fran. fut. j'aimerai oczywiś. nie mogło powst. z amabo, lecz utwor. został. z tryb. bezokol. aimer (= amare) i ze słow. ai (habeo)

j'aimerai = j'ai aimer = mam kochać

tu aimeras = tu as aimer = masz koch.

il aimera = il a aimer = ma koch.

Podob. włos.

amerò = amare ho (habeo) | przyrost. osob. wytłum. jako sposob. habeo skróc. się w ho, habes w hai etc. To należ. do gram. specjal. języ. rom.

amerai = " hai (habes)

amerà = " ha (habet)

ameremo = amare abbiamo (habemus)

amerete = amare avete (habetis)

ameranno = amare hanno (habent)

Mowa

Porzuc. zaś, dla któr. język. rom. utwo. sob. now. fut., znak. wale
w uwagi: ścieran. się i zwięzw. końca. Łaciń. Skutk. tego proce: niepowstrzym.
był także, że impf. amabam i fut. amabo stw. się coraz podobn.
do sieb. Amabam przerob. Włoch na amávo lub amáva, amabas
na amavi, amabat na amáva (do tej. przyczyn. się akc. na przedost.)
a tak zagraż. niebezpiecz. że formy te nie byłyb. różni. się od
amabo, amabis, amabit. w któr. także natur. tracił. coraz więc.
swoj. końcow. dźwięk. Wolno wted. dla tego przyjął. obmyśl. form.
nową, złoż. z infini. i sło. posiłku, w czem wszyst. jęz. romań.
postąp. tak samo. Mówią: j'aimerai, io amerò*, ich werde
lieben, będę kochać. A już w Łaci. przygotow. się podob.
przejście. W symbol. Athanas: któr. dzisiej. wersja Łacin. nie
jest dawniejsz. od 5° lub 6° stul. czyt.: Ad cujus adventu ões
hões resurgere habent = t.j. zmartwychwstaną. [Już się
przeczu. czasy, kied. potomki tych Rzym. mówić będ: risurgeranno —
już na ~~dzie~~ [illegible] świat. uczonego, któr. D. godzi. do godno. wypow.
mowy liter. —]

A w tem nic dziwn. Wszak stawiani impf. i fut. były to ~~formy~~ skład. Pierw. Bopp domyśl. się, że bam i bo pochodz. z sanskr: pierw. bhû (scr. praes: bhavâmi = ich werde, staję się, fiô, skąd pf. fui. Pokazan. się wted. że amabam i liebte (o te niem. jako Dew. pf. już wspomn.) za równie skład. forma i na tejże sam. sposób, jak. ich habe geliebt, ich werde lieben, ich werd. lieb. lub j'ai aimé, j'aimerai. ~~Kochałem (= kochałem)~~ albo ~~będę kochał~~ Różni. się. na tem polega że tamte for. dawniejsz. (amavi, liebte), są skład. syntety. sposo. a te późniejs. (~~j'aimerai~~ ich werde lieben, ich habe geliebt) anali. spos. Tak samo pols. kochałem, eś, -ł - złoż. z imiesło. kochał i ze sło. posiłkow. jesm, jesi, jest, i pierw. pisały się osob.

W podob. spos. wszyst. kiedy końco. koniug. były niegdy wyrazami samoist. - po owego. odsył. do którejk. gram. języ. angiels. Na zakoń. wymień. tyl. kil. końcow: służ. do tworzen. rzeczow. lub przymiotn.

a) heit rzeczownik. jest rzeczow. i znacz. rodz. istn. spos. po got. haidus - o tem być może już dow: zob. Ll. p. 62. Whitney Leb. u. Wachsth. der Spr. 52

Mowa

b) Końcow. mente w języ. rom. jeśli wymow: przysł. Jest we włosk. rzeczow. bardzo używ. la mente = mens; mów. o kimś powiedz. że jest pięk. umysł. (duchem) una bella mente - Ale nim. oczyst. ten rzeczow. przyczep. się do przymiot. aby utwo. odpow. przysłów.. Ktoś mówi bellamente, ktoś powiedz. coś bellissimamente W tym przypad. mamy pierw. rzeczow. zupeł. zatar. się, jak w niem. heit.

benissimamente

W fran. rzeczow. mens przepa. ale zachow. się kości ment, przy któr., jak zresz. i we włos. nikt nie myśl. o pierw. znacze. Ten tłum. się, że naw. do przymiot. mental dod. się, aby utwor. mentalement - a co dziwniejsz. że i włos. utwor. sob. mentalmente = myślnie, w myśli - Risum teneatis amici - a Pol: wrzecio. podob. nieprzeper: instynkt. utwor. sob. jestem = Ale u nas pamięt. się ten wyraz, jed. z najczęś. używ. jest również dziwoncz. tautolog: jak włos. mentalmente, lub fran. mentalement - Bo jestem skład. się ani z trzech syll: jest + e + m - otóż w ost. m ukry. się pierw. jesm = asmi, sum =

Moż. ted. na podst. takich podkł. uważ. że zupeł. pewn. hipo-
gram. porówn. że kań. końcow. w języ. aryjs. były więc. wyr.
samoist. Ale wypływa z teg. ten wnios. niewątpli. że niema
rożn. istot. międ. pierw. materyj. a formal. w mow. ludzk.

✓ Dobr. mówi Whitney p. 234 = „mater. i for. są to wyra.
względ. mają oznacz. pewn. stopn. lub krań. w nieprzer.
łańcu. który ogniwa przechod. jedn. w drug."

Podob. Max Müller = Wissensch. d. Spr. I 329 =

„Należ. postaw. w gram. porów. tę zasad. żeb. nigdy nie
uważ. w mow. że przez czyst. form. dojść nie ~~zdołano~~ postarano
do pierwiast. formal. którejkol. mowy doprowadz. do ich
pierwot. i samoist. pierwowzoru. Jeżeli pozprzyp. twierd.
że końców. gram. zmieniaj. znacz. wyr. ale wyra. tylk.
za pomo. wyraz. zmien. moż. Praw. że w obecn. stan.
umiejęt. nasz. porów. b. się ze dalek. gdyby który twierd. że wszyst.
końców. gramaty. daj. się sprowadz. do wyraz. pierwot. nie-
zależ. Udało się to jedn. nam. w takich. raz. gdy tyl. jedne
pozostaw. litera. Stąd moż. przyj. że reguł. że wszyst. +

„Składni. formal. mowy były pierwot. samoist. wyraz."

Mowa.

Ale wypły. jesz. inn. wnios. z tej praw. niewąt. prawdy: nie masz języ. któryb zupeł. był pozba. pierwiast. formal. Uznaje to i Wundt. – bo są niektóre i rozprosz. po wszyst. dziedzi. mowy. W rzecz. mowy nie ma języ. zupeł. amorf. (nienkontakto.) lub nieorganicz. jak twierdzi. niegd. filolo. Każ. jęz. ostra. wyraź. stosun. wresz. wszy. (form.) przymio. i odmian., a jesli język. rów. nie w środk. odłąw. tych wzgląd. formal. nie można dla teg. stać wyż. lub niż. jed. od drug.

Słusz. ubole. Whitney (226), że niektó. filolo. angiel. jęz. swój uważ. za doskonal. od grecz. przecz. tenże. postęp. nie pierwiast. formal. anali. ten zaś (grecz.) syntety.

Złote są jego słowa (Tamże):

„Mowa jest tylk. narzędz. do zewnętrz. myśli. Gdy naród wzrok. przenikl. i bystr. spojrz. na świat zewn. i na świat ducho; gdy badał skutecz. różnice i podobień. przedmiot; gdy zewn. dobrz. odróżn. Twor. i rzecz. – to mowa jego, choć. pod względ. techniczn. budowa jej była porówn. najniedoskonal. – ~~ary~~ odnosi przenaj. wszyst. korzyści, płyn. z tak. postępow. Jest ona przydat. i wystarcz. narzęd.

ducha świata. Jedn-ego zaś języ. form nowo-greck. lub angiels-kiej postaci gramaty.: nie daj. rękojmi, że nie mógłb. być użytym do ścisłych celów nauk."

Tylko te słow. zawsze potwierd. w fakcie, że psalmy Dawida i pierwszy Kościół dały się przełoż. na wszyst. języ. now. na najrozmaits. sposob. W każ. języ. można modl. się: Ojcze nasz, któryś jest w nieb.

24-6-902. Wykł. dwudzies. dziew. 70 1

Mowa

§ 29. Tak zwane pierwiast. formalne w język. odosobniej. Pomiew. najbar. wyp[?]rzech. i najwięc. literacko zaiste wyrobio. jest język chiń. wystarcz. kil. przykła. z nieg. podać na potwierdz. § poprzedz.: Posiad. jak. 450 wyraz. pierwot. (źródłosł.) lub co najwięc. 1263 jeśli wzgląd. wysoko. tonów podz. wymow.; cielmiej. zaś bez końców. ani żadn. nie przedsta. zmian fonety.

10 = yit - šip
20 = ri - šip
30 = san - šip
40 = ssi - šip

žin mąż
ta - žin wielk - mąż
žin - ta mąż jest wielki } może w
mąża wielkość } konwer. wtrą: ši jako łącznik

žin put hao
mąż nie piękny
žin ši hao
mąż jest piękny

Budowa zdań bardzo prosta i zresz. całość zależy od szyku wyrazów. Ten zaś jest taki: podmio. subj. orzecz. obiekt - a l'ez. zor. inn. wyrazy [~~zdań~~] mowy. szyku a oraz przed tą orzeczen. zdan. na który bliż. określają.

Pomiew. jęz. chiń. nie posiad. deklin. ani osob. końco. ani oznacze. rodz.: zaste. przyt. jak. coś. bliż. wtedy rodzaj.

~~nau~~ = męski nin żeński tsi dziecko
nau - tsi syn nin - tsi córka
žin mężczyzna. ale nin - žin kobieta. Podob. Rzym.: mas canis femina canis, femina porcus anguis femina

Hovelacque
la linguistique
p. 44

Bibl. der Sprachen-kunde = Prakt. Gram. der Chin. Spr: für den Selbst-unterricht von Kainz = Wien Leip Hartleben

Przypadki wedł. Stan. Julien alb. oznacz. się przez szyk wyrazów alb. przez osob. słów. pto nich dodane =

Drugi przyp. alb. ujaw. się przez szyk, w któr. stoi przed rzeczow. od któr. zależy

yuk drogi kam. žin człow.	}	yuk-žin jubiler
tsiang = robota žin człow.	}	tsiang-žin robot.
ma = koń žin = człow.	}	žin-ma koń męża
ma = koń ngo = ja	}	ngo-ma mój koń = Pferd des Ich

ale może być gen. wyraż. często przez słówko tik
žin-tik ma męża koń
alb. zam. tik mówi się ti lub ći
z poprzed. przykł:
žin mai te wielki
ta-žin wielki mąż,

ale žin-ta mai jest wielki [lub žin-si-te (gdz. si-Tacz.) jednakże ta nie tyl. wielki, lecz rzeczow. = wielkość od = wielki žin-te mogłob. oznacz. także wedł. szyku: męża wielkość. Aby uniknąć dwuznaczno: do žin przyd. ći = jako znak genit: žin-ći-ta = tylko: męża wielkość

Podobn. inn. przypad. oznacz. się przez szyk lub przez słówka które były niegd. pełn. wyraz. a teraz za znaki

24.6.902. Wykł. dwadziest. dziew.

Mowa.

Chcąc n.p. wyraz: że wyr. jaki jest niezrozumi: odd. Chiń. bard. częs.
tsi = dziecko, ktory wtedy jest tyl. symbo:

ma – tsi = koń = žin – tik ma – tsi męża koń
niu – tsi = dziewczyna
čok – tsi stół

Drugi taki wyr. jest ví dziecko = który pierwot. ned. wyraż.
znacz. zdoba: ost. jest symbo. niezrozumi:

žin – vi mężi = odgryw. tę samą rolę co tsi zet w dial. pekińs

jeśli ktoś zważ. się kol: takich słów: mói. się rzeźi przy pisz.
wyraż. otrzymać formacje skład: bard. podob: do wyraż. w przy:
nowoczesn:

(
čeko (ten, ta) tej
niu – tsi – tik dziewczynki
hiě – tsi trzewik
put nie
ši (jest)
hao piękny
)

Jeśli z tem porów. twory nowoż. język
widzimy, że
1° jak w niem. heit (keit), we wzór.
miałe zmien. się w koncow: tak w chiń.
tsi vi
2° a jeżeli. prawd. jest że końcow. deklin.
były niegd. samodz. wyraż. w rzecz. czyjś.
to tak. forma w chińs. jak tik
ne oznacz. gen; yu ne oznacz: instrum
(ju) yu kien sa žin mięcz. zab. męża
zapod. wypływ. z tej zem. potrzeb. przedrost.

Mowa.

W. I. 603

§ 30. Wundta nowa teorya kompozytów: Dotychczas. klasyfika. słów składan. zarzu. W. (I. 603) że powodo. się logicz. i gramaty. względ. a zaniedby. psycholo: co może nie zupeł. wreszcie. Dowi. że W. odróż. trzy schemata, według któr. powst. kompozy: a) zmieszanie przez zetknięcie się wyraz.; b) zmieszanie przez blisk. wrażeń; c) zmiesz: przez dalek. wrażeń: Wundt pod. przykł. na a) pourboire, Trinkgeld na b) Apfelbaum, Kirchthurm; na c) Hirschkäfer, Leberfleck, ~~Ritt~~ Rittersporn.

Filolog: jak Delbrück (Grundfr. d. Sprachfor. 122) powątp. czy nowy ten podz. da się zużytko. dla lingwisty. Może się zdaje że jest w wyższ. sposób niepraktyk. a potwier. tyl. zdan. Brugmann'a (Grundriss I p. 4?) że różni. międ. kompozyt. z jedn. stro: a grup: słów logicz. powiąz: (syntakt. Verbindy), oraz międ. słow. złożon. a prostym: są niejasne: i wzajem. się. Sam Wundt po 33: rozbaw. je warto: uważa: że mog. iść w parz. z różnorod. forma gramaty: która może być alb. analityczn. alb. syntety:

Po raz mogą kompozy: powst: ~~przy zupeł~~ nie dotykaj. zewn. formy słów zrastaj. się w całe: Διόσκουροι, Διίφιλος – respublica, gramobré bienheureux + Gottesgericht – rzeczpospolita – pospolite ruszenie

2/ Obaz. mog. wyraz. zrastaj. się ~~posiad.~~ ~~niezmienio~~ nie mieć żad. oznaki, żeda. Kwiów. z któr. 6. mo... wnos. że do sieb. nal...

{ Porów. Gottesfriede } Hausfriede - Badehaus -
Gotteshaus } - Bethsaal, Ständehaus
Küchenmeister - Küchevorrath

3/ a samodziel. wyraz. mog. być zestawi. przy najrozmait. logicz. zależno: :

vogelfrei steinreich ehrgeizig lebreich
gdz. przymio. określo. przez rzecz. :

4/ albo rzecz

Festland Freigeist Grossvater, Rothkelchen
gdz. rzeczow. okreś. przez przymio. :

5/ albo schwarzgelb schwarzweiss dunkelroth lauwarm
gdz. dwa przymiot. okreś. się nawzaj. bittersüss - bitterf...

6/ alb. Hausmann Schneeberg Fingerhut Windmühle
gdz. dwa rzeczow. okreś. się jed. dru... Wegweiser
Pferdemarkt
Butterbrodt
Apfelmuss

Twier. Wundt. że wszyst. te rodz. przykł. nie wyjaśniają stro. psycholo. proble..

26. 6. 902. Wykł. trzydzies.   73   6

Mowa

Wobec takich twierdzeń: w sposób. skład. a tak. stanowczo: zewn. form, nie widz. wszelk. pojęć z treść propono. przez W: rodzaj: anonym: które niby prowadzą. tworzen. kompozyt: i daleko więcej. pouczaj. z Brugmannem (Grundriss I. 5), który w form. wol. odmienio. pozostaw: co dawn: wyprzed. - Delbrück = (Syntax 140) że kompozy. tak prawdz. jak nieprawdz. zewn. wyraz. nie-rozerwal. jedno. dwóch pojęć Te jedno. nie dostało by do skut. gdyby nie miał. wyraz. nic inn. prócz związk. pobocz. i dosło. tych zewn. pojęć, wyraz. przez końców. deklinac: -

Delbrück (Grundr. 123,) zwra. uwag. że co inn. Grossfürst = nie grosser Fürst, Halbstiefel = halber Stiefel

Kleinstaat = kleiner Staat =

Że wyraź. zewn. Rotwein nie. pouczaj. roter Wein

Neujahr — — neues Jahr

Altstadt Neustadt = alte neue Stadt

Kleingeld = kleines Geld

Przypomina Junggeselle =

Uwagi 1º Zapew. moż. przyj. że wyrazy skład. się, aby nowe pojęc: wyraz. now. wyra: Bez tej potrzeb: Kompoz. nie ma racyi bytu.

2º Obojęt. jest, czy nów. poję: wyraż. się przez frazes. który: składn. zacho-
wuj. gramaty. samodziel: = respublica, jus jurandum, Κονδιάν-
τίνου πόλις, Ἄρειος πάγος, Gottes Segen, ślubowci wierności,
składci przysięgę, położyć na listy, sprzedać w niewolę, dobijać
rannych i t.d. — wypowiedz. mieszkan. – najść roboty.

(co takż. W. przyz. (I: 612))

diem dicere dies pecuniae a)

b) czy wyrazy zrastaj. się w jeden wyraz, który. trakto. jest jako jedność w deklin. i Konjuga: lub przez now. przyrost. dej. porząd. wyraz. pochod.

3º Obojęt. jest, czy nowy wyraz w ten spos. utwor: powst. z dwóch rzeczowni. lub z przymiot. i rzeczow: lub z rzeczowni. i ~~przym~~ rzeczow: lub z przysłowk. i rzeczowni: lub z dwóch przysłówków lub inn. partykuł. O sposob. składan. decyd: niev. powod. ścisłe. lub praktyczno. lub estetyc. lub jeszcze. i t.d.

4º Kwest. skład. wyraz. nie powin. być trakto: z punkt. widz: sam. rzeczowni: bez zarazem. uwzględ. wszyst. kompo: przedewszy. rzeczowni. a tylko jest uzasad. w kwi. języ. gdy przeciw. liczb. skład. rzeczowni. jest w niektó. języ. bar. mało.

27.6.902. Wykł. – Język. pier.

Mowa

5°/ Gdy za punkt wyj. obier. mow. ojczyst.: liczb. wyraz. złoż. jest bardzo mała, liczb. złoż. wyraz. obcych.

Zob. Asmusa Sorrensen'a: Grammatisch-alphabet. Verzeichniss der poln. Verba mit Bedeutungsangabe, Beispielen u. Nominalableitungen. Leipz. 900. Jest to dom wszystko; jego

Polni. Grammatik in systemat. Darstellg. Leipz. 900.

Podan. tam 1184 wyrazy: pod każd. jego pochodz.: i złożo.: z krót. spis. niezwyk. pochodz. a złożon. wyraźniej. wszystkich jego głów. i dobr. dobrze przykł.

liczb. po 5 comp. – 5920

6° Wobec analiz. polsk. wyrazów. złoż. wyst. znamiona trzy

W. bo tłum. otrzymuje się wszyst. odpowiad. jego pierwsze typowi (1 tylko. się dzieli wyraz:) zamiast jednego 2 (bezpośred. wszystko.) lub 3 (złoż. dobre przez przyp. mieszan. wob.). A jed. są to najforem. złożo. wyrazy.

we względ. W dostateczn. samodzielnie duchem w złoż.

7° Gdy porówn. kompozyc. niem. z fran.: polsk.: im odpowiadaj. zwykł. się tak przedstaw:

a) niem. wyr. złoż. oddaj. się przez jed. wyr. (z ~~zalożen~~ Kośców.

Seidenwurm = jedwabnik, Schiffahrt = żegluga

Bergwerk = kopalnia, Bergbau górnictwo –

Jest oczywist. że ta meto. jest lepsz. wielkie od złożen. wyraż. bo jedno-pojęc: lepiej wyraż. w jedn. słow. niż w dwóch, a pot. i to jest niewątpli. że górnictwo lub jedwabnik za takie słow. złożo. dowi'zow. się postrada: każd. słowo. było przecież pierwo. samoist. wyraż. Tyl. nie ona tą, wyjm. że wyblakła new. w brzmien. do przerozzyst. nic nie znacz: symbol: gdy w słow. złożo. z dwóch zupeł. zachow. pierwiast. często się jest w którego: które. należ. się przedosiet. w treść. pojęć:

6) moż. wyraz niem. złożo. odd. przez dwa wyraz: samoist. kład. jed. w genit.

Wasserkraft – siła wody Kirchenlehre nauka kościo.

(Rada Państwa (Reichsrath) Milchverkauf – sprzedaż mleka

Tolsk. sposob. mówie: nie zmien. się w ~~tym~~ żadnym katego: ~~przypad~~. od niem. bo Kirchen-lehre mogą: na pierw. miej: znaczyć nauka kościo. na drug: =

Marienkirche lub Frauenkirche

za złoż. z gen. i kirche, jak kościół Pann. Mar. itd. której po słow. niem. chyba w tem, że oba wyr: podciąga. pod jeden akcent, gdy w pols. wymaw. się osobn: ale to w znan. nie zmien. jedno-pojęc: =

27.6.902. Wykł.-Tvządziez.-pierw. 75 8

Mowa

c) dale-zęzi. oddaj. się w polsk: niem. lub inn. słow. skład. przez dwa rzeczown. lub rzeczow. i tryb bezokolicz: Twor. je międ.-zob. przez przyim.

Hasenjagd polow. na zaj.
Taschentuch chust. do nosa
Halstuch chust. na szyj.
Hausschlüss. klucz od domu
Uhrschlüss. kluczyk do zegar.

Trud. twierdz. żeb. ten spos. wyraż. się był gorszy od niem. a jest nieraz jaśniejsz. ponieważ przyimek: (przypadk. rzeczow.) lepiej wyraż. stosun. słowa. wyraz. zlew. się w jedn. całość.

Zob. Sonnensee I-67.

d) Następ. oddaj. się jed. z dwóch składn.: komposyt.: przez przymiot.: który od rzeczow. przeważ. mnożn. twor. je z wielk. Tatarzy. ze pomo. końców. (ści.) oznaczają zacząć..

Gänsefleisch - mięso gęsie | gęsina
Strohhut kapelusz słom.
Seifenblase - bańka mydl.
Wasserdampf para wodna
Roggenbrot chleb żytni
Kinderalter wiek dziecinny
Meeresbucht zatokę morską

A tu przychodz. jeszcze w pomoc przymiot. podzej.: złożo. bo z końców. i z prefixu =
dworzanie szyion. Jahreszeit.
nadziemny świat - Augenzeuge
podróż napowietrz. Luftreise
wyprawa podbiegun. Polarexped.

! Nowe ist. - Kloster
pobernedyj. itd.
chemaliges Bene-
diktinerkloster

pismo odręcz. - Handsch.
odświętne stroje
Feiertagskleid
modlit. poranna
Morgengeb.
podróż poślub.
Hochzeitsreise.

8° Gdy ter. ~~po podstk~~ uwzględ. polsk. kompozy: pyt: która z ostat. ~~fo~~ których
jest najwięc odpowied. językow. polsk. to z pomin. pierwsz. która
właściw. nie jest kompozy. lecz samodz. porządz. wyra: (nie mów. o jęz.
kończ.:) druga jest ~~mniej~~ rzadziej używ. a trzecia środk. więc: ale nie-
wątpliw. owsze: jest dla polsk. ~~ucha~~ uczucia najsympatycz: a dla logicz.
myśla. ścisł.: najbogatsz. w subtel. odróżnień. Pod względ. zaś kom-
pozy: przymiot. i rzeczow: większ. za zjedno. niż dwa rzeczow: z przy-
~~ł~~ przyimk. lub drug. przypadk. Bo rzecz. ~~nie~~ ~~zdaw.~~ zachow. jakoś samodziel.
~~z~~ oznacz. zawsz. jakiś samobyt, gdy przymiot. już dla formy swoj.
nie może wyraż. nic inn. jak coś co istniej. przy drug. lub w drug.
nie oznacz. samobyt lecz współbyt.

9° Co do składan. rzeczowni: należ. wychodz. ze zasad: że język pol.
ich nie lubi, a jeśli chodzi rzeczy nie ogólnej. należ. to przypis: alb.
niedbał. tłumacz: niem. Dieser. na język pols. niestych. chcąco.
roz. się od niem.; alb. przez ocho: ~~imponow~~: pewnej okazało
pierwszeńst. n.p. światopogląd, samo~~poznan~~świadomość: samorzą. i t. d.
może je powszech. użs: zastąp: rzeczowni. i przymiot. – alb. samoistn.
wyraż. jeśli chodz. o nazw. jakiejś rzeczy – Lepiej zaś zapożycz.
się u ~~zagranicy~~ obcych nie tworz. brzydk. dziwoląg. – A

Składania dwóch rzeczowni:
A Nie trzeba ch...
zapomni. że mamy
w języ. naszy. niesłych.
bogact. kompozyt
alb. z przymiot. i rzeczow.
albo z przypo. i rzeczowni.
ale te rzeczowni
powinn. pochodz.
od rzecz. czasowni.

27/6 902

ponosza o stosunku obopólnym składników, n.p. samolub = lubiący siebie; ale samojad = ~~ko~~ jedzący osobno; albo też = jedzący innych swego rodzaju (czyli samożerca); samobójca = zabijający siebie, ale samowładzca = władający bez innych pomocy lub bez udziału drugich. Podobnież samowolny, samodzielny, samokupiec, samoruch, samodział (grube sukno domowe), samopał, samostrzał, samogłoska i t. d. biorą „samo" w znaczeniu „bez obcej pomocy" „bez przyczynienia się drugich"; przeciwnie: samochlubca, samochwał, samokat, samopoznanie, samorządność, samostaniec, samouk, samozwaniec i t. d. Stąd samo = siebie w znaczeniu biernika. Cokolwiek odmienne znaczenie ma znowu „samo" w kompozycyach: samowtór, samotrzeć, samoczwart i t. d.

Samołówka

Węzłem zewnętrznym takich wyrazów złożonych jest wspólność akcentu i wyłączność flexyi ~~dr~~ drugiej połowy; inaczej nie można by odróżniać kompozytu od ~~drob~~ samodzielnych słów, z których powstał. Stąd samopoznánie – ale – sámo poznánie i t. d.

W słowniku Rykaczewsk. nie ma: samowiedzy, ani samoświadomości u Mongrav: samowiedzeność nie ma ??

Który to kompozyt dobry = także dobre: samobytność, samobytny (Rykacz.)

Samoistny – samoistność

Samowarek samozwonik = | Innowierca innowierstwo

30-6-902. Wykł. trzydzies. dru. 77 Mowa a

~~IV O częściach mowy~~

~~czyli Morfologii języka~~

§ 31. O wyrazach cudzoziemsk.

Zanim rozpoczn[ie]- nową częś[ć] ~~wykład~~- należ. części ~~wstępnej~~ obecnej, która
bynajmn. nie jest wyczerp.;
~~ukończ~~: poświęci. jed. jeszcze paragraf; wiele inn: choć waż. ~~uwagę~~ ~~pozost~~: ~~za które~~ ważn. ~~tworz~~: musieliś. pomi[nąć].
Jednakże jako ~~...~~
przyzwyczajen. rob. przez każd. mow: wyr. cudzoziems: któr. (zost. w różn. związk. z któr. tworze. się i składa wyraz:)
mniej lub więc: fonetyczn. przeinaczo. zyskuj. prawo obywat.: (albo owe wyr: cudzoziem:
alb. dają. powód do tworzen. nowych mniej lub więc: udan. alb. przyjęci. pot.)
stawn. się źródł. now. wyr: pochodn. lub kompozyt: i wrastaj.
się aż niepozn. ze składni: mowy ojczys: zamien. się w rzecz.
nabyt. i prawdz. bogact. język: do któr. weszły. Jedynym przykł.
angiel. jęz: przyjmie. do któr. od zdoby. Angl. przez Norm: (r. 1066) tyle
weszło wyraz: obcych. Teraz. i greck. ze składa. dziś. 5/7 ~~m~~ materyału
słownika- a również. tej mowy postęp. ciąg. naprzód, co przyjmuje
wyrazy. ze wsz. stron: świat. angiel. dzis. stąd anglosax.

Ale na mniejsz. skalę nie to miejsce we wszyst. język: Perski
od inwaz. Arab: tyle przej: nie tyl. wyraz. lecz i końców. w
koniug. że dziś. stał się praw. język. semick.; podobn. japoń.
od wiek. wieków: na chińsk: wyraz. i cał. zdań.

Podobn. stało się z mandż. i węgier.

Ale nawet taki język rodzi. i na pierw. szczycie: z jedn. mater:
ulany, jak polski, mając wspaniały niezmierny zasób swoich i przyjm.
z tych twórcz. ciąg. now. kombin. mowy. zdolność oddaw. najdelikatn.
wymagań: uległ. przyjm. wprowadz. się w zwroty: dykcję -
jakie przyswoił sob. massy wyr. cudzoziem: najpier. z łaciny i greki;
pot. od Niem. Włoch. i Francuz; od sąsied. plemion słow: a nawet
od Turk. i Tatar

Terminol. kościel. jest prawie cała łacin. lub grecka: od biskupa
do pleb. i wikar.: i organi.; od cment. do kościo. i wszyst. co
w nim się mieści; od mszy i sakram.: do jałmuż. i szpit.:

Nazwy miejsk. życ. i miejskich zajęć po większ. części przeszł.
od Niem. Burmistrz i rada, kuchn.: cechy: i kupiec: nawet
mnóst. tytu: niem: mnóst. rzemiosł i produkt: przez nie wyrab.
nazwy niem. świadczą o swym pochodz.

Włochy dostarcz. nam bogat. zasób. wyraz. ogrodn.
i gospodarcz. razem z importem od nich przedmio.

Kapusta, sałata, kalafior. szpara: fasole, szpin. kar-
czochy i t. d. a obok nich tak potrz. wyr: jak: stancja, kom-
nata, galerja sufit, mater. kołdra i t. d.

fotel, kanapa, kredens, komnata

30-6-902. Wykł. Poręczeń. Dru.

Mowa 2

Gdyb. chcieć wylicz. nazwy techni. Któr. chodz. w stul. dziewięt. weszły do nas w każd. gałęz. przemys. hand. nauki, etc.: zdanie zgrzeszyć. nie kończyłb. nigdy: Nasz. słow. nie wykształt. użyj. ich codzien. chodz. do telegr. na poczt. do banku, do teatr., na koncert do apte. lub dokto; przylep. markę do listu lub plast. do rany, daj. się fotograf. lub mów. telefon; patrz. na barom.etr lub termom.; otwieraj. parasol. siadaj. do fiakra lub dorożki; zdejm. kalosze, wkład. okula; ciągnij. po [illegible] lub szabl; pistol. lub rewol; wychodz. z furyą na polow: i t.d. A w restaur.-hotel. każ. sob. do kawy przynieść gazet: aby przeczyt. felict. teatr: przegl. burs. giełd. i ostatn. depesz. sygnalizow. z Londyn. i t.d.

Wszyst. te wyr.: tak się zrost. z potrzeb. codzien.: i [illegible] 1829: że trudno. od nich odwykn.: lat zaled. temu: A co u nas to i w in. jęz. dziej. się w tak. wielk. rozmiar. nam. i narod. któr. tam opieraj. się, że ten instyn. niepoprawn.: głoś. świadcz. o fakt.: dźwięcz. stos. jak dziej. ludz. że każ. wiód nie tyl. zwiast.: zasob. rodzin. wydobyw. [illegible] wyra: lecz także je gotow: gdziekol. je zaczerp. raz. z każd. towar. z każd. instyn.

aby zastąp. dawniej. już nie przydat.: ponieważ zaczn. i przedmiot.
lub rzeczy: któr. stał. się obcymi.

Ale i to zapożyczan. się i obczyzn., któr. odby. się bez nieustan.
i ustaw.: podleg. pewn. praw.: Najpierw (wyjątki) każd. wyr.: stara. się
do wymo. własn.: pot. można. dostrzedz, że najczęst. przyjm.
się średn. wiek. pot. wczesn. nowy i tych przyjmowan. bezp.
nadto wzorowan. praw. wyjąt. przykład. prefixy i suffixy
lub tym podob. końcow.: Materyał obcy był. wówczas w form.
rodzim. i potem to zmien. się w organizm. własn. który zapewne
nie różni się od materyi krajow.: zwłaszcza gdy z now. wyr.
ze znamion. obcych. końców. powstaj. now. twor. wyraz.: Ale
twory takich wyr.: odbyw. się wszyst. dopó. trwa żywot.
narod.: tworz. się nie tylk. z materyał. kraj. lecz i obce: forma
jedn. dopó. wśród zacho. pewn. swoj. tradyc. i zgodno.
jest zaw. obcym. Język angiels. ponieważ olbrzym. przyjm.
któr. jego słowni. nadaj. wygląd romań. jedn. w dekli. i
koniug. i wytw. wyraz. i formal. elem. pozost. dot. germ.

1-7 902. Wykł. dwudzie. trze.

Mowa

§32. Przemiany których podle: mowa wyrazów

IV. Przemiany semazyologiczne

Stwier. wbole. Whitney, Leb. u. Wachsth. d. Spr. 77 – że wiekt nie sposób. zmia: znaczeń wyraz. które w szyst. jak to zwob: z wielk. powodz. dla zmian fonety. A jedn. kierun. ducha ludzk. objawiaj. się na tem pole tak się różn. i od tak rozmait. zależ. okolicz. że opisać b. się zabr. do tej bogac. w owe przez. i dowib. dla tego. że jest niewyczerp. Może się a zewn. oczekiwać. od języka, bo tych. któr. Owsdepicio. Jeśli fonety. potrzeb. jest do zrozum. rozwoj. formy zewn: języ: (bez niej ani podstaw. ich ani znaczen: organiz. mow: wykaz. nie może. to Semazyologia (Σημασία = naznaczenie), równ. bogac. w zjawis. jest dale. ważniejsz. bo stano. jakob. drugą owej fonety: i każd. etymolo: Tak zaś dusza, dowi pomn. tak po zmian. fonety. i etymolo: któr. zwykl. przyjmow. formę jakąś dział. twórcz. należ. przypełn. się zmian. semazyologi. któr. wiersz odbyw. się, dowi forma słowe pozost. tej samej.

Badaj. zmiany, któr. dotyk. formy zewn. wyraz. nazywaliś. się, od się drug. z ich znaczeń; teraz przypomnij. że forma pozost. ta sama, ale zmien. się treść

Papier w nowożyt. język: zaw. jedn. przypomin. greck. i egip-
ski: (papyrus), choć robio. z in. mater: Nawet powst: Nazwy
niewątpl.: hierarchii chrześc. ἐπίσκοπος, πρεσβύτερος, διάκονος ~~pozost. te same, choć wyrazy greck.~~
wzięty aż do czasów nie chrześcijańsk. daleko wcześ. znacz: gdy nast.
potrzeb: nazyw: now. urzędnik: zachow. dawn. ~~wyrazy~~ wyrazy, nadano
im znacz: szczegół: Określ. określało: dla Greków nie chrześc.
ἐπίσκοπος i w dal oznacz. dozorcę, πρεσβύτερος starszego
διάκονος sługę. Dla chrześc. ~~znacz.~~ nabrały innego. znacz. choć pow. wyr. pozost.
i stary: bo gdyb. każd. zmie.. w poj. wprowad. taki. zmie: w jego
nazw. niezb. każd. słowo tyl. jedn. znacz. a zmien. zamarzn. nast.
nie było; zamiast nich zjaw. b. się coraz now. wyr.

Ponieważ wyr. jednak oznacz. poj. ogół. dający się stos. do mnóst.
jednost. ale w każd. jednost. spotyk. się z pewn. odmien: treści, należ.
b. dla każd. jednost. (i każd. wypad. szczegół.) utworz. nazw. osob: chy pozor. zapad. zgoda
międ. pojęc. a nazwą. Wtedy jnow. stałob. się nie możeb. bo musiałab.
istnieć. się tyle nazw. ile jednost. lub indywidual. cyfr:
przymio. stanów i. d. d. ma być wyraz. Z drug. strony wrodz.
duch. ludzk. chęć ekonomizu. [illegible], opiera się także i prze-
ciw. ponieważ gdyb. nie było rozbb. do wytłum: a także konserwaty. 7

Takie w tej dydaktyce nauk. w tym spr. że przyjmuje wraz wyraz nowe do znacz.

(=) Nawet duch ludzki
nie przest. twor. pojęć
ogól: na podst: pewnych
cechy wybier. dostrzeż.
w jednostk. a która
z nich jest do
przewodn. nazwa zwrac.
czysto indywid: do
zwraca: grup nazwy.
A to znowu sprzyj. zachow.
wyraz: przy zmien. poj.
tyczk. i [illegible] ~~[illegible]~~
stawej. się zachow.
pewn. brzmie. bed. w
użyciu wszystk. (=)

Mowa 2

1.7.902. Wykł. trzydzie-tsze.

Nazwa planet jest jedyną z licz. przykł. jak ludz. poszuk. rob. gdy zecho. potrzeb. now. nazwy. Poniew. się umian. zwaną ujać w jasn. prawa ich ruchów w geocentry. syste. świe. nazw. je πλανήτης wyraz. ogóln. oznaczyw. tę grupę ciał nieb. Przybyła więc do liczn. rodz. jestest. któr. można nazyw. błąkaj. się, nowa grupa złożo. z pięciu gwiazd: Merk. Wenery, Marsa, Jowisza, Saturna. Oprócz tego każd. z pięciu plan. wyposaż. w imię jakiegoś boż. greck.

Później, zwiera. u narod. nie mówi. po grec. planety oznacz. osobny rodz. gwiazd, obracaj. się naokoło ziemi a liczb. ich urosła do sied. ponie. słońce i księż. zaliczono się także w ten towarzys. Przez długi wieki ani przyt. ani nazw. nie uległ. żad. zmia. Gdy później syst. astrono. uległ radykal. przeobraż.: nazwa jedn. pozost. choć zamiast naokoło ziemi obrac. się naokoło słońc. Dzisiaj mamy jakie 400 plan.: ale słońce ani księż. do nich nie należ. a wszyst. mają: współ. cechę ruchu heliocentry g. Ziemia zaś także zost. plan. Żeb. zaś błąk. się, wielk Gwiazdy, choć nazwy się.

Księż. zaś i słońce zmien. się w osob. rodz. ciał kosmi. a nazwy ich z jednostko. zmienny się w rodzaj. Księży. czyli satellitów t. j. towarzy. mamy dzisiaj wiele a nasz księż. jest jedn. z wielu.

Któr. zaś stało się jedną z gwiazd stał. — A choć się dalsz. rozwój astronom.: przekon. się, że ani nad. któr. ani inna gwiaz. stał. nie za niebo: i że lepiej wszyst. zaczyn. któr. mówi. mimo to o gwiazd. stał. — w przeciw. do planet. Mamy więc przykład, że nazw. plan. pozost. choć znacz. ich zmieni. z wyraz. któr. i wiele takich pozost. choć są dziś ogółu nazw. wszy. pomieni. pod wzgl. mierniczo. itd. Koronny: inne wyprz. astron. i ruch. nie przyczyn. wzgl. pierw. twory onych nazwisk.

A sama *nazwa Jowisza* czyż nie uleg. podob. przemian.? z Zwar. głów. bóg rzym.: Jul. za nas. Cycer.: pozie: szczęśliw. planeta: który dziś jedn. po nim tak się nazy. Gdy zaś ... pogańsk. astrolo. każd. z dni tygo. nadali nazw. jedn. z plan. Zost. wted. Jowisz patron. dnia czwar. (pierw. poniedz. był który = dies Solis) — dies Jovis przemien. się we fran. jeudi, włos. giovedi. Poniew. planeta każd. wpływa na temper. ludzi, który rodzi się pod jej ruch. — a Jow. dow. usposob. wesoł. pogod. — więc nazyw. jovialis, joyeux, giocvale — po niem. jovial — po pol. jowialny. usposob. zabawn. i wesołe, choć dziś. mało kto wie. w kontekście: wpływ: na chodź. lud.

\# Iam natiuitati horribilis Tertius quae Martia dicitur. — Cf. Macrob. comment. c. 19 —

Życzli. wpływ Jowis. zgub. Marsa na wyprz. rzymu pod Cyc.: podob. w Somnia Scipionis: c. 8: hominum generi prosperus et salutaris ille fulgor, qui dicitur Jovis = \#

1/7 902. Wykł. Przydzie. Tre.

81

Mowa

3

W klasycz. łacin. *captivus* ozna. był. rzecz lub osob. zdoby. na wojnie. W dzisiejsz. włos. język. cattivo nie zachow. się z pierwo. znacz. a wyraż. owe nieszczęś. odzież. myśli i uczuć, któr. Pol. oddaj. przez „zły” lub „niedobry”. Przejści. odby. się w sposo. bar. natu. W późniejsz. łacin. rozum. przez captivus nas. lud. nędz. = ułom. i pod. rozumiano tu także fizycz. lub moral. do wszystk. możeb. brak. fizycz. i ducho. Objęto. wyr. cattivo rozszerz. się co niemia. i wzboga. się mnóst. znaczeń i wzgl. któr. nie było w pierwo. captivus.

W francus. *captivus* przybrał ~~rozwinął się~~ w dwie formy, różn. się znacz.: a mają obwód dale: węższ. ~~odzwier~~ cattivo. Captif jest rzeczow. a używa. się był. o jeńcach lud. starożyt. lub mahomet.; może być i przymiot. ale o znacz. przenośn. wyraźniej zależ. moral. lub ducho. Przez *chétif* zaś rozu. się licho. zdrow. lub częst. lub wogół. brak wartości: tak iż rozw. pojęć. zatrzym. się w połow. drogi. Nie ozna. już jeńca, lecz pewn. cechę, która ozn. i w jeń. przeby. tak fizy. jak ducho. Ale nie ~~zdo~~ wyrob. sob. wyr. franc. tak bogat. semazyolo: jak. posia. włos. cattivo, i musi być wtedy zastąp.: przez méchant lub mauvais. Gdy tak nie pozostało nic praw. z pierwo. znacz. wyr. captivus a nie ustal. potrzeb. oznacz.

jeńca i więźnia wszelk. rodz. bądź rom. stworz. sob. z Tem. - prehensare (iter. z prehendere - prendere, prensare) naprzód

prehensio - prensio - wzięc. do niew. - pot. więzien.

stąd prigione, prison - po hisz. prision -

a z prehensionarius = prigioniere prisonnier - po hisz.

prisionero = jeniec i więzień.

Niem. elend jako adj. - mhd. ellende = nieszczęśl. - obczyźnie

ahd. eli-lenti = wygnan. na obczyźni. - zegnani

rzeczo. elend = mhd. ellende - ahd. elilenti. = wygnanie, obczyźni. zagranicz. - (mhd. tahi = bieda, nędza = ahd. tahi. niewola)

pierwo. znacz. w obc. kraju przebyw. lub z obce. kraj. pochodz.

[Niektó. z ten Tacy. Alsaczer = mhd. Alisatie = ahd. Elisazzo. na obcym bregu siedz. = ?]

(mhd. inlende = heimath = Ausland dopier. w 2^ej^ połd. 18° stul. u Lutra już Ausländer - ausländisch =

ahd. uzlenti (niem.) breg, ~~zatok~~ port.

elilenti - Fremde =

To porz. niegd. czas. = obcy, wygnan. obejmu. dziś. wszyst. nędz. i nieszczęśli. Przy czem zapomn. o wygnan. obcych bądź o wychodź. ...

? Wicht (mhd. wiht) Geschöpf Wesen Ding, Person

got. waihts (f) Ding Sache, ni-waiht = nichts, które moż. znaczy. powst.

ang. wight = wicht, kerl = ale takż. Wesen + Geist (zwłasz. drobne duchy) klein. Kind - sob. sto. Flügel a.

Jak fran. chétif, wło. cattivo przybr. znacze. wyczerpa. tak niem. elender Wicht wyraż. ukoren. nędznc. Dawnie chorob. nie był nędzn. ani nieszczęśli. w zupeł. znacze. - ?

3.7.902. Wykł. Przędz. ozwar.

Mowa

Z poszcz. wymienio. wnosić wol. że każ. rzecz nowa, nieznę. w ten
sposób oznacza-bywa, że ją porówn. się do jakimś przymio. niejak przedsta-
cho. byleb. uderz. wyobraź. N. p. w liśku. uchwyco. cechę dozorną; w kogu-
starsze: ostow. Te jedn. cechy dają. bar. niedokł. prze. jed. poj. o isto:
gądko: któr. pierwo. biskup lub kogo. w pierwsz. let. dzieciń. Gdy
zaś wybra: pewn. cechę, rzecz nią obdarz. znalaz. się powiesz. z wiele
innemi w grupie większej, pociąg. tem wspól. przym.

Z tego wodz. się wielkie niedogo: bo nazwa w ten spos. rzeczy nieda.
bard. niedokł. wyraż. jej isto. Do któr. należ. przedew. wiel. inn. przymio.
Narzw. towar cyprysik: pomieo. z Cypru importow: Kupfer = cupru-
aes cyprium - Cyprus od κυπάρισσος, a to zn. od gopher po fen.
= cypryś - ponieważ w to drzewo obfito. wyspa = stąd aes cyprium = miedź =
która z swej cyspy wydobyw. / nazyw. kogo, który nie jest jeńcem,
mimo to jeńcem, ponieważ wygląd. źle, lub jest bogaty =
dając opuszcz. kryj. się pod taką nazw. bard. niedok. znaczen.

Ale także wielkie korzyść wyni. z tej meto. bo mo. rzecz nazw.
pomieś. od razu wśród znan. już gatun. i rodz. To ułatwo. 1° rozpo-
rzeczy, bo przyrówn. ją do rzecz. już znan.; 2° uwaln. nas od potrzeb.
tworze. zupeł. now. wyraz: któr. powódz mnóstwo by mowę na przep-
stro. [illegible]

Od tych znacz. odstępu. tyl. wtedy gdy raz. z rzecz. przyjmuj-

tetri. jej nazw. cudzoziem. Wted. boga-się nowa przez zapoż. wyrazów. Ale częściej posługuj. się rodzimy. materyał. języka. biorą alb. wyraz stary w znacz. now. alb. twor. wprowadz. wyr. nowy, jedn. z inn. wyr. już znan.

W obu zar. odby. się ten sam proces. bo czy mówi. stat. parowy czy parow. ~~albo~~ tył. „statek" gdy inn. nie ma prócz paro. znane ogól. pojęc. a z niem ogól. nazwę odnos. do now. rzeczy. Powiedz. z Logi. wszak. że treść pojęc. czyli suma jego poszczeg. istot. zost. w odwrot. kierun. do jeg. objęto. czy. do sumy przedmio. które pod niem się mieszczą; wynik. że treść pojęc. będz. tem ubog. im szersz. jego granic. czy. im ogóln. jego forma, a treść tem bogatsz, im szczuplejsz. jego objęt. Treść słow. im mniej jaki. pojęc. ma ~~tech~~ znamien charaktery. tem więc. obejmuj. przedmio; im zaś więc. ma znamion, tem mniej przedmio.

W obec tego prawa, byłob. oczywiśc. te nazwa najwłaściw. którab wyraż. jak najwięk. ilość znamion, znajduj. się w jakiej rzeczy, bo nazwa nie uwzględ. przecież liczb. przedmio. bez znam. w każd. potrzebnej. Tem jedn. sprzeci. się ~~i~~ natura słowa, która jedn. brzmien. wyraż. tył. jed. pojęcie. jedn. oznacz. it. d. Musi więc nazw. poprzest. na wymien. jedn. cechy, jedn. oznacz. a ta ‡

‡ Przeciwł. nie jest najistot. a gdyb. nawet była, znajdzi. się takż. w wielu inn. rzecz. i miała już swoj. nazw. Musi więc alb. tę nazwę przyjąć alb. bliż. określ. przez jakiś dodat.

Mowa

Takie postępow. znacz. zmienia. słowo ogól. w specyal. nie. wow. pośrednio: z czem idzie w parze uogólnian. pośrednio. specyal. ponieważ. dost. się pod ogól. jak. poję. i należ. odt. do pewn. grupy jestes: określ. ow. poję. Gdy pot. nazw. stwierdz. raz więcej; zostaną. gdy ~~chodzi o~~ pośredn. jest ważn. bez których nie może. obchodz. się w życi. nazwa ogóln. staje. się dosyć szczegóło. i zapomi. się, że one równocześ. oznacz. wiele jeszcze rzeczy. bytów lub czynno: Jen dziś. istnie. hierar. chrześcij. w Grecyi nazwę. tem mniej myśle. Grecy o niektórych. gatunk. dozorc: i zarządzających: nazywa: między. ἐπίσκοποι - ten: ἐπίσκοπος oznacz. specyal. godność i władz. jasno określo. Nazwa jęz. stała się techni. a stąd. już myśla. się jedy. o biskup. miejscu: lub podobn. dignitar.

Podobn. dla nas słowo bez. ogól. pociąg zmien. się w nazwę specyal. Oznacz. pewną do. niego. związało. przez lokomo. Jeźdz. Kolejo nabra. także. znacz. bard. szczegóło.

W ten sam sposo. powst. imio. własn. Niemiec. Müller'y, Schulzowie, Schmidtowie nie maj. oczywiś. nic wspóln. z ogóln. rzęzi: oznaczo. przez owe nazwy. Oznacz. dziś jedynie jednost. nic więcej. Ale też. Müller, Schulze, Schmidt moż. zost. oraz. miejsco: jednost. który. ponim być nazywa się urzędow: w ten spos. a nie inacz. a wted. jednostko. nazwa zamien. się w nową nazwę ogól. bo odtąd oznacza grupę jednost. Tak i Cezar

nadał imię swoj. wszyst. późniejsz. rzecz: Ze życia jego wzmian. rzecz jego imię był. jeg-zam.; dziś: cały ród. pewn.: nowo- ten był. Słoń. i Kruk. były to więcej. zwierz. o nazw. indywid.; dziś. oznacz. grup. zwł. kosmicz. niezal. w sob. niezlicz. bytu jednost.

We wszyst. tak. przemian. objaw. się owa słowotwór. orzeczna o któr. mowa była wyż. początk. z potrzeb. już to uogólnia. już to wy-szczególn. wszystk. przedmio. ogólno-względ.: Jak. był pierw. znacz. każd. wyra. (czy źródłosło.) w czas. przedhistor.: trud. oznacz. ale to pewn. że wyraz. któr. znaczy, czy rzeczowni. czy czasowni. mają zaw. znacz. ogól.; któr. wedł. now. potrzeb. moż. się zwęż. a naw. zindywidualizo. pot. zaczy. się nowy proces uogólnie. spowodo. rozsz. objętości wyra. i znacz.

Każd. poję. ogól. może z rodzajo. zamien. się w gatun. a to znow. w jednostko; pot. z jednostko. rozszerz. się w nowy gatun. lub rodz. Te przemia. logicz. pojęcia objaw. się na zew. w przemia. semazjo-logicz. słowa, bo każd. nowe. znacz. dawne. słowa odpowi. we-wnętrz. modyfik. pojęcia, któr. słow. jest znak. i symbo.

Przykł: pióro w znacz. najogól.
pióro gęsie do pisa.
pior. stalo. " "

§ 33. O znacz. przenośn. wyraz: czyli o metaforze

Mowa.

Poznanie. znacz. o któr. mowa była, odbyw. się zwykł. w obręb. poję. rodzaj. lub gatun. i tłum. się dostat. przez jego rozszerze. lub zwęż. I tak ἐπίσκοπος, choć wobec dawnych dozor. kustosz. uczelni róż. instyt: świeck. i duchown: (pogań.) znacz. now. przedsta. poję. moż. się jedn. pomieści. w tym ogól. rodz. captivus w znacz. liby, zły, podupadły jest now. utwor. myśla. ale też przestaj. oznacz. takich jeńców w znacz. dawn. bo jest to pojęc. bard. rzesz.

Ale moż. znacz. poj. i wyra. tak dale. zmien. się, że przecho. do znacz. rodz. mającego tuż. tyl. a czas. wcale. związ. z pierwo. znacz. Jest to działem tak zw. przenośni czy. metafory. O poetr. nie będ. mówi. bo jest zna: jako niepośrednio. przywilej poez: Tow. wyobra: nazyw. człow. chytr. lisem, odważ. lwem, a wodza bohat. bojem [illegible] lub okręt żaglo. białoskrzydłą, morską pływaczką. Tak. przenoś. wszys. kich przez poetów, mówców, są cenn. ozdob. języ. ale nie zmierz. do utworzen. nowych nazw dla now. przedmio. Lis nie zast. człow. chytr. ani lew odważ. lecz są obydw. nich używ. bądź dla poetyk. i satyr. fak. bądź dla lepsz. uzydatnie. przymio.

Ale gdy przełożd. mias. w Rossyi urzędo. nazywa się głową mias. lub ich we Fran. za Napo. I parlam. nazyw. się ciałem prawod. corps législatif lub gdy mówim. o kolatkach, o nog. stołu, o skrzydł. (+)

(+) o szypuł. lub o biegu rzeki, wted. tak. przenoś. choć nieod. bar. poety. [illegible] jasne i potrzeb. tworzą nowe nazwy dla rzeczy, któr. przedt. żadn. nie miały

Te wyrazy, acz podob. do słów, dawno już używ. mowie, mimo to uważ. za nowe, tak mało mają wspól. z dawn. W przeciwstaw. do przenoś. poetyc. który sztucz. jest, można tę drug. nazw. przyrodzo. lub naturalną.

Przykł. o stołowych nog. Lit. 120

Tak. metafo. są zbogac. skarb. języ. bo nadawan. nowe znacze. poję. wyraż. przez słow. rob. z tegoż słow. nowy znak więcej: choć akustycz. brzmi tak samo, jak poprzedn.

Defin. metafory przez Maxa Müll. = Lit. 121 Vorlesung.

Brinkmann, die Metaphern = Stud. üb. den Geist d. modern. Spr. Bonn 78

Druga defin. Maxa Müll: d. Denken im Lichte d. Spr. Leip. 88

Arystoteles o metafo: Lit. 122

σπείρων θεοκτίστον φλόγα = o słońcu = porówn. brak słow. na

Cycer. odróżn. dwa rodz.:

o [illegible]. obraz. paullo audaciores sunt, quae non inopiam indicant, sed orationi splendoris aliquid arcessunt = de or. III. 38

od nich odróżn. inn. który dla braku słów poetyg. się dawn. w nowe znacze.: hae translationes quasi mutuationes sunt, cum quod non habeas, aliunde sumas

Quintil: brevior similitudo (VIII. 6) do nam. zwracał przyp.: lepiej

Cycl: mutuationes sunt = a to są przenoś. naturalne o §

§ Tak. przenoś. natur.: są pióro stalo:

pojęcie — pozn.

wytworzyć sob.

uraść się przygnęb.

wznieść się podniesio.

myśl przerozgrz. =

Mowa jest herbarzem zaschłych metafor — tęczówka w oku:

skrzydła — palców, okna, wojska = oskrzydlić =

skrzydło inst. fortepian

sztuka = smak = ojczyzna, smak, takt, humor]

Mowe

4 § 202. Wykł. - trzydz. pierwszy

Rezult. takki, że kiedy. słow. zdąż. dąż tej. aby zamien. się w gled. dobr. wytw: pieniądz. ~~wy towar~~, na który. nie może. jaki poz. ~~nab~~ nabyć ani nab. wszelkich rzeczy, z któr. wyprod. niegd. bywa.. Ta nowa propo. zbyt. pochodz. ten Tata. do niej: ten praktycz. do zamie. wszystki

§. 37. O nadawan. imion | Zob. Whitney p. 141 =

§. O nazywaniu rzeczy. Po przez wszystkie zmiany, którym język każdy podlega, ciągnie się jedna i ta sama chęć nazywania czegoś. Czy tworzymy wyraz nowy, czy przyjmujemy go od obcych, czy zestępujemy go innym czy nareszcie przekształcamy go, zawsze robimy to w jednym tylko zamiarze nazywania tego, co myślimy. Każde słówko, nawet najniepokaźniejsze służy temu celowi, będące znakiem jakiejś myśli w ~~znaczeniu~~ rozumieniu naj rzeczém, może zatem być uważane za jej nazwę lub imię. W ścisłem znaczeniu każdy wyraz jest imieniem i podział na imiona, słowa i partykuły może być zalecony w szkołach ~~dla~~ z ~~względów~~ powodów praktycznych, ale ~~dobrze~~ ~~przy~~ nie należy zapominać, że dla filozofii istnieją tylko imiona, oznaczające czy to rzeczy i osoby, ~~czy~~ lub przymioty tychże, ~~lub~~ czy też czynności lub stany ~~lub~~ czy na ~~reszcie~~ wreszcie rozmaite ich względy i stosunki. Nawet najkrótszy wykrzyknik jest imieniem chwilowego wrażenia lub uczucia. Nadaje się zaś imię każdej rzeczy w tym celu, abyśmy ją mogli poznać t. j. odróżnić od innych. Stąd bardzo rozumnie sanskryckie nâman (= gnâman) utworzono z źródłosłowu gnâ = wiedzieć, znać. Nazwa jest to ~~pozorem~~ w istocie znakiem zewnętrznym, po którym rzecz poznajemy. (Porówn: nomen i cognomen z noscere i cognoscere: γνῶσις, γιγνώσκω) Jest to znamię (= gnomen, gnâman i t. d.) słowne, ~~nadane~~ przyczepione niejako do każdej ~~jakiej~~ rzeczy lub osoby, przymiotu lub ~~czynności~~ czynności, które mają ~~nazwane~~ być nazywane czyli wymawiane.

Dla czego wszystko nazywamy? jest to samo, co pytać:

Dla czego mówimy? Na to tylko jedna odpowiedź możebna jest: mówimy, bo myślimy! Mówienie ~~jest~~ myśleniem głośnem, ~~a że~~ w tych granicach, w których myślenie daje wyrazić się w głosie; ~~że~~ głos bowiem ~~będzie~~ zawsze niedokładnem, jednostronnem objawieniem ~~wyrażeniem~~ myśli. Ale w obecnem położeniu naszem nie rozporządzamy narzędziem lepszem; nie możemy zaś korzystać z niego inaczej, jak tworząc nazwy dla każdego pojęcia, które pragniemy udzielić bliźniemu. Bo ostatecznie wszelkie myślenie składa się z pojęć, tak jak mowa z ~~słów~~ wyrazów, a chociaż zwykle nazwy ~~mowy~~ zdają się odnosić do rzeczy, nie trudno jednak dostrzedz, że za pomocą mowy nie przekazujemy innym właściwie rzeczy, lecz nasze o nich pojęcia.

W poprzedzających paragrafach dostatecznie wyłożyliśmy ~~wypadki, dla że~~ warunki, w jakich odbywa się nazywanie rzeczy lub raczej pojęć. Dzieci nazywają najczęściej wszystko tak, jak uczą się od starszych; ale ludzie dorośli nieraz znajdują się w potrzebie nadawania nowych nazw (t. j. słów) nowym rzeczom i myślom. Odzywa się ta potrzeba przedewszystkiem, gdy rodzą się dzieci. Zwyczaj wymaga, aby nosiły to same nazwisko, co rodzice, ale oprócz tego powinny mieć każde swoje imię własne. Ta operacya jest nader prosta a wybierają się imiona własne dla powodów bardzo rozmaitych. Decyduje o tem

przy dzieciach chrześciańskich albo patron dnia, w którym narodziły się, albo szczególniejsza dewocya rodziców do jakiego świętego, albo tradycye rodzinne albo cześć dla sławnego człowieka współczesnego, albo piękność brzmienia i t. d. Chociaż operacya ta bardzo prosta jest i prawie zawsze zrozumiałemi są powody wyboru, nie mniej jednak pouczająca jest i dozwala wnioskować o pobudkach, towarzyszących mniej prostym operacyom tego rodzaju. Trzy wnioski ogólne wypływają z owego prostego faktu: 1° że nadawanie ~~nazwy~~ imion zależy od wolnej woli nadającego; 2° że wola jego krępowaną bywa najrozmaitszemi względami, mniej lub więcej rozumnemi; 3° że przyjęcie imienia i używanie w szerszych kołach i wcielenie do słownika narodowego zależy od usposobienia społeczeństwa. Pierwsze dwa wnioski nie potrzebują wyjaśnienia, ale warto zastanowić się nad trzecim.

Dopóki imię nadane nowo narodzonemu człowiekowi pozostaje jego osobistą własnością, nie budzi ono żywszego ~~żadnego~~ filologicznego interesu. Każdy używa ~~tego~~ nazwiska, które mu nadano, niezależnie od jego woli, i rzadko tylko zdarza się, że jednostka swoje imię osobiste ~~[illegible]~~ lub rodowe zastępuje innem, z własnej woli przybranem. Ale wnioski ogólne, które wyciągnęliśmy z nadawania dzieciom imion własnych, stosują się także do każdego nadawania imion czyli nazw; jak rodzice ~~wynalazcy~~ dzieciom, tak wynalazcy odkryciom swoim, filozofowie swoim ~~nowym~~ pojęciom, prawodawcy nowym instytucyom

nadają nowe imiona, wśród warunków, wyszczególnionych w trzech poprzednich wnioskach. Ale treść o zgadzaniu się opinii publicznej na używanie nowego imienia, ma tutaj stanowcze znaczenie, gdy przy nadawaniu imion dzieciom on żadnej prawie roli nie odgrywa. Obcym nic do tego, jak ojciec przezywa swoje dziecko, ale stosunek publiczności do uczonego, przezywającego swoje ~~dziecko~~ wynalazek lub odkrycie swoje, zupełnie inny jest, bo uświęca dopiero swoim wyrokiem lub zezwoleniem czynność imieniodawczą. Herschel przezwał planetę przez siebie odkrytą Georgium sidus, ale nazwa ta została odrzucona przez publiczność i zastąpiona przez imię Uranusa. Przeciwnie nazwa Neptuna, którą Leverrier nadał nowemu planecie, została od razu przyjęta bez oporu, bo z jednej strony uznawano prawo wynalazcy do obmyślenia nowej nazwy, z drugiej nie widziano w tem nic rażącego, że ~~obok~~ po Jowiszu, Saturnie i Uranusie także Neptun doczekał się miejsca swego na ~~w~~ niebie astronomicznym. Podobnież nazwiska Julius i Augustus nadane dwom miesiącom przyjęły się u Rzymian i przeszły od nich bez oporu do większej części ludów europejskich, nawet do Słowian wschodniego obrządku. Podobnież wyraz „Psychologia", dawnym Grekom nieznany, utworzony rzeczywiście przez Gokleniusza w r. 1594 ~~przeważ~~ wszędzie ~~do~~ został przyjęty a to samo rzadziej spotkało źle utworzoną nazwę

„Socyologii”, wymyśloną w naszem stuleciu przez Aug. Comte. Czwarta część świata została przezwaną Ameryką, bo pierwsze o niej sprawozdanie, oczywiście bardzo niedostateczne, ogłosił Amerigo Vespucci w 1507.

Z tych przykładów, które dałyby pomnożyć się w nieskończoność, widocznem jest, że trzy wnioski poprzednie sprawdzają się najzupełniej w nadawaniu jakichkolwiek nazw i możemy rozszerzyć je do całej słowodawczej czynności ducha ludzkiego. Nie mamy powodu do przypuszczenia, żeby kiedykolwiek postępowano inaczej. Zawsze świadomie ~~obdarzono~~ ustanowiono dla rzeczy nazwy, a ~~czy~~ brano je albo z istniejących już wyrazów, albo ~~czy~~ przekształcano albo też ~~czy~~ pożyczano od obcych; zawsze zrobiono to dla pewnych powodów mniej lub więcej rozumnych, praktycznych albo urzędowych; zawsze potrzeba było zgody współczesnych, aby nowe nazwy lub nowe znaczenia starych nazw się przyjęły a przyzwolenia potomnych, aby się ustaliły na zawsze.

Ale wynika z tych pewników nowy, również pewny wniosek, że pojęcie jest zawsze dawniejszem od nazwy. O tem [illegible] nie godzi się powątpiewać. Przy umyślnem nadawaniu imion rzeczom i ludziom byłoby takie powątpiewanie śmiesznem; nikt nie wymyśla nazwy, dopóki nie zachodzi potrzeba a ta zaczyna się dopiero z chwilą, gdy zjawiła się rzecz nowa. Ale ta rzecz nowa musi się zamienić w pojęcie, zanim przystępujemy do ~~wyraz~~ nadawania jej jakiejś nazwy, a pojęcie często już gotowe, gdy rzecz dopiero jest wyglądaną, oczekiwaną i t.d.

Ale zupełnie tak samo poczynali sobie ludzie od czasów najdawniejszych; gdy mieli nazywać rzeczy nowe, musieli tak samo pierwej o nich sobie zrobić pojęcie a przedewszystkiem wykryć w niem jakiejś cechy, któraby dozwalała ~~na~~ powiązanie je ~~rzeczy~~ w jakikolwiek, choćby najluźniejszy i naj- ~~luźniej~~ ~~najpierwszy~~ zewnętrzny sposób z jakąś już istniejącą nazwą, aby tę na nią przenieść za pomocą przenośni naturalnej, o której była mowa wyżej. Gdy chciano nazwać duszę, brano od czynności fizjologicznej człowieka, w której jej obecność ciągle się objawia; ~~dz~~ ~~źródło słowa~~ ze słowa „oddychać" utworzono wyraz „duch" t.j. ten, który oddycha (Porówn. spirare i spiritus). Nazwano w tym razie pierwiastek nie podpadający pod zmysły ~~działający~~ od działania zmysłowego, na które ciągle patrzano. Podobnież przezwano pojmowanie umysłowe ~~...~~ ~~...~~ od czynności zmysłowej, która ukazywała pewne podobieństwo do niego w chwytaniu i obejmowaniu dłonią. (Porówn. capere i conceptus, greifen i Begriff) - Gdybyśmy mogli etymologicznie każde słowo rozłożyć ~~w~~ na jego pierwiastki składowe, pokazałoby się, że tak postępowano zawsze. Ale o tem dosyć wyczerpująco mówiliśmy wyżej przy przenośniach.

Przeciwnicy teoryi, uważającej pojęcie za dawniejsze od słowa wychodzą z błędnego zrozumienia, jakoby miała sens taki, że ludzie naprzód myśleli, potem do myśli swoich ~~...~~ dobierali sobie słowa odpowiednie.

Oni przeciwnie uważają za fakt niewątpliwy, że nigdy nie może być myśli bez słownej szaty. Ale gdyby nawet tak było, należałoby jeszcze odróżniać z Arystotelesem to, co pierwsze jest logicznie, od tego co jest pierwsze fizycznie. Mogą dwie rzeczy tak zawsze występować współcześnie, że żadna z nich nie jest pierwsza, n.p. ruch i materya, ale logicznie da się pomyśleć materyę bez ruchu, bynajmniej zaś ruch bez materyi. Możemy doskonale pojąć, że jest coś, co nie porusza się, ale ruchu bez czegoś, co się porusza, nikt nie zdoła pomyśleć. Podobny ~~myślały~~ stosunek mógłby zachodzić pomiędzy pojęciem a słowem. Można wyobrazić sobie istotę tak stworzoną, że każdej jej myśli towarzyszy zawsze słowo wewnętrzne (o zewnętrznem nie ma tu mowy; takiej konieczności nawet przeciwnicy nie ~~przyjmują~~), tak jak w trójkącie boki są nierozdzielne od kątów. Ale logicznie można myśl uważać za pierwsze i za przyczynę, a słowo wewnętrzne za drugie i za skutek, tak jak w trójkącie rozważamy boki z osobna i mamy je za dawniejsze od kątów i za ich źródło konieczne. Jednakże podobnej koncessyi nie potrzebujemy robić przeciwnikom, bo ich przypuszczenie jest bardzo wątła hipoteza. Pokaże się, że myśl dawniejsza jest od słowa. To jednak prowadzi nas do problemu głównego, nad którego rozwiązaniem pracuje lingwistyka, do początku mowy ludzkiej.

O powstaniu mowy.

9.6.

Sommer, Handb. der lat. Laut- u. Formenlehre. Eine Einführung in das sprachwissensch. Studium des Lateins. Heidelb. 1902 – Winter (Samml. indogerm. Lehrbücher.)

p. 90 – der vorhistor Accent der lat. Spr

Accent

ágo = exigo (éxago)

fácio = afficio

tango = contingo

scando = descendo (déscando)

fállo = fefelli (féfalli)

τάλαντον = talentum

quindecim = quinquedecim

Sammlung Göschen = Indogerm. Sprachwissensch. von Prof. Meringer – Leipz. 97

Hartleben Bibliothek der Sprachenkunde – Prakt. Gramm. der Sanskrit Spr. für den Selbstunterricht v. Dr. Rich. Fick –

aglutynacyjna – węgier

ker = prosić

ker-tek wy prosicie

ker-ne-tek = chcielibyście prosić

—

zar = zamykać zar-hat = on może zamknąć

zar-o-gat = zamyka często

zar-ogathat = może zamykać często

zar-at każe zamknąć.

zar-at-gat | każe zamykać często

Chińskie

ta = wielki, wielkość, być wielkim

dzin = mąż

ta-dzin wielki mąż

dzin-ta mąż jest wielki

mężą wielkość

~

czen = cnotliwy

czen-dzin = mąż cnotliwy

czen = pochwalać, mieć za dobre-

czen-cż uważać za dobre to

czen = dobrze

czen-ko dobrze śpiewać

Posiedzenie Wydziału historyczno-filozoficznego odbędzie się w poniedziałek dnia 16 b.m. o godzinie 6-tej w Gmachu Akademii.

Porządek dzienny:

1. Prof. Dr. W. Abraham: „Jurysdykcya biskupstwa lubelskiego na Rusi."

2. Prof. Dr. O. Balzer: „Przyczynki do historyi źródeł prawa polskiego."

Sekretarz Wydziału:

Ulanowski m. p.

13. Podobne przykł. zbierano w inn. miejsc. amery. w Kingstown, Toronto...

G. v. d. Gabelentz = Die Sprachwissensch. p. 65

chłop: stał. powtarz. wołąto. a gdzieś: samogło. wedle. odrę. wyjść = któr. chodz. wyraz.

Lakeil = krzesło, lukul = fotel z porę

Likill = krzesło d. zabaw.

=

wszyst. okrąg. = m-m

księżyc - talerz men.

okrągła misa duża = mom

" jaśn. wiśkę. mum

gwiazd. = mim-mim-mim-mim

Tupu = gdy oj. ukr. się w wielk. futr.

=

córka p. Hipp. Taine

a) 3 1/2 mies. = naczbiór: (a) samogło. (b) spółgł.) sąd jego o zdolno. języko twórczo.

c) 14 mies. 3 tygo. = komplet. słowa: papa - maman tété (ciotka), ua-ua pies

koko = kogut dada = koń powóz
mia - kot = kaka = tem =
pies: dwa słowa: kapa i tem
=
od 15 - 17 miesięcy: dzieci chorowało i robiło postępy
ale nowe pojęcia ale mało nowych wyrazów.
Pa Babert (9. lb.) bébé béée koza
cola ceko: ua-ua w objaśnieniu
ham = chce jeść
Cola = wszystko. Także = cukier, tort
winogr. brzoskw - figa
bébé = małe figury: mes. i żei. na obraz.
ham = chce jeszcze od 14° mies.
gdy głód i pragnie

94

~~I. Wade~~ — Dr. Ihm

~~Boston~~ w Albany = brat i siostra -

język złożony z 21 wyrazów:

~~Dr. Ihm = Albany = siostra i brat~~

z frazą:

feu = ogień, światło, cygaro, słońce

tu = tout = wszystko

ne pa = nie

piti (petit) = brat

ma (= moi) = ja

Onomatopoetycz. tworów nie było z wyjątkiem

mia (= mea) = kot, kożuch, futro

Upodob. w podwajaniu:

migno - migno = woda, myć, kąpiel

go go = łakocie (cukier, ciastka) najróżnorod.

waja wajań = mężczyzna, czarny, ciemny

gummigav = wielkie potrawy (mięso, chleb, jarzyna) = kucharz

Zemeäst tego manad

chłopiec gna-migna, co dziewczynie wyda. wśd się biednem.

gav = koń

dev = pieniądz złoty (deer)

biv (beer) = książka, szkoła

pev (peer) = piłka

bau = żołnierz, muzyka

odo = wychodzić, zabierać, posyłać po co

keh (ké) = powalać

pa-ma = iść spać, łóżko, poduszka

gav odo = posyłać po konie = (ponieważ ostatnie pisałam karten :) = papier ołówek.

Deklin. ani konjug. nie dostrzegł.

nepa fö = nie ciepło; mia waja-wajav czarne chustki;

ma odo = muszę wychodzić gav odo posyłać po konia, sprowadz. koz.

ti odo = muszą pójść ‖

Gaän = Bóg = gdy pada, dzieci podbiegały pod okno, wołając: Gaän odo migno-migno

fö odo = Bóg zabiera deszcz słońce przysyła:

Papa-mama jak zwykle, ale razem, papa-mama = kościół, książka do nabożeństwa, ksiądz, krzyż, kard.

wołać! ojciec! i t. d. Bäkingpe w ogrodzie uczynali, podobni jak żółtaki: Baai!

Zwierz. domowe: 95

Vieh = fihu = faihu

peku (staropru.) = pecus

= zansk. paçu

zend. pasu

źródłosł. paç = przywiąz.. schwyt.

stanowi: ποιμήν – piemu (lit.)

Gopâ [hirti = kerdżus (lit.)

= Król

we Wed = ποιμὴν λαῶν

Eumaeus ὀρχαμος ἀνδρῶν

=

bydło rogate

=

ukshan = auhsa (got.)

ych (cymr.)

ohan (cornw.)

sthûra = staora (zend.) = taurus ταῦρος

stiur (got. = tarb (celt.)

= turu (słow.)

gô = gâo = kow = βοῦς = bos = bo (celt.)

= chuo (ahd.) = gowęda (starosł.)

vaça = vacca

vatsa = ἰταλός – vitulus =

=

owca = avi = ὄϊς = ovis = celt. ói = awi (ahd)
= awis (lit) = owca (słow.)

koza = ajá = ayts (arm.) = αἴξ = ożys (lit)

=

=

świnia = ὗς sus su (ahd) svinija (aslo[w])
= hu (zend) sukara (scr. od[...])

prosię porcus πόρκος farah (ahd)
ferkel – parszas (lit) prase (aslo[w])

=

koń = açva aspa (z)
ἵππος equus ech (ir)
ehu (ahd.) lit = aszwa

pies = çvan = spâ (z)
κύων canis cú (celt.)
hund szu (lit)

o = albo, bo, kiedy
bode = dobrze, body = dobry
chudy = zły, brzydki
cin, cin = żołnierz
petio = ciepło, słońce
patu = kapusta
juju = zimno
tupty = szparagi
nenone = czerwone
apo = jabłko.

Puto = Jucio